

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

ZYRA E KRYEMINISTRIT
OFFICE OF THE PRIME MINISTER
URED PREMIJERA

AGJENCIA PËR BARAZI GJINORE
AGENCIJA ZA RODNU RAVNOPRAVNOST
AGENCY OF GENDER EQUALITY

Raporti i dytë monitorues i Planit të Veprimit të PKBGJ, për vitin 2022

The second monitoring report of the KPGE Action Plan, for the year 2022

Drugi monitoring izveštaj Akcionog plana PKRR, za 2022. Godinu

22 Janar 2024

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria –Vlada-Government

ZYRA E KRYEMINISTRIT/ OFFICE OF THE PRIME MINISTER/ URED PREMIJERA
AGJENCIA PËR BARAZI GJINORE / AGENCIJA ZA RAVNOPRAVNOST POLOVA
AGENCY FOR GENDER EQUALITY

**Raporti i monitorimit dhe vlerësimit të arritjes së
caqeve për indikatorët dhe zbatimit të aktiviteteve të
planit të veprimit të PKBGJ-së 2020-2022**

Periudha raportuese: viti 2022

22 janar 2024

PËRMBAJTJA

1. HYRJE	11
2.REZULTATET E MONITORIMIT DHE VLERËSIMIT	15
2.1 ARRITJA E CAQEVE TË SYNUARA PËR VITIN 2022	15
2.2 SHKALLA E REALIZIMIT TË AKTIVITETEVE TË PARASHIKUARA NË PLANIN E VEPRIMIT 2020-2022, NË VITIN 2022	21
3. REZULTATET E ARRITURA GJATË VITIT 2022.....	23
3.1. SHTYLLA 1: FUQIZIMI EKONOMIK DHE MIRËQENIA SOCIALE	23
3.2 SHTYLLA 2-ZHVILLIMI NJERËZOR DHE ROLET DHE MARRËDHËNIET GJINORE ..	31
3.3. SHTYLLA 3: TË DREJTAT E GRAVE, QASJA NË DREJTËSI DHE SIGURI.....	36
4. REKOMANDIME PËR PROGRAMIN E KOSOVËS PËR BARAZI GJINORE	40
Shtojca 1: Statusi i progresit në realizimin e aktiviteteve për vitin 2020, 2021 dhe 2022	41

Lista e tabelave

Tabela 1: Arritja e caqeve të indikatorëve, Objektivi strategjik 1	15
Tabela 2: Arritja e caqeve të indikatorëve, Objektivi strategjik 2	17
Tabela 3: Arritja e caqeve të indikatorëve, Objektivi strategjik 3	19
Tabela 4: Analizë përmbledhëse e zbatimit të aktiviteteve të planifikuara për vitin 2022	21

Lista e shkurtesave

ABGJ	Agjencia për Barazi Gjinore
ASK	Agjencia e Statistikave të Kosovës
BE	Bashkimi Evropian
BPGJ	Buxheti i Përgjegjshëm Gjinor
DSPF	Departamenti i Politikave Sociale dhe Familjeve
EIGE	Instituti Evropian për Barazi Gjinore
FSK	Forca e Sigurisë së Kosovës
GREVIO	Grupit të Ekspertëve për Veprim kundër Dhunës ndaj Grave dhe Dhunës në Familje
ILO	Organizata Ndërkombëtare e Punës
LBGJ	Ligji për Barazi Gjinore
MAPL	Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal
MATP	Masat Aktive të Tregut të Punës
MASHTI	Ministria e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit
MBPZHR	Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural
MZHR	Ministria e Zhvillimit Rajonal
MCC	Korporata e Sfidave të Mijëvjeçarit
MFPT	Ministria e Financave, Punës dhe Transfereve
PKBGJ	Programi i Kosovës për Barazi Gjinore
RROGRAEK	Rrjeti i Organizatave të Grave Rome, Ashkali dhe Egjiptase të Kosovës
QAP	Qendrat e Aftësimin Profesional/Agjencia e Punësimit
QKMF	Qendra Kryesore e Mjekësisë Familjare
QKRMT	Qendra Kosovare për Rehabilitimin e të Mbijetuarve të Torturës
QPS	Qendrat për Punë Sociale
RrGK	Rrjeti i Grave të Kosovës
SSHP	Siguria dhe Shëndeti në Punë
UA	Udhëzim Administrativ
VNGJ	Vlerësimi i Ndikimit Gjinor
ZBGJ	Zyrtaret për Barazi Gjinore

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria-Vlada-Government
Zyra e Kryeministrit-Ured Premijera-Office of the Prime Minister
AGJENCIA PËR BARAZI GJINORE / AGENCIJA ZA RAVNOPRAVNOST
POLOVA/ AGENCY OF GENDER EQUALITY

Në zbatim të Ligjit për Barazi Gjinore- Nenit 11, Qeveria e Republikës së Kosovës ka hartuar dhe miratuar Programin e Kosovës për Barazi Gjinore (PKBGJ) 2020 -2024 me vendimin Nr.01/341 , nën udhëheqjen e Agjencisë për Barazi Gjinore – Zyra e Kryeministrit. Po i njëjti ligj obligon Agjencinë për përgatitjen e raporteve vlerësuese për nivelin e zbatimit të planit të veprimit.

Gjatë vitit 2023 ABGJ vazhdoj me përgatitjen e raportit e dytë monitorues dhe vlerësues për arritjen e caqeve të caktuara gjatë vitit 2022, përmes zbatimit të aktiviteteve të përcaktuara në Planin e Veprimit. Të dhënat janë grumbulluar gjatë muajt Maj-Nëntor 2023 dhe reflektojnë punën e institucioneve të nivelit qendror dhe lokal, shoqërisë civile dhe organizatave ndërkombëtare. Përkundër kërkesave për të raportuar në format të standardizuar për secilën shtyllë të PKBGJ dhe objektiva strategjike, rezultatet në këtë raport janë të nënvlerësuara, ngase 16 nga 38 komunat nuk kanë raportuar, një Ministri, si dhe jo të gjithë partnerët ndërkombëtarë të cilëve u jemi drejtuar për të ndarë informacion, nuk i janë përgjigjur pozitivisht kërkesës sonë, ose nuk kanë raportuar sipas instrumentit raportues, prandaj investimi dhe angazhimi për agjendën e barazisë gjinore mbetet i nënvlerësuar dhe nën raportuar. Po ashtu jemi ballafaquar me mos raportimit të plotë të buxhetit për të gjitha aktivitetet, që e bën pasqyrën e shpenzimeve për agjendën e barazisë gjinore të jetë e nën raportuar sa i përket aspektit të shpenzimeve edhe pse buxheti i raportuar në vlerë prej 6,152,141 euro, tejkalon vlerën e buxhetit të planifikuar prej 5,668,000 Euro.

Një ndër të arriturat më të mëdha është se për herë të parë Kosova raportoi para Komisionit të GREVIO's, edhe pse Kosova nuk ishte pjese e Këshillit të Evropës. Komisioni GREVIO-për monitorimin e zbatimit të Konventës së Stambollit hartoj raportin e parë për nivelin e zbatimit të Konventës në Kosovë në bashkëpunim me institucionet e RKS-së, dhe organizatat e shoqërisë civile.

Me një shpërndaje të kujdesshme të burimeve dhe një qasje të koordinuar, kemi arritur të mbajmë një dinamikë pozitive në zbatimin e PKBGJ-së edhe pse arritjet në nivel objektivash për këtë vit lënë për të dëshiruar. Ky raport është një përpjekje e përbashkët me institucionet vendore, shoqëria civile, dhe partnerët ndërkombëtar për të avancuar më tej në zbatimin e prioritetve strategjike të agjendës së barazisë gjinore në RKS.

Përfundimisht, analiza dhe gjetjet e këtij raporti do të jenë udhëzuese për hapat e ardhshëm. Ne vazhdojmë të jemi të përkushtuar ndaj barazisë gjinore dhe drejtësive të grave dhe vajzave, dhe jemi të gatshëm për sfidat dhe detyrat që na presin në të ardhmen.

Falënderojmë zyrën e UN WOMEN në Prishtinë për asistencën teknike të ofruar për ABGJ në realizimin e këtij raporti.

Faleminderit,
Edi Gusia Ud. Drejtore Ekzekutive/Agjencia për Barazi Gjinore

PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Programi i Kosovës për Barazi Gjinore 2020-2024 synon të sigurojë që barazia gjinore të jetë në qendër të proceseve transformuese në Kosovë, në kuadër të të gjitha strukturave, institucioneve, politikave, procedurave, praktikave dhe programeve të qeverisë, agjencive, shoqërisë civile, sektorit privat dhe komunitetit të donatorëve. Ky objektivi synon të arrihet duke punuar në këto tri drejtime/tri objektive strategjike në tri shtyllat kryesore të PKBGJ-së: Krijimin e mundësive të barabarta për të kontribuar dhe përfituar në /nga zhvillimi ekonomik, rritjen e gjithë përfshirjes dhe përmirësimin e mirëqenies sociale; Avancimin e barazisë gjinore, përmes arsimit dhe shëndetësisë cilësore, gjithë përfshirjes, dhe shfrytëzimit të kapaciteteve njerëzore si kontribuues në zhvillimin e qëndrueshëm njerëzor dhe zhdukjen e pabarazive dhe stereotipave gjinore; dhe Avancimin e realizimit të drejtave në vendimmarrje, paqe, siguri dhe drejtësi garantues i arritjes së barazisë gjinore.

Ky është raport monitorues dhe vlerësues i arritjes së caqeve të caktuara për fundin e vitit 2022 dhe zbatimit të aktiviteteve të përcaktuara në Planin e Veprimit për vitin 2022. Të dhënat janë grumbulluar gjatë muajt Maj-Shtator 2023. Të dhënat janë siguruar nga niveli qendror dhe lokal, shoqëria civile dhe organizatat ndërkombëtare. Rezultatet në këtë raport janë të nënvlerësuara ngase nuk kanë raportuar të gjitha komunat dhe organizatat e kontaktuar si dhe për shkak të mos raportimit të buxhetit për të gjitha aktivitetet e raportuara. Ky raport monitorimi dhe vlerësimi në fund përmban rekomandime udhëzuese për hartimin e PKBGJ-së së ardhshme.

Nga analiza e të dhënave të siguruara për vitin 2022 është evidentuar se nga 34 indikatorët, caqet janë arritur për 10 indikatorë, për 15 nuk janë arritur caqet dhe për 9 caqe nuk kemi siguruar të dhëna për të matur progresin. Sa i përket shkallës së realizimit të aktiviteteve të planifikuara për vitin 2022, nga gjithsej 178 aktivitete të planifikuara aktivitete janë realizuar në 63% të tyre, ndërsa në 37% nuk janë realizuar aktivitete. Në shtyllën e 'Fuqizimit ekonomik dhe mirëqenies sociale', nga 68 aktivitetet e planifikuara janë organizuar aktivitete në 45 sosh; në Shtyllën e dytë 'Zhvillimi njerëzor dhe rolet dhe marrëdhëniet gjinore' janë realizuar aktivitete në 49 nga gjithsej 69 të planifikuara dhe në Shtyllën e tretë 'Të Drejtat e Grave, Qasja në Drejtësi dhe Siguri' aktivitete janë realizuar në 19 nga 41 sa ishin planifikuar për vitin 2022.

Arritjet kyçe në agjendën e barazisë gjinore në Kosovë, të Qeverisë së RKS, akterëve vendorë dhe ndërkombëtarë, sipas vlerësimit të të dhënave të monitoruara nga Agjencia për Barazi Gjinore gjatë vitit 2022 janë listuar në vijim.

Arritje kyçe në avancimin e barazisë gjinore gjatë vitit 2022

Për herë të parë, Kosova raportoi para Komisionit të Grupit të Ekspertëve për Veprim kundër Dhunës ndaj Grave dhe Dhunës në Familje (Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence/GREVI). Edhe pse Kosova nuk ishte pjesë e Këshillit të Evropës, Komisioni GREVIO-për monitorimin e zbatimit të Konventës së Stambollit hartoi raportin e parë për nivelin e zbatimit të Konventës në Kosovë. Raporti është hartuar në bashkëpunim me institucionet e RKS-së, dhe organizatat e shoqërisë civile.

- ✓ Masa afirmative për regjistrimin e pronës së përbashkët në emër të të dy bashkëshortëve pa pagesë. ABGJ propozoi për miratim Qeverisë vazhdimin e masës afirmative "Udhëzimi administrativ për regjistrimin e pronës së përbashkët në emër të dy bashkëshortëve pa pagesë." UA është vazhduar edhe për një vit prill 2022-prill 2023. Gjatë viti 2022, 4, 551 prona u regjistruan në emër të dy bashkëshortëve.

- ✓ Ministria e Ekonomisë aplikoi masën afirmative për nënat vetushqyese për investim në pajisje për ngrohje eficiente në energji. Gjatë vitit 2022, mbështeti 45 nëna vetushqyese me pajisje për efizienzë të energjisë.

Gjatë vitit 2022 ministritë kanë ofruar programe mbështetëse si në vijim:

- ✓ Fondi për Garantimin e Kredive ka hapur dritaren për bizneset e grave: në vitin 2022 janë mbështetur me garanci kredituese 269 biznese të grave, vlera e garantuar e kredisë prej 5.7 milionë Euro;
- ✓ Në vitin 2022 nga mbështetja financiare në fushat e Shkencës, Teknologjisë Inxhinierisë dhe Matematikës (STEM), MASHTI ka ndarë 1,634 bursa nga të cilat 1,383 për student vajza/gra në vlerë prej 1,634,000 Euro. MASHTI përmes pakos së Ringjalljes ekonomike, Masa 1.5, ka ndarë 957 kuponë për maurantë që janë trajnuar në fushën e TI (600 euro për kandidat) dhe janë ndarë 112 bursa për drejtimet deficitare të AAP dhe drejtimet teknike për vajza (500 euro për nxënës) në vlerë prej 56,000 Euro;
- ✓ Ministria e Zhvillimit Rajonal (MZHR) gjatë Vitit 2022 përmes Programit për Zhvillim Rajonal të Balancuar/PZHRB ka përkrahur gjithsej 332 projekte ku nga to: 134 projekte të përfaqësuara për gratë (shuma 1,014,883.49 Euro), dhe 198 projekte të përfaqësuara nga burrat (shuma 2,016,050.60 Euro). Në Programin për Mbështetje Financiare të OJQ-ve- për vitin 2022 në total kanë përfituar 38 projekte, prej tyre 16 përfituese kanë qenë gra dhe 22 përfitues burra;
- ✓ MBPZHR në vitin 2022 përmes pagesave direkte ka mbështetur 1,265 gra (23,469 burra) në vlerë prej 2.65 milionë Euro për gra (51.34 milionë Euro për burra) ndërsa nga grantet ka mbështetur 145 gra (350 burra) në vlerë prej 7,249,148 Euro (burrat 16,914,679 Euro);
- ✓ Qeveria e Kosovës ka siguruar mbështetje të qëndrueshme për strehimoret me mbështetje prej 400,000 Euro në vitin 2022;
- ✓ Në vitin 2022, Qeveria e Kosovës ka mbështetur të mbijetuarat/it nga dhuna seksuale gjatë luftës me pensione në vlerë totale prej 3,689,649 Euro.

Studimet e realizuara gjatë vitit 2022

ABGJ ka financuar realizimin e dy hulumtimeve:

- ✓ Gratë dhe vajzat ne fushën e sportit: hulumtimi mbi stereotipat gjinore dhe barrierave qe pengojnë qasje te barabarte ne sport, realizuar nga Qendra Kosovare për Studime Gjinore; dhe
- ✓ Roli i grave në pozitë vendimmarrëse në sektorin publik dhe privat në Kosovë, realizuar nga Instituti Riinvest.

Rrjeti i Grave ka publikuar studimet në vijim:

- ✓ Vrasjet e grave në rajonin e Ballkanit Perëndimor, Raport 2021
- ✓ Një Rishikim i Shpejtë i Sistemit Tatimor të Kosovës nga perspektiva gjinore dhe opsionet e politikave për tatim më të përgjegjshëm gjinor
- ✓ Monitorimi i Zbatimit të Treguesit 5.c.1 të SDG në Kosovë
- ✓ 1325 Fakte dhe fabula
- ✓ Zgjerimi i Zgjedhjeve përmes
- ✓ Politikat miqësore me familjen
- ✓ Diskriminimi me bazë gjinore dhe puna në Ballkanin Perëndimor
- ✓ Diskriminimi në bazë gjinore dhe punës në Kosovë

1. HYRJE

Programi i Kosovës për Barazi Gjinore 2020- 2024¹ është hartuar nën udhëheqjen e Agjencisë për Barazi Gjinore të Kosovës (ABGJ). Hartimi i Programit të Kosovës për Barazi Gjinore është obligim i përcaktuar në Ligjin për Barazi Gjinore 05/L -020. Neni 11, i cili obligon Agjencinë për Barazi Gjinore të bashkërendoj përgatitjen e Programit, të monitoroj zbatimin e tij, si dhe të raportoj çdo vit tek Qeveria për zbatimin e tij. Ky Nen, po ashtu përcakton që Qeveria shqyrton dhe miraton Programin e Kosovës për Barazi Gjinore dhe raporton çdo vit në Kuvend për zbatimin e tij, dhe këto raporte bëhen publike. Programi i parë për Barazinë Gjinore në Kosovë ishte 2008-2013.

Programi i Kosovës për Barazi Gjinore synon të sigurojë që barazia gjinore është në qendër të proceseve transformuese në Kosovë, në kuadër të të gjitha strukturave, institucioneve, politikave, procedurave, praktikave dhe programeve të qeverisë, agjencive, shoqërisë civile, sektorit privat dhe komunitetit të donatorëve.

Objektivi i përgjithshëm strategjik i Programit të Kosovës për Barazi Gjinore është të sigurojë që barazia gjinore të jete në qendër të proceseve transformuese në Kosovë, në kuadër të të gjitha strukturave, institucioneve, politikave, procedurave, praktikave dhe programeve të qeverisë, agjencive, shoqërisë civile, sektorit privat dhe komunitetit të donatorëve. Objektivi synon të arrihet duke punuar në këto tri drejtime/tri objektive strategjike në tri shtyllat kryesore të PKBGJ-së:

Shtylla 1: Fuqizimi ekonomik dhe mirëqenia sociale ***Krijimi i mundësive të barabarta për të kontribuar dhe përfituar në /nga zhvillimi ekonomik, rritjen e gjithë përfshirjes dhe përmirësimin e mirëqenies sociale***

Shtylla 2: Zhvillimi Njerëzor dhe Rolet dhe Marrëdhëniet Gjinore ***Avancimi i barazisë gjinore, përmes arsimit dhe shëndetësisë cilësore, gjithë përfshirjes, dhe shfrytëzimit të kapaciteteve njerëzore si kontribuues në zhvillimin e qëndrueshëm njerëzor dhe zhdukjen e pabarazive dhe stereotipave gjinore***

Shtylla 3: Të Drejtat e Grave, Qasja në Drejtësi dhe Siguri ***Avancimi i realizimit të të drejtave në vendimmarrje, paqe, siguri dhe drejtësi garantues i arritjes së barazisë gjinore***

Për zbatimin e PKBGJ-së është hartuar plani trevjeçar i veprimit, ku janë përcaktuar masat e hollësishme që kërkohen për të arritur objektivat, orarin e tyre si dhe kërkesat e financimit të aktiviteteve.

Qëllimi i raportit të monitorimit dhe vlerësimit të PKBGJ-së

Qëllimi i raportit të monitorimit dhe vlerësimit të Planit të Veprimit për periudhën 2022 është të nxirren të dhëna për:

1. Arritjen e indikatorëve të synuar për secilën objektive të PKBGJ-së;
2. Shkallën e zbatimit të secilit aktivitetet të parashikuara në kuadër të Planit të Veprimit;
3. Shkallën e arritjes së rezultateve në kuadër të aktiviteteve të Planit të Veprimit;

¹ [https://abgj.rks-](https://abgj.rks-gov.net/assets/cms/uploads/files/Programi%20i%20Kosov%20C3%ABs%20p%20C3%ABr%20Barazi%20Gjinore%202020-2024%20-%20SHQIP%20-%20FINAL.pdf)

[gov.net/assets/cms/uploads/files/Programi%20i%20Kosov%20C3%ABs%20p%20C3%ABr%20Barazi%20Gjinore%202020-2024%20-%20SHQIP%20-%20FINAL.pdf](https://abgj.rks-gov.net/assets/cms/uploads/files/Programi%20i%20Kosov%20C3%ABs%20p%20C3%ABr%20Barazi%20Gjinore%202020-2024%20-%20SHQIP%20-%20FINAL.pdf)

4. Vlera buxhetore e aktiviteteve të realizuara gjatë vitit 2022 për aktivitetet e parashikuara në kuadër të Planit të Veprimit;
5. Për të informuar ABGJ-në, dhe institucionet e QRK për aktivitete shtesë për tu përfshirë në Planin e ardhshëm të Veprimit të PKBGJ-së.

Metodologjia

Për të siguruar të dhëna të plota për monitorimin e vlerësimin e PKBGJ-së për vitin 2022, aktivitetet në vijim u realizuan:

1. Fillimisht është dizajnuar formulari për raportim të aktiviteteve të përfshira në Planin e Veprimit të PKBGJ-së. Në formular u ofruan udhëzimet në vijim:
 - a. Të dhënat duhet të jenë për vitin 2022;
 - b. Tek kolona Produkti i realizuar në 2022 duhet të shënohen të dhënat në njësinë matëse siç është tek kolona Produkti;
 - c. Të dhënat për shpenzimet duhet të shënohen ndaras për shpenzimet e mbuluar nga Buxheti i Kosovës dhe ndaras për financimin nga donatorët;
 - d. Nëse nuk është realizuar aktiviteti dhe/ose nuk janë arritur rezultatet e parashikuara tek Produkti; në kolonën Sqarime për moszbatim të shënohen sqarimet;
 - e. Nëse nuk jeni të sigurt se ku ta vendosni ndonjë aktivitet dhe rezultatet, shënojeni veçmas;
 - f. Të dhënat kërkohen në nivel të ministrisë/komunës dhe jo vetëm aktivitetet e Zyrtarëve për Barazi Gjinore.
1. ABGJ dërgoi kërkesë për të dhëna edhe tek donatorët (UN Women, UNDP, MCC, UNFPA, OSBE; Zyrës së BE-së në Prishtinë; Këshilli i Evropës, dhe GIZ) dhe shoqëria civile (Rrjeti i Grave të Kosovës, Qendra Kosovare për Studime Gjinore; Gratë për Gratë; Rrjeti i Organizatave të Grave Rome, Ashkali dhe Egjiptase të Kosovës).
2. Për indikatorë të dhëna janë siguruar edhe nga Agjencia e Statistikave të Kosovës;
2. Të gjitha të dhënat e dërguara u integruan në tabelën e monitorimit, ndërsa në këtë raport prezantohet përmbledhja e tyre.

Është me rëndësi të theksohet se caqet në PKBGJ janë përcaktuar për vitin 2021/2 dhe monitorimi i parë për vitin 2020 dhe 2021 ka raportuar për realizimin e caqeve. Megjithatë për të matur progresin të dhënat për indikatorët janë përditësuar edhe për vitin 2022.

Raporti përmban të dhënat e siguruar nga institucionet e shënuara në vijim:

Të dhënat e pranuar nga institucionet vendore në vijim:

1. Agjencia për Barazi Gjinore/Zyra e Kryeministrit;
2. Agjencia Kadastrale e Kosovës;
3. Agjencia e Statistikave të Kosovës;
4. Banka Qendrore e Kosovës;
5. Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal;
6. Ministria e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit;
7. Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural;
8. Ministria e Ekonomisë;
9. Ministria e Financave, Punës dhe Transfereve;
10. Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës;
11. Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sportit (të dhënat për sport dhe kulturë);
12. Ministria e Mbrojtjes;
13. Ministria e Punëve të Brendshme;

14. Ministria e Punëve të Jashtme;
15. Ministria e Shëndetësisë;
16. Ministria e Zhvillimit Rajonal;
17. Ministria e Drejtësisë;
18. Ministria për Minoritete dhe Kthim;
19. Policia e Kosovës;
20. Fondi për Garantimin e Kredive; dhe
21. Agjencia për Investime dhe Përkrahjen e Ndërmarrjeve në Kosovë (KIESA)

Në nivel qendror, raportim për zbatim të aktiviteteve nuk është dërguar nga:

- ✓ Ministria e Industrisë, Ndërmarrësisë dhe Tregtisë

Tabela në vijim liston komunat që kanë raportuar për monitorimin dhe vlerësimin e PKBGJ-së për vitin 2022 dhe për monitorimin e parë për periudhën 2020 dhe 2021.

	Komunat që kanë raportuar për vitin 2022	Komunat që kanë raportuar për vitin 2020 dhe 2021
1	Deçan	
2	Dragash	Dragash
3	Drenas	
4	Fushë Kosovë	Fushë Kosovë
5	Gjakovë	Gjakovë
6	Gjilan	Gjilan
7	Istog	Istog
8	Junik	
9	Kaçanik	Kaçanik
10	Klinë	Klinë
11	Malishevë	Malishevë
12	Mitrovicë e Jugut	Mitrovicë e Jugut
13	Obiliq	
14	Podujevë	Podujevë
15	Prishtinë	Prishtinë
16	Prizreni	
17	Skenderaj	Skenderaj
18	Suharekë	Suharekë
19	Viti	
20	Vushtrri	Vushtrri
21		Shtime
22		Lipjani
23		Drenasi

Komunat që nuk kanë raportuar për asnjërin nga raportet monitoruese dhe vlerësuese të PKBGJ-së për vitet 2020-2022 janë:

1. Ferizaj
2. Graçanicë
3. Hani i Elezit
4. Kllokot
5. Leposaviç
6. Mamushë
7. Mitrovicë e Veriut

8. Novobërdë
9. Partesh
10. Peja
11. Rahovec
12. Ranillug
13. Shtërpcë
14. Zubin Potoku
15. Zveçan

Organizatave shoqërisë civile që kanë raportuar janë:

1. Rrjeti i Grave të Kosovës RRGK
2. Gratë për Gratë

Organizatave ndërkombëtare të cilat kanë raportuar janë:

1. Këshilli i Evropës
2. NDI
3. UN Women
4. UNDP
5. UNFPA

Zyra e BE-së dhe e OSBE-së nuk kanë raportuar në formatin e dërguar për raportim. Zyra e BE-së ka dërguar listën me aktivitete/projekte që janë në proces, por modeli I raportimit nuk ka qenë I përshtatshëm për tu përfshi në raportin e monitorimit dhe vlerësimit të PKBGJ-së. OSBE po ashtu ka dërguar raport të punës së tyre gjatë vitit 2022, i pa qartë për periudha kohore dhe buxhet dhe nuk i përmbahej formatit të raportimit për monitorimin dhe vlerësimin e PKBGJ-së. Për këto arsye, ky raport nuk përfshin aktivitetet e Zyrës së BE-së dhe të OSBE-së.

Kufizimet

Rezultatet e prezantuara në këtë raport të monitorimit dhe vlerësimit janë të nënvlerësuara për shkak të:

- Mos raportimi nga 18 komuna të e Kosovës për aktivitetet e realizuara gjatë vitit 2022, nga partnerët ndërkombëtarë multilateral dhe biletaral, dhe një numër i organizatave të shoqërisë civile dhe organizatave të grave;
- Përkundër kërkesës për raportim, komunat me shumicë serbe nuk kanë raportuar për asnjërin nga raportet monitoruese dhe vlerësuese të PKBGJ-së;
- Mungesës së raportimit të rezultateve në përputhje me treguesit e përcaktuar në Planin e Veprimit;
- Raportimet e pranuar nga institucionet dhe organizatat nuk kanë qenë të plota, nuk kanë raportuar buxhetin për të gjitha aktivitetet e zbatuara; dhe
- Mungesës së të dhënave për disa nga indikatorët e PKBGJ-së.

2. REZULTATET E MONITORIMIT DHE VLERËSIMIT

Në këtë kapitull prezantohen të dhënat për indikatorët e PKBGJ-së për secilën shtyllë. Të dhënat referohen në vitin 2022, varësisht nga qasja e të dhënave.

2.1 ARRITJA E CAQEVE TË SYNUARA PËR VITIN 2022

Tabela në vijim pasqyron statusin e përmbushjes së caqeve të caktuara për vitin 2022. Të dhënat tregojnë se nga 34 indikatorët, caqet janë arritur për 10 indikatorë, për 15 nuk janë arritur dhe për 9 caqe nuk kemi siguruar të dhëna për të matur progresin.

	Numri i caqeve	Numri i caqeve të arritura	Nuk ka të dhëna	Caqet nuk janë arrit
Shtylla 1: Fuqizimi ekonomik dhe mirëqenia sociale	10	4	4	2
Shtylla 2: Zhvillimi njerëzor dhe rolet dhe marrëdhëniet gjinore	12	3	2	7
Shtylla 3: Të Drejtat e Grave, Qasja në Drejtësi dhe Siguri	12	3	2	7
Gjithsej	34	10	9	15

Të dhënat për statusin e arritjes së caqeve sipas shtyllave të PKBGJ-së janë të paraqitur më poshtë.

Shtylla 1: Fuqizimi ekonomik dhe mirëqenia sociale

Objektivi Strategjik 1: Krijimi i mundësive të barabarta për të kontribuar dhe përfituar nga zhvillimi ekonomik gjithëpërfshirës dhe përmirësimin e mirëqenies sociale

Tabela 1: Arritja e caqeve të indikatorëve, Objektivi strategjik 1

Indikator	Synimi [2021/22]	Realizimi	Caku i arritur Po/Jo
Raporti punësim ndaj popullsisë (shkalla e punësimit) grave të moshës 15-64 vjeçare-shkalla e punësimit	17	18.4 (2022)	Po
Përqindja e Kosovareve që jetojnë në varfëri.	15	Nuk ka të dhëna	Nuk ka të dhëna
Shkalla e pjesëmarrje së grave të moshës 15-64 vjeçare në tregun e punës	30	22 (2022)	Jo
Përqindja e bizneseve aktive, në pronësi ose bashkëpronësi të grave	15	18% (2023) ²	Po

² Instituti GAP, 2023, Në kërkim të barazisë financiare: Qasja në financa për bizneset në pronësi të grave dhe të pakicave etnike,

Përqindja e të rinjve të moshës 15-24, që nuk janë as në punësuar, as në arsim e as në trajnime	24	33 % (2022)	Jo
Përqindja e pronave (shtëpive/banesave) të regjistruara në pronë ose bashkëpronësi të grave; për pronat e reja të regjistruara nga viti 2012 në vitin 2021	18%	19.9% e pronarëve gra (2022) ³	Po
Përqindja e politikave publike me perspektivë gjinore të integruar	70% e politikave publike të reja	ABGJ Gjatë vitit 2022, ka komentuar në 12 Udhëzime Administrative, 10 Projekt Ligje, 5 Rregullore, 4 Koncept Dokument, 3 Draft strategji dhe 1 Raport për te drejtat e njeriut.	Nuk ka të dhëna të plota Aktualisht nuk mbahen në monitorim të rregullt të gjitha dokumentet për të cilat ofrohen komente me perspektivë gjinore nga ABGJ dhe se si sigurohet integrimi
Përqindja e fondeve publike që përfitohen nga gratë	20%	Nuk ka të dhëna	Nuk ka të dhëna
Norma e punësimit joformal (pa kontrata pune), përjashtuar sektorin e bujqësisë	12%	10% (2022)	Po
Shkalla e mbulueshmërisë së familjeve të varfra nga Skemat e Ndihmës Sociale	50%	Nuk ka të dhëna	Nuk ka të dhëna

Shtylla 2: Zhvillimi njerëzor rolet dhe marrëdhëniet gjinore

Objektivi Strategjik 2: Avancimi i barazisë gjinore, përmes arsimit dhe shëndetësisë cilësore, gjithëpërfshirës, dhe shfrytëzimit të kapaciteteve njerëzore si kontribuues në zhvillimin e qëndrueshëm njerëzor dhe zhdukjen e pabarazive dhe stereotipave gjinore

https://www.institutigap.org/documents/85617_Qasja%20n%C3%AB%20financa%20p%C3%ABr%20bizneset%20n%C3%AB%20pron%C3%ABsi%20t%C3%AB%20grave%20dhe%20pakicave%20etnike%20_f.pdf

³ Agjencia Kadastrale, të dhënat për vitin 2022, pranuar me 22. Shkurt 2024

Tabela 2: Arritja e caqeve të indikatorëve, Objektivi strategjik 2

Indikator	Synimi [2021/22]	Realizimi	Caku i arritur Po/Jo
Përqindja e grave drejtore në shkollat e arsimit para-universitar	30%	Nuk ka të dhëna për 2022	Nuk ka të dhëna
Përqindja e teksteve shkollore të botuara dhe të rishikuara për qasje gjinore, nga të cilat janë eliminuar stereotipat gjinore	50%	Nuk ka të dhëna	Nuk ka të dhëna
Përqindja e fëmijëve të moshës 0-4 vjeçare, në institucione parashkollore-shkalla bruto e regjistrimit	4.5%	7.6% për vajza; 7.8% për djem (2021/22) ⁴	Po
Përqindja e vajzave/grave të moshës 25-64 vjeçare që kanë përfunduar arsimin e lartë	15%	19.3% (2022)	Po
Përqindja e fëmijëve të komuniteteve Rom, Ashkali dhe Egjiptas në sistemin e arsimit	95.3% në arsimin e obligueshëm dhe 70% në arsimin e mesëm të lartë	Arsim i obligueshëm: 75% (2022) ⁵ Arsim i mesëm i lartë: 31% (2022) ⁶	Jo
Numri i programeve në kurrikulat e arsimit të lartë që kanë të integruar perspektivën gjinore	10	8 programe	Jo
Ndërtimi dhe funksionalizimi i sistemit në media monitorues për imazhin e grave	Sistemi monitorues funksional 2 hulumtime	Sistemi jo funksional 1 hulumtim	Jo
a) Numri i klubeve sportive të udhëhequra nga vajzat b) % e buxhetit për sport alokuar aktiviteteve sportive të vajzave	a) 3 klube b) 50% e buxhetit për sport I dedikuar aktiviteteve sportive të vajzave	a) 40% e fondeve të MKR S për klube kanë qenë për klubet	Jo

⁴ <https://masht.rks-gov.net/ep-content/uploads/2023/02/Raport-vjetor-statistikor-me-tregues-arsimore-3-gjuhet.pdf>

⁵ MASHTI, Plani i Veprimit, Strategjia e Arsimit 2022-2027: <https://masht.rks-gov.net/strategjia-e-arsimit-2022-2026plani-i-veprimit/>

⁶ MASHTI, Plani i Veprimit, Strategjia e Arsimit 2022-2027: <https://masht.rks-gov.net/strategjia-e-arsimit-2022-2026plani-i-veprimit/>

		e grave b,) nuk ka të dhëna	
Përqindja e të dhënave shëndetësore të përfshira në sistemin informativ të shëndetësisë	Sistemi i funksionalizuar	Sistemi nuk është funksionalizuar (2022)	Jo
Përqindja e lehonave/ foshnjave të vizituara në shtëpi	10%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Numri i vizitave në shtëpi për fëmijët 0-3 vjeç : 31,815//89,167 lindje nga viti 2019-2022=35.7% (2022) ▪ Numri i vizitave në shtëpi për shtatzëna gjithsej: 5,520 ▪ Numri i shtatzënave që janë vizituar për herë të parë : 3,438 ▪ Numri i shtatzënave që kanë pranuar vizitën e dytë: 1,665 	Po
Përqindja e institucioneve shkollore që zbatojnë programin mbi shëndetin seksual dhe riprodhues	Trajnimi i mësimdhënësve	Ministria e Shëndetësisë ka organizuar 30 Trajnime të mësimdhënës	Jo

		ve mbi Shëndetin Riprodhues dhe Edukimin Seksual Gjithëpërfshirës dhe bashkë me UNFPA ka hartuar tre doracak për mësimdhënës për edukimin për shëndetin riprodhues dhe edukimin seksual. Janë trajnuar gjatë vitit 2022: 839 mësimdhënës gjithsejtë 645 mësimdhënës e gra dhe 194 burra	
Numri i lindjeve tek adoleshentet 10-14 dhe 15-19 vjeçare	380	Më pak se 14 vjet; 1 lindje Mosha 15-19; 414 lindje	Jo

Shtylla 3: Të Drejtat e Grave, Qasja në Drejtësi dhe Siguri

Objektivi Strategjik 3: Avancimi i realizimit të të drejtave në vendimmarrje, paqe, siguri dhe drejtësi garantues i arritjes së barazisë gjinore

Tabela 3: Arritja e caqeve të indikatorëve, Objektivi strategjik 3

Indikator	Synimi [2021/22]	Realizimi	Caku i arritur Po/Jo
Shkalla e pjesëmarrjes dhe përfaqësimit të grave në institucione publike (në ministri dhe agjenci ekzekutive në nivelin qendror)	30%	Nuk ka të dhëna ⁷	Nuk ka të dhëna
Përqindja e rasteve të dhunës në familje, që trajtohen nga gjyqësori	70%	Nuk ka të dhëna	Nuk ka të dhëna
Numri i masave afirmative të ndërmarra për promovimin e barazisë gjinore dhe parimeve jo-diskriminuese të ndërmarra	1 shtesë	UA për regjistrimin e pronës në	

⁷ Përkundër insistimeve të ABGJ për të sqaruar të dhënat se sa gra dhe sa burra janë përzgjedhur dhe sa janë ushtrues detyre në vitin 2022 të ndara sipas gjinisë, Ministria përkatëse nuk arriti të ofroj të dhëna te detajuara. Po ashtu nuk dihet numri total i Agjencive në kuadër të Ministrive.

nga institucionet, për të promovuar barazinë gjinore		pronësi të përbashkët është vazhduar, asnjë masë e re afirmative nuk është dizajnuar (2022) Nuk ka masa të reja afirmative	Jo
Politika Ndëshkimore për zbatimin adekuat të sanksioneve për kryesit e dhunës në baza gjinore, përfshi edhe dënimet adekuate për rastet e trafikimit me qeniet njerëzore është e aprovuar		Në vitin 2022 Ligji për Mbrojtje nga Dhuna në Familje ishte në rishikim	Po në vitin 2023
Përqindja e aplikacioneve dhe numri i aplikacioneve të shqyrtuara nga Komisioni për Verifikim	70%	95.8% ⁸	Po
% ja e vajzave dhe grave që kanë përjetuar dhunë fizike dhe psikologjike	Nuk ishte caktuar në mungesë të të dhënave	Nuk ka të dhëna ASK do të publikoj rezultatet e anketës së realizuar në vitin 2023	Nuk ka të dhëna
Përqindja e pozitave drejtuese dhe të larta drejtuese në nivelin komunal (drejtor të drejtorive), të mbuluara nga gratë	28%	37% Kategoria e ulët drejtuese, asnjë në të mesme dhe lartë drejtuese	Po
Përqindja e deputeteve gra në Kuvendin e Kosovës	50%	35% (2022)	Jo
Përqindja e deputeteve gra në kuvendet komunale	50%	37% (2022)	Jo

⁸ Nga data 05.02.2018 deri në fund të vitit 2022, Komisioni ka pranuar gjithsej 1,870 aplikacione, nga të cilat 1,790 janë trajtuar deri në fund të dhjetorit të vitit 2022.

Përqindja e grave në FSK	12%	10% (2022)	Jo
Përqindja e grave në Policinë e Kosovës	18%	14.8% (2022)	Jo
Përqindja e grave në sistemin e drejtësisë	50%	37% (2022)	Jo
Përqindja e stafit diplomatik dhe atasheve ushtarak e policor që janë gra	40%	Stafi diplomatik 30.5% (2022) këtë edhe një here Atashe ushtarak: 2 gra e 3 burra(2022)	Jo për staf diplomatik Po për atashe

2.2 SHKALLA E REALIZIMIT TË AKTIVITETEVE TË PARASHIKUARA NË PLANIN E VEPRIMIT 2020-2022, NË VITIN 2022

Në këtë kapitull prezantohen gjetjet kryesore lidhur me shkallën e zbatimit të planit të veprimit të PKBGJ-së për vitin 2022. Zbatimi raportohet nëse ka pasur progres apo nuk ka pasur, ndërsa në mungesë të raportimit të plotë të rezultateve të arritura nga institucionet nuk mund të raportohet se në çfarë mase janë arritur rezultatet për secilin aktivitetet. Nga Tabela 4 vihet re se në vitin 2022, aktivitete janë realizuar në 63% aktiviteteve të planifikuara në Planin e Veprimit për vitin 2022. Numër më i kufizuar i aktiviteteve është regjistruar në Shtyllën e tretë, janë realizuar aktivitete në 46% të aktiviteteve të planifikuara. Megjithatë, në mungesë të raportimit të plotë, nuk mund të nxjerrim treguesin për shkallën e arritjes së rezultateve të synuara për aktivitetet.

Tabela 4: Analizë përmbledhëse e zbatimit të aktiviteteve të planifikuara për vitin 2022

	Shtylla 1	Shtylla 2	Shtylla 3	Gjithsej
Ka progres	45	49	19	113
Nuk ka progres	23	20	23	66
Gjithsej	68	69	41	178
Progresi në %	66%	71%	46%	63%

Bazuar në të dhënat e pranuar, për vitin nga buxheti i Republikës së Kosovës janë shpenzuar 3,504,093 Euro, nga të cilat ABGJ ka shpenzuar 66,240 Euro. Aktivitetet e realizuara nga Rrjeti i Grave të Kosovës dhe Gratë për Gratë ishin në vlerë prej 271,740 Euro. Aktivitete të donatorëve sipas raporteve të pranuar ishin në vlerë prej 2,376,308 Euro. Gjithsej buxheti i

raportuar ishte 6,152,141 Euro, e cila tejkalon vlerën e buxhetit të planifikuar prej 5,668,000 Euro. Buxheti i shpenzuar është edhe më i lartë kur të shtohen buxheti për strehimoret prej 400,000 Euro dhe 3.7 milionë Euro për pensionet e të mbijetuarve nga dhuna seksuale gjatë luftës (shpenzime të pa përfshira në koston e Planit të Veprimit të PKBGJ-së).

3. REZULTATET E ARRITURA GJATË VITIT 2022

3.1. SHTYLLA 1: FUQIZIMI EKONOMIK DHE MIRËQENIA SOCIALE

Në këtë kapitull prezantohen disa nga rezultatet e arritura në secilën shtyllë të PKBGJ-së, të organizuara në nën-fushat përkatëse. Tabela me të gjitha të dhënat e pranuar është e vendosur në shtojcën 2 të këtij raporti. Aktivitetet janë listuar sipas renditjes së tyre në Planin e Veprimit. Brenda secilës nën fushë, rezultatet janë prezantuar veçmas për ato të mbështetura nga Qeveria e Kosovës/niveli qendror dhe lokal dhe për organizata e tjera (shoqëria civile, agjencitë zhvillimore, institutet, etj.).

Rezultatet e arritura në kuadër të Shtyllës Fuqizimi Ekonomik dhe Mirëqenia Sociale janë si më poshtë:

QASJA NË TË DHËNA DHE STUDIMET

Qeveria e Kosovës: niveli qendror dhe lokal

- ✓ Në mbështetje të ABGJ-së janë publikuar dy raporte hulumtuese: Gratë dhe vajzat në fushën e sportit: hulumtimi mbi stereotipat gjinore dhe barrierave që pengojnë qasje të barabartë në sport, hulumtim i realizuar nga Qendra Kosovare për Studime Gjinore; dhe Roli i grave në pozitën vendimmarrëse në sektorin publik dhe privat në Kosovë, i realizuar nga Instituti Riinvest;
- ✓ Në vitin 2022, Universiteti i Prishtinës ka ofruar 16 lëndë me fokus në gjininë, lista e shënuar më poshtë.

	Titujt e lëndëve lidhur me gjininë	Fakulteti	Niveli i studimeve	Programi
1	Ekonomiksi gjinor	Ekonomik	Master	Ekonomiks
2	E drejta e barazisë gjinore	Juridik	Bachelor	LL. B.
3	Çështjet gjinore dhe politika	Filozofik	Bachelor	Shkenca Politike
4	Çështjet gjinore dhe politika	Filozofik	Bachelor	Sociologji
5	Studime dhe Hulumtime Gjinore	Filozofik	Bachelor	Antropologjia Kulturore
6	Gjinia dhe reprezentimi	Filozofik	Master	Sociologjia
7	Psikologji gjinore	Filozofik	Bachelor	Psikologjia
8	Gjinia dhe diversiteti	Filozofik	Bachelor	Punë Sociale
9	Histori gjinore	Filologjik	Bachelor	Histori
10	Hyrje në teoritë kulturore	Filologjik	Master	Orientalistika

11	Teoria postkoloniale	Filologjik	Master	Orientalistika
12	Shkrimi femëror	Filologjik	Baçelor	Letërsi Angleze
13	Krtika letrare feministe	Filologjik	Baçelor	Letërsi Angleze
14	Studime Gjinore në Art	Arte	Baçelor	Pikturë
15	Studime Gjinore në Art	Arte	Baçelor	Skulpturë
16	Studime Gjinore në Art	Arte	Baçelor	Art Konceptual dhe Mediat e reja

RRITJA E PUNËSIMIT DHE PËRMIRËSIMI I KUSHTEVE TË PUNËS

Qeveria e Kosovës: niveli qendror dhe lokal

- ✓ Në Qendrat e Aftësimit Profesional/APRK u trajnuan 990 gra, nga të cilat me shkollim të ulët ishin 299 gra;
- ✓ Gjatë vitit 2022 numri i përfituesve në MATP nga APRK ishte 2012 persona, ku prej tyre gra ishin 1,250, 229 ishin nga komunitete pakicë dhe prej tyre gra janë 136;
- ✓ Trajnime profesionale për ngritjen e aftësive të grave janë ofruar edhe nga komunat, të mbështetura edhe nga organizatat vendore dhe ndërkombëtare;
- ✓ Është aprovuar Strategjia dhe Plani i Veprimit për Përfshirjen e Komuniteteve Romë dhe Ashkali në Shoqërinë Kosovare 2022-2026;
- ✓ Gjatë vitit 2022 ndërmjetësim në MATP ishin 32 nga komuniteti rom, ashkali dhe egjiptian ndërsa në Aftësim Profesional numri i përfshirë i tyre ishte, 105 persona, po ashtu në ndërmjetësim të rregullt ishin të përfshirë 75 persona Rom, Ashkali dhe Egjiptian;
- ✓ APRK me mbështetjen e projektit EYE ka zhvilluar kurrikulat dhe paketat mësimore duke u bazuar në Standardet e profesionit në kualifikimet: Nëpunës i kontabilitetit, murator, zdrukthëtari dhe instalime elektrike;
- ✓ MFPT nga projekti EYE është financuar instalimi i programit të kontabilitetit për tri Qendrat e Aftësimit profesional-Pejë, Gjakovë dhe Prizren;
- ✓ Nga APRK 52 persona me aftësi të kufizuara përfituan nga MATP në vitin 2022;
- ✓ MFPT gjatë vitit 2022 Qendrat e Aftësimit Profesional kanë aplikuar në Autoritetin Kombëtarë të Kualifikimeve për Akreditim dhe Validim të programeve, ku profilet që janë akredituar janë: Asistent Administrativ, Saldim, Menaxher i Ndërmarrjeve Mikro dhe të Vogla, Automekanik, Nëpunës i Kontabilitetit, Përpunim i Qumështit, Zdrukthuari, Furrтари, pastiqeri dhe Instalime Elektrike;
- ✓ Subvencionim për çerdhe për fëmijët e nënave vetushqyese kanë ofruar këto komuna: Vitia, Gjilan, Obiliq, Fushë Kosovë, Suharekë, Prishtina, Prizren, Vushtrri, Klinë, Mitrovicë, Malishevë, Skenderaj, Klinë;
- ✓ Në vitin 2022 nga mbështetja financiare në fushat e Shkencës, Teknologjisë Inxhinierisë dhe Matematikës (STEM), MASHTI ka ndarë 1,634 bursa nga të cilat 1,383 për student vajza/gra në vlerë prej 1,634,000 Euro;
- ✓ MASHTI ka hartuar aktet juridike dhe janë saktësuar procedurat për studimet gjurmuese të të diplomuarve në Arsimin dhe Aftësimin Profesional (AAP);
- ✓ MASHTI përmes pakos së Ringjalljes ekonomike, Masa 1.5, ka ndarë 957 kuponë për maturanatë që janë trajnuar në fushën e TI (600 euro për kandidat) dhe janë ndarë 112

- bursa për drejtimet deficitare të AAP dhe drejtimet teknike për vajza (500 euro për nxënëse) në vlerë prej 56,000 Euro;
- ✓ Bursa për studente janë ndarë edhe nga komuna e Podujevës, Prishtinës, Deçanit, Skenderajt, Prishtinës; Drenasit;
 - ✓ Fondi për Garantimin e Kredive: është hapur dritare për bizneset e grave: në vitin 2022 janë mbështetur me garanci kredituese 269 biznese të grave;
 - ✓ MBPZHR: Në vitin 2022 pagesa direkte përfituar 1,265 gra (23,469 burra) në vlerë prej 2.65 milionë Euro për gra (51.34 milionë Euro për burra); nga grantet kanë përfituar 145 gra (350 burra) në vlerë prej 7,249,148 Euro (burrat 16,914,679 Euro);
 - ✓ Organizimi i panairove për gratë në biznes nga MBPZHR dhe nga komunat;
 - ✓ Janë mbajtur sesione informuese dhe këshilluese për gratë në bujqësi;
 - ✓ MFPT ka licencuar mbi 17 kompani që kryejnë aktivitete nga siguria e shëndeti në punë dhe janë certifikuar mbi 300 persona për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë (SSHP) ;
 - ✓ Aktivitete vetëdijësuese lidhur me të drejtat pronësore të organizuara nga komunat dhe OJQ-
 - ✓ Janë mbështetur gratë për themelimin dhe zhvillimin të bizneseve përmes granteve dhe trajnimeve;
 - ✓ Ministria e Zhvillimit Rajonal (MZHR) gjatë Vitit 2022 përmes Programit për Zhvillim Rajonal të Balancuar/PZHRB ka përkrahur gjithsej 332 projekte ku nga to: - 134 projekte të përfaqësuara nga Gratë (shuma 1,014,883.49 euro), dhe - 198 projekte të përfaqësuara nga Burrat (shuma 2,016,050.60euro). - Në Programin për Mbështetje Financiare të OJQ-ve- për vitin 2022 në total kanë përfituar 38 projekte, prej tyre 16 përfituese kanë qenë Gra dhe 22 përfitues Burra. - Në Programin për Zhvillimin Rajonal - Projekte Kapitale (PZHR) – për vitin 2022 në total kanë qenë përfitues 14 Komuna;
 - ✓ Komuna e Prishtinës ka mbështetur 10 gra të mbijetuara nga dhuna në familje përmes mbështetjes financiare për banim;
 - ✓ MINT ka organizuar Panairin Gratë në Biznes 2022, i cili është mbajtur në Prishtinë dhe ka zgjatur tri ditë. Në këtë panair kanë ekspozuar produktet e veta rreth 40 gra ndërmarrëse dhe panair nga komunat;
 - ✓ Komuna e Malishevës ka raportuar se në ndërtesën e banimit social janë 23-familje (nëna kryefamiljare), ndërsa përgjatë vitit 2022 kanë përfituar 5-familje (gra), është plotësuar kriteri i aplikimit për nënat vete-ushqyese;
 - ✓ Gjatë vitit 2022 janë realizuar 6,316 Inspektime prej tyre 3,323 Inspektime të planifikuara; 1 602 të përsëritura-riinspektime; 46 inspektime të jashtëzakonshme; 394 inspektime si pasojë e aksidenteve në vendin e punës nga të cilat 15 raste me fatalitet dhe 860 inspektime sipas ankesës së palëve. Inspektorati i Punës gjatë vitit 2022 ka realizuar 81 Inspektime të përbashkëta me institucionet tjera si me ATK-në, Policinë e Kosovës Inspektoratet e Tregut, Shëndetësisë, Arsimit. Inspektorët e Punës janë trajnuar për adresimin e punës së padeklaruar, është hartuar lista kontrolluese dhe Manuali për trajtimin e punës së padeklaruar. Sistemi informativ -digjitalizimi i të dhënave të inspektimeve është në proces të realizimit i mbështetur përmes projektit të SIDA Suedeze dhe duke u realizuar përmes ILO-së;
 - ✓ Gjatë vitit 2022 është filluar me fushatën vetëdijësuese” Punë e denjë për jetë të dinjitetshme” Kjo fushatë është mundësuar nën udhëheqjen e MFPT-së dhe mbështetur nga ambasada Suedeze në Kosovë, ndërsa partner janë IP, ATK ILO, UN Women ,CDF, IKS, QPA dhe Lens;
 - ✓ Gjatë vitit 2022 MFPT ka certifikuar mbi 300 persona nga Siguria dhe Shëndeti në Punë dhe janë licencuar mbi 17 kompani që kryejnë aktivitete nga siguria e shëndeti në punë;

- ✓ Është vazhduar afati i UA Nr. 03/2016 për Masat e Veçanta për Regjistrimin e Pronës së Paluajtshme të përbashkët në emër të dy bashkëshortëve. Gjatë vitit 2022 4,375 prona janë regjistruar në emër të dy bashkëshortëve në 2022, duke arritur numri në 12,542;
- ✓ MINT ka zhvilluar projektin Iniciativa për Fuqizim Digjital ku gjatë vitit 2021 dhe 2022 kanë përfituar 62 ndërmarrje, prej tyre 35 në pronësi nga grave të cilët kanë zbatuar projektet e tyre në fushën e digjitalizimit;
- ✓ MFPT, gjatë 2022 ka trajnuar mbi 60 trajnerë të shërbimeve sociale familjare, të cilët do të zhvillojnë materialet/modulet dhe do të ofrojnë trajnime për ofruesit e shërbimeve sociale dhe familjare;
- ✓ MFPT: Janë trajnuar mbi 200 ofrues të shërbimeve sociale familjare, punëtorë socialë të tre niveleve nga sektori qeveritar dhe joqeveritar;
- ✓ MASHTI nga shtatë fushave kurrikulare që janë, 4 koordinatorë të fushave janë gra. MASHTI gjatë vitit 2022 ka hartuar Informatorin për mësimdhënës për rekomandimet që dalin nga Konventa e Stambollit dhe gjatë vitit 2023 do të organizohen sesione informuese nëpër komuna me mësimdhënës
- ✓ MASHTI e ka hartuar informatorin shkollor për procedura e standarde të veprimit për mbrojtje nga dhuna në familje e që çdo vit shkollor u shpërndahen shkollave;
- ✓ MASHTI duke synuar mbështetjen financiare për shkollimin e studenteve të komuniteteve rom, ashkali dhe egjiptian që janë regjistruar për herë të parë në vitin akademik 2022/2023 në nivelin bachelor në ndonjërin nga Universitetet publike të Republikës së Kosovës ka shpallur thirrjen për mbështetje financiare për studentët e komuniteteve rom, ashkali dhe egjiptian. Shuma maksimale e mbështetjes financiare deri 1,000 Euro për studente. Kanë aplikuar 26 studente dhe të gjithë këta kanë përfituar burse. Numri i përfitueseve është gjithsej 26 studente 16 vajza dhe 10 djem Sipas përkatësisë etnike janë: 19 egjiptian; 3 rom dhe 4 ashkali, shuma totale e shpenzuar: 26,000 Euro;
- ✓ MASHTI ka planifikuar 500 bursa – 150,000 Euro ndërsa për vitin shkollor 2022/23 kanë përfituar 498 nxënës;
- ✓ MASHTI bazuar në UA për masat afirmative për komunitetet për regjistrimin e tyre në institucionet e arsimit të lartë parashihet kuota për lehtësimin dhe regjistrimin e tyre. Në UA parashihet kuota prej 12% në çdo fakultet, gjithashtu kuotë e veçantë është edhe në konvikte, Qendra e studentëve.

Ngritja e kapaciteteve për integrimin e perspektivës gjinore dhe zbatimin e buxhetimit të përgjegjshëm gjinor

- ✓ ABGJ së bashku me UN Women ka mbajtur punëtorinë ‘‘ Buxheti i Përgjegjshëm Gjinor si një mjet për avancimin e barazisë gjinore në nivel komunal’’, kjo punëtori është organizuar për nevojat e pushtetit lokal dhe obligimeve në zbatim të Ligjit për Barazi Gjinore dhe Programit të Kosovës për Barazi Gjinore 2020-2024;
- ✓ Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal në bashkëpunim dhe koordinim të ngushtë me Programin për Zhvillim të Kombeve të Bashkuara (UNDP), kanë mbajtur trajnimin dy ditor me zyrtarë/e për barazi gjinore në komuna: Në 5 sesione trajnimesh për periudhën janar - tetor janë trajnuar gjithsej 289 zyrtarë komunal;
- ✓ Janë organizuar trajnime të zyrtarëve lokal për buxhetimin e përgjegjshëm gjinor;
- ✓ Aktivitete për ngritjen e kapaciteteve për monitorimin e rregullt të zbatimit të LBGJ-së brenda institucioneve publike u organizuan nga komuna e Obiliqit, Fushë Kosovës, Suharekës, Vitisë dhe Skenderajt.

PËRMIRËSIMI I MIRËQENIES EKONOMIKE DHE SOCIALE**Qeveria e Kosovës: niveli qendror dhe lokal**

- ✓ Është miratuar Koncepti dokumenti për Buxhetimin e Përgjegjshëm Gjinnor në vitin 2022;
- ✓ Komuna e Gjilanit me donatorë nga Kuvajti ka realizuar ndërtimin e kompleksit social ku është ndërtuar edhe qendra rezidenciale për ofrimin e shërbimeve për personat e moshuar dhe pa përkujdesje sociale. Mirëpo, qendra ende nuk është funksionalizuar;
- ✓ Komuna e Vitisë ka ndarë lokacionin për ndërtimin e një qendre rezidenciale për personat e moshës së tretë pa përkujdesje familjare (projekti në vazhdim); Podujeve; Komuna ka ndarë parcelën dhe një pjesë të buxhetit për ndërtimin e kësaj qendre në bashkëpunim me OJQ, Jetimat e Ballkanit-Halil Kastrati;
- ✓ Për shërbime për personat me aftësi të kufizuara: Gjakove: Komuna e Gjakovës e ka subvencionuar Handakosin në Gjakovë me vlerë prej 20.000 euro, ku të njëjtin objekt iu ofron shërbime edhe për 3 shoqata me persona me aftësi të kufizuara.
- ✓ Në Suharekë është ndërtuar objekti i ri i, "HANDIKOS" nga firma ndërtimore "EURO ING".
- ✓ Në Prishtinë në përfundim është edhe qendra për personat me sindromin down dhe autizëm;
- ✓ Në Prizren është funksionalizuar Qendra për strehimin dhe ofrimin e shërbimeve për persona me të meta mendore;
- ✓ Në Viti, Kuvendi i Komunës ka ndarë lokacionin për ndërtimin e një objekti rezidencial për personat me aftësi të kufizuara mendore, qëndrim 24 orë ndërsa komuna e Podujeve: Komuna ka ndarë një zyre ku kjo kategori kryen aktivitetet ditore për persona me nevoja të veçanta;
- ✓ Gjatë periudhës korrik 2022 deri në dhjetor 2023 ka realizuar 18 aktivitete - ligjërata edukative, me nxënës të ciklit të ulët fillor, të mesëm 8 dhe 2 aktivitete edukative e ligjërata me studentë. Është mbajtur edhe Java Ndërkombëtare e Parasë, 1 qershori dhe Dita Ndërkombëtare e fëmijëve dhe 31 tetori Dita Botërore e Kursimeve ku kanë marrë pjesë rreth 470 nxënës e studentë. BQK ka përgatitur dhe shpërndarë materiale edukative gjatë tërë kohës rreth 50 materiale dhe rreth 24 materiale të reja edukative, informuese, broshura apo studime. Gjithashtu ka shpërndarë materialet (librat edukativë) tek nxënësit në gjuhën shqipe, në gjuhën romë dhe në gjuhën boshnjake. Janë organizuar 3 gara (konkurse), për Ese, për nxënës të shkollave të mesme dhe janë përzgjedhur në qershor 2023 – 7 nxënës fitues, prej tyre 2 vajza e 5 djem, ndërsa në konkursin e fundit (çmimet janë ndarë me 11 janar 2024) – janë përzgjedhur 10 çmime fituese prej tyre 7 vajza e 3 djem. Me qëllim të nxitjes së hulumtimeve mes ekonomistëve të rinj të Kosovës, BQK ka krijuar mundësinë e dhënies së një çmimi për studimin më të mirë të paraqitur nga ekonomistët e rinj. Në vitin 2022 dhe 2023 janë shpallur gjashtë fitues të çmimeve për vitin 2022 tri studente gra dhe gjithashtu në vitin 2023 tri gra, gjithsej 6 punime fituese.
- ✓ Finalizimi i Projekt ligjit për Shërbime Sociale dhe Familjare;
- ✓ Është akredituar Këshilli i Përgjithshëm për Shërbime Sociale dhe Familjare nga Autoriteti Kombëtar i Kualifikimeve (AKK), me tri (3) kualifikimet e aprovuara në Kornizën Kombëtare të Kualifikimeve: Bashkëpunëtor Profesional të Punës Sociale; Profesionist i Punës Sociale dhe Këshillimit, dhe Menaxher i Mirëqenies Sociale dhe janë validuar 24 module. Këshilli i Përgjithshëm për Shërbime Sociale dhe Familjare, në bashkëpunim me Institutin e Psikologjisë ka ofruar trajnime për katër (4) module, ku janë trajnuar mbi dyqind (200) ofrues të shërbimeve sociale dhe familjare nga sektori publik dhe ai privat. Trajnime për punëtorët social të Qendrave për Punë Sociale janë ofruar edhe nga komunat;

Organizatat e tjera, disa nga aktivitetet në kuadër të Shtyllës së Parë të PKBGJ-së

- ✓ RrGK ka trajnuar 42 punëtorë të Strehimoreve për menaxhim të rasteve dhe “djegien/mbingarkesën profesionale”;
- ✓ RrGK dhe Institucioni i Avokatit të Popullit, fushatë vetëdijësuese mbi ngacmimin seksual në tregun e punës;
- ✓ RrGK ka hartuar dy module trajnim i trajnerëve të cilat janë miratuar nga Këshilli i Përgjithshëm i Shërbimeve Sociale dhe Familjare. trajnim i trajnerëve: Puna me viktime të dhunës në familje – trajtimi dhe referim; dhe Puna me viktimat e krimeve seksuale dhe trafikimit. RrGK ka trajnuar 15 punonjës social për dy modulet e akredituara: Puna me viktimat e dhunës në familje – trajtimi dhe referimi dhe Puna me viktimat e krimeve seksuale dhe trafikimit. RrGK ka trajnuar 186 anëtarë të Mekanizmit Koordinues Kundër Dhunës në Familje që përfshijnë institucione të ndryshme lokale për Protokollin Shtetëror për Trajtimin e rasteve të dhunës seksuale;
- ✓ UN Women ka realizuar analizën e zbatimit të obligimit për buxhetim të përgjegjshëm gjinor që buron nga Qarkorja buxhetore e MFPT, rezultatet për 15 ministritë e përfshira u prezantuan në punëtori me përfaqësues të nivelit qendror dhe komunal;
- ✓ UN Women ka realizuar punëtori me 64 përfaqësues në nivel komunal duke përfshirë - zëvendës kryetarë, drejtorët e buxhetit, zyrtarët e barazisë financiare dhe gjinore dhe përfaqësues të Kuvendit Komunal - nga 16 komuna përmes tre seancave të punëtorisë që u zhvilluan në mars, qershor dhe nëntor të vitit 2022, forcuan kapacitetet e tyre mbi BPGJ dhe analizën gjinore. Në nëntor 2022, UN Women nënshkroi Memorandume mirëkuptimi me 16 komuna të Kosovës duke shënuar kështu një hap të rëndësishëm drejt avancimit të paritetit gjinor duke vendosur hapa strategjikë përpara me qeverinë lokale në zbatimin e aktiviteteve të rëndësishme të fokusuara në Buxhetimin Përgjegjës Gjinor; Institucioni udhëheqës dhe mbështetës;
- ✓ UN Women organizoi trajnim për ngritjen e kapaciteteve të 82 përfaqësuesve lidhur me parandalimin e ngacmimit seksual në vendin e punës; 10 gra ndërmarrëse, 36 zyrtarë publik të nivelit qendror dhe lokal dhe 31 përfaqësues të Qendrave të Arsimit Profesional dhe Qendrat e Kompetencës dhe 3 nga universitetet u trajnuar lidhur me shëndetin dhe sigurinë në vendin e punës dhe ngacmimin dhe ngacmimin seksual;
- ✓ Gjatë vitit 2022, MCC nga Programi Gratë në Energji Praktika në Punë kanë përfituar 237 gra dhe vajza, ka ofruar 6 muaj praktikë në punë me pagë mujore prej 250 Euro në ndërmarrje të sektorit të energjisë. Po ashtu, nga Programi Gratë Ndërmarrëse në Energji, kanë përfituar 387 gra dhe vajza me grante në blerjen e pajisjeve të ndryshme për shfrytëzim eficient të energjisë për veprimtarinë e bizneseve të tyre;
- ✓ Organizata Gratë për Gratë ka ofruar trajnime për 629 gra pjesëmarrëse; ka përkrahur me grante 25 biznese/start-up të grave; dhe 500 gra janë organizuar në rrjetëzim, takime dhe diskutime për mundësitë e bashkëpunimit dhe zgjerimit të tregut;
- ✓ Organizata Gratë për Gratë ka organizuar trajnim për të drejtat pronësore për 5 shoqata të grave;
- ✓ UNDP ka ofruar trajnim për 221 gra (prej të cilave 84 janë gra të riatdhesuara) në përdorimin e arteve dhe zanateve tradicionale si mjete për të përmirësuar punësueshmërinë e tyre. Aktivitetet përfshinin trajnimin mbi dizajnin artizanale, promovimin, brendimin dhe identifikimin e mundësive të shitjes siç janë përshkruar në katalogun “Prodhimi i Artizanatit Efektiv - Gratë mund ta bëjnë atë” që shfaq punën e 24 grave, si dhe dokumentarin mbi “Dollama - veshja e nusërisë”;
- ✓ UNDP ka mbështetur investime në infrastrukturën e 30 Qendrave për Punë Sociale dhe 11 qendrave rezidenciale u rehabilitua duke çuar në përmirësimin e cilësisë dhe

- shërbimeve të përqendruara në përfituesit, me këto të fundit shërbejnë mbi 2,000 persona;
- ✓ UNDP ka trajnuar 55 zyrtarë të punësimit dhe trajnimit profesional (30 gra dhe 25 burra) rritën njohuritë dhe aftësitë e tyre për të zbuluar stereotipat gjinore në profesione, paragjykimet gjinore dhe mënyrën e adresimit të tyre. Për Agjencinë e Punësimit të Kosovës është zhvilluar manuali për integrimin gjinor dhe anti-stereotipizim për të përfshirë perspektivën gjinore në trajnime dhe shërbime;
 - ✓ UNDP ka mbështetur hartimin e 4 politikave kombëtare lokale me perspektivë gjinore: Plani Lokal i Veprimit për Cilësinë e Ajrit në komunën e Fushë Kosovë; Plani Lokal i Veprimit për Cilësinë e Ajrit në komunën e Obiliq; Ndryshimet klimatike Plani Ndërsektorial i Ndërhyrjes në Suharekë; dhe Zhvillimi për Zbutjen dhe Përshtatjen ndaj Ndryshimeve Klimatike të Komunës së Prizrenit;
 - ✓ Nga UN Women, u sigurua mbështetje e synuar për të rritur barazinë gjinore përmes fuqizimit ekonomik të grave. Gratë sipërmarrëse u mbështetën. 81 gra nga grupet e cenueshme dhe të mbijetuarit e dhuna në familje nga 3 komuna përfitojnë nga trajnime për të zgjeruar bizneset e tyre. 51 biznese të drejtuara nga gra morën pajisje për të krijuar mundësi punësimi për të mbijetuarit nga dhuna në familje, gratë nga komunitetet jo-shumicë, gratë rurale, ata me aftësi të kufizuara, në agrobiznes, prodhim në shkallë të vogël dhe shërbime;
 - ✓ Në mbështetje të UNDP-së Akseleratori Boost x Kosovo mbështeti rritjen e aftësive të 32 prej të cilave 16 bizneseve të udhëhequra nga gra dhe ka ofruar grante të konsiderueshme prej 20,000 USD për 13 biznese që zotërojnë gra dhe të menaxhuara nga gra, të cilat përfituan nga programi i përshpejtimit të biznesit të gjelbër;
 - ✓ Në mbështetje të UNDP-së u lansua skema e parë e mentorimit për ndryshimet klimatike për 28 studentë universitare (18 femra/10 burra), duke rritur njohuritë dhe interesin për mjedisin, ndryshimet klimatike dhe zhvillimin rural, dhe për të rritur përpjekjet për të përshpejtuar veprimet për klimën;
 - ✓ Duke bashkëpunuar me UNFPA, u rritën njohuritë dhe aftësitë e 43 të rinjve (25 gra/18 burra) për të identifikuar dhe ndarë informacione të besueshme në rrjetet sociale, duke rritur rezistencën ndaj dezinformimit dhe dezinformimit ndërsa 21 mësimdhënësve shkollave fillore (gra) përparuan njohuritë dhe aftësitë e tyre për të luftuar gjuhën e urrejtjes dhe dezinformacionit në internet punëtori hibrid.

PROGRES NUK ËSHTË SHËNUAR NË REALIZIMIN E AKTIVITETEVE NË VIJIM

1. Analiza dhe vlerësimi i kostos financiare për subvencionimin e pagesës për edukimin parashkollor, për fëmijët nga familjet që janë në skema sociale
2. Analizë dhe integrimi i perspektivës gjinore në Fondin Kosovar për Garantimin e Kredive (FKGK) për mbështetjen e grave
3. Identifikimi i treguesve gjinor, për secilin institucion në nivel qendror dhe lokal, dhe raportimi i rregullt i tyre.
4. Fushata vetëdijesuese për informim për efektet negative të informalitetit për personat që punojnë në këtë sektor;
5. Zhvillimi i dokumenteve të politikave mbi sigurinë dhe shëndetit në punë të punësuarve;
6. Përgatitja e vlerësimit të ndikimit rregullativ për sigurimet e aksidenteve në punë dhe sëmundjeve profesionale;
7. Amandamenti i Udhëzimit Administrativ MMPH 08/2014 për Tarifat e Shërbimeve për Regjistrimin e të Drejtave të Pronës së Paluajtshme nga Zyrat Kadastrale Komunale

8. Zhvillimi i metodologjisë dhe analiza për matjen e pabarazisë gjeografike/zonat më pak të favorizuara, me perspektivë gjinore, duke konsideruar minoritetet brenda minoritetit;
9. Informimi i grave për mundësitë dhe përparësitë e organizimit në kooperativa (takime, broshura);
10. Ofrimi i trajnimeve në fushën e ndërmarrësisë dhe shkëmbimi i përvojave të mira me kooperativat e suksesshme;
11. Ofrimi i mbështetjes (konsulenca, ndihmë juridike falas, rrjetëzimi, etj.) për themelimin e kooperativave;
12. Mbështetja financiare për kooperativat e reja;
13. Studimi lidhur me realizimin e të drejtës për alimentacion dhe analiza e praktikave të mira për të siguruar realizimin e alimentacionit;
14. Hartimi i manualit dhe kornizës ligjore për monitorimin e LBGJ.

3.2 SHTYLLA 2-ZHVILLIMI NJERËZOR ROLET DHE MARRËDHËNIET GJINORE

Në kuadër të shtyllës së Zhvillimit Njerëzor Rolet dhe Marrëdhëniet Gjinore, janë arritur këto rezultate:

Qeveria e Kosovës: niveli qendror dhe lokal

- ✓ MASHTI: Gjatë vitit 2022, në bashkëpunim me partnerët kemi realizuar 3 analiza për zhvillimin e edukimit në fëmijërinë e hershme si: me Bankën Botërore kemi realizuar analizën “Nxjerrja e kostove të ofrimit të modaliteteve publike, private dhe të partneriteteve publiko-private për edukim parashkollor në Republikën e Kosovës”. Me UNICEF-in Zgjerimi i edukimit parashkollor në Kosovë - Një instrument model për llogaritjen e projeksioneve si bazë për zgjerimin e infrastrukturës parashkollore në Kosovë. Me UNICEFIN - është realizuar studimi i Fisibilitetit të Kopshteve Modulare për rritjen e qasjes në Edukimin e Hershëm në Kosovë;
- ✓ Është ndërtuar një çerdhe (në Vrellë-Istog) dhe janë adaptuar 2 shkolla në kopshte për fëmijë (në Çifllak-Viti dhe në Zhegër-Gjilan). Poshtu në 4 shkolla të reja të kryera janë kryer edhe 5 klasa për parafillor (në Gramaçel-Deçan; Uçë dhe Llukavc-Istog , Batllavë-Podujevë);
- ✓ MASHTI ka bashkë organizuar konferencën ndërkombëtare për shëndetin, mirëqenien edukimin dhe të drejtat e fëmijës, ku seanca dhe hulumtime të veçanta prezantohen për edukimin parashkollor;
- ✓ Janë trajnuar 48 mësimdhënës të qendrave burimore përdorimin e instrumentit për vlerësimin pedagogjik për fëmijët me nevoja të veçanta në komuna. Trajnimi është bërë nga projekti i INCLUDE i Këshillit të Evropës dhe janë trajnuar 10 trajnerë për zbatimin e programit të trajnimit për arsim gjithëpërfshirës. Programi ka 10 module. Janë trajnuar 73 mësimdhënës të shkollave fillore dhe të mesme të ulta në 10 modulet e programit për arsim gjithëpërfshirës. Trajnimet janë duke u bërë në 25 shkollat, cilat do të mbështeten nga projekti i Këshillit të Evropës “INCLUDE”;
- ✓ Në mbështetje të arsimit të fëmijëve me aftësi të kufizuar, në 2022 janë punësuar 103 asistentë për fëmijët me aftësi të kufizuar;
- ✓ ABGJ me mbështetje të Fondacionit Friedrich Ebert Stiftung ka identifikuar libri “The Economics of Gender” nga autorja Joyce .P. Jacobsen, si tekst universitar. 230 kopje te librit donacion për UP/FE; 20 kopje per Fakultetin Filozofik, dhe 5 Bibliotekës Kombëtare Universitare si edhe 10 Bibliotekës Hivzi Sylejmani ne Prishtine. Po i njëjti është prezantuar nga ABGJ ne Tirane dhe për nevojat e Fakultetit Ekonomik Tirane u dhuruan 30 kopje dhe në Universitetin e Evropës Juglindore në Maqedoninë e Veriut;
- ✓ ABGJ ka zhvilluar dhe postuar videos spotin për të drejtën trashëgimorë dhe institucionet përgjegjëse për iniciimin e procedurës se trashëgimisë.

SPORTI

- ✓ Në vitin 2022, nga 40% e fondeve të MKRS për klube kanë qenë klube të grave ndërsa nga thirrjet e veçanta individuale kategorizimi, shpërblimet, bursat, lëndimet dhe mobiliteti ishin gjithsej 61 përfituese gra me vlerë prej 310,266 Euro (nuk e kemi gjetur të dhënë për gjithsej mbështetjen për ta gjetur përfitimin në %).
- ✓ Përmes subvencionimit të ABGJ-së, QKSGJ ka realizuar hulumtimin “Gratë dhe vajzat ne fushën e sportit: hulumtimi mbi stereotipat gjinore dhe barrierave qe pengojnë qasje te barabarte ne sport”;
- ✓ ABGJ ka realizuar dhe shfaqur videospotin: Parandalimi dhe trajtimit i ngacmimit seksual ne sport;

- ✓ Komuna e Deçanit, Prishtinës, Malishevës, dhe Skënderajit kanë mbështetur klubet sportive të grave.

SHËNDETËSIA

- ✓ Gjatë vitit 2022, Janar-Qershor në kuadër të programit të “vizitave në shtëpi për nëna dhe fëmijë ” nga 22 komuna numri total i vizitave është 22,888, numri i vizitave shtëpiake për fëmijë është 19,182 ndërsa numri i grave shtatzëna 3,695;
- ✓ MSH është duke e finalizuar raportin perinatal për vitin 2022;
- ✓ ABGJ ka ndriçuar Ndërtesën e Qeverisë në shënim të muajit të Ndërgjegjësimit për Kancerin e Gjirit;
- ✓ ABGJ ka realizuar dhe shfaqur videospotin Parandalimi i kancerit të qafës së mitrës [https://ëëë.youtube.com/ëatch?v=ISvixnVGaëM](https://ëëë.youtube.com/ëatch?v=ISvixnVGaëM;);
- ✓ Për vitin 2022 janë siguruar 300 HPV vaksina ndërsa nga vitit 2023 vaksina është bërë pjesë e kalendarit të vaksinave;
- ✓ Komunitetet kanë organizuar aktivitetet për ndërgjegjësimin e popullatës për shëndetin riprodhues dhe seksual;
- ✓ Ministria e Shëndetësisë ka trajnuar 45 punëtorë shëndetësor (PSH): për identifikimin dhe menaxhimin dhe referimin e të mbijetuarave nga dhuna në bazë gjinore, 19 punëtorë shëndetësor në menaxhimi sindromit I IST-ve dhe 21 për planifikimin familjar; 25 PSh -trajnimi për shëndetin e adoleshentëve; 44 profesionistë nga KPSH janë trajnuar për kodin etik dhe deontologji; trajnime të trajnerëve) Edukimi Bashkëmohatar; 16 trajnime të trajnerëve 2020, të certifikuar 560 Edukator Bashkëmohatar; 15 trajnime të trajnerëve 2022, të certifikuar dhe 239 Edukator Bashkëmohatar;
- ✓ Ministria e Shëndetësisë ka organizuar Java e kancerit të qafës së mitrës 26 - 31 Janar 2022(në bashkëpunim me Tryeza ‘Smear to smear’42 pjesëmarrës, janë shpërndarë 1,562 fletëpalosje
- ✓ Ministria e Shëndetësisë ofroi trajnim për 1,436 adoleshentë lidhur me Shëndetin Riprodhues;
- ✓ Gjatë vitit 2022, QKUK ka raportuar për 130 ekzaminime me mamograf;
- ✓ Ministria e Shëndetësisë ka organizuar 30 Trajnime të mësimdhënësve mbi Shëndetin Riprodhues dhe Edukimin Seksual Gjithpërfshirës dhe bashkë me UNFPA ka hartuar tre doracak për mësimdhënës për edukimin për shëndetin riprodhues dhe edukimin seksual. Janë trajnuar gjatë vitit 2022: 839 mësimdhënës gjithsejtë 645 mësimdhënës gra dhe 194 burra
- ✓ Ligjërata dhe aktivitete vetëdijësuese për shëndetin riprodhues dhe seksual kanë organizuar komuna e Mitrovicës dhe Gjilanit;
- ✓ Ministria e Shëndetësisë ka organizuar Ditën botërore të kontraktivëve 2022 me 1,750 përfitues; ka shënuar Javë Evropiane të testimit për HIV me 1,550 pjesëmarrës dhe Ditën botërore të AIDS-it me 2,050 pjesëmarrës;
- ✓ MPB ka lansuar fushatën për parandalimin e gjuajtjeve festive me armë dhe keqpërdorimit të tyre gjatë ahengjeve familjare, motoja e kësaj fushate ishte “Çdo plumb ka një shënjestër, Festo me zemër, jo me armë”, janë mbajtur takime me përfaqësuesit e komunitetit, anëtarët e KKSb-ve, nxënës të shkollave të mesme të ulëta dhe prindër;
- ✓ Aktivitete vetëdijësuese për rrezikun e bartjes së armëve, veprimeve të rrezikshme në komunikacion, abuzimin e substancave psikotrope, alkoolit, duhanit janë organizuar edhe në komunën e Suharekës, Vushtrrisë, Malishevës dhe Klinës;

- ✓ Ministria e Shëndetësisë ka shënuar Ditën Botërore të Tuberkulozit si fushata kryesore ndërgjegjësuere sa i përket kësaj sëmundjeje , T2 dhe ka organizuar trajnime në komunitet , sa i përket parandalimit të TB,T4
- ✓ Pjesëmarrës në Shënimin e DBT 300, me gjithsej 700 të trajnuar;
- ✓ Aktivitete informuese për parandalimin dhe trajtimin e TBC-në u organizuan nga komuna e Vitisë, Mitrovicës dhe Klinës;
- ✓ MASHTI edhe gjatë vitit 2022 ka organizuar sesione informuese me nxënës të 4 komunave me qëllim të parandalimit të ngacmimeve seksuale. Aktivitete kanë organizuar edhe komuna e Prishtinës, Suharekës dhe Gjakovës;
- ✓ Me qëllim të ngritjes së cilësisë në ofrimin e shërbimeve shëndetësorë janë mbajtur pesë (5) tryeza prezantimi dhe diskutimi me profesionistët shëndetësor të nivelit parësor me përkrahjen financiare të projektit të AQH-së , ku është bërë prezantimi i Ligjit për Mbrojtje nga Diskriminimi në pesë (5) komunat: QKMF– Lipjan; QKMF –Klinë; QKMF – Kamenicë; QKMF – Rahovec; QKMF – Malishevë. Tryezat kanë përfshirë 61 profesionistë shëndetësor të nivelit: udhëheqës i drejtorisë, shefa të njësive në kuadër QKMF-së;
- ✓ Ministria e Shëndetësisë ka ofruar trajnim për 185 profesionistë shëndetësor lidhur me shëndetin riprodhues në situata emergjente;
- ✓ Trajnime dhe aktivitete lidhur me edukim shëndetësor, përfshirë shëndetin riprodhues dhe nevojave specifike shëndetësore të femrave dhe meshkujve organizuar nga komuna e Gjakovës; Vitisë, Obiliqit, Fushë Kosovës, Suharekës, Prishtinës, Suharekës, Mitrovicës, Klinës dhe Dragashit.

MJEDISI

- ✓ Ministria e Mjedisit dhe Infrastrukturës ka organizuar një sërë aktivitete lidhur me vetëdijësimin për mbrojtjen e mjedisit: anë mbajtur ligjërata profesionale lidhur me mbrojtjen e mjedisit si: Toka, Uji, Ajri, Biodiversiteti dhe ndryshimet klimatike. Pjesëmarrja e nxënësve ka qene mbi 700 nxënës dhe nxënës të SHFMU –ve, dhe personeli shkollor, edukim dhe Ndërgjegjësim Mjedisor -Shënimi i festave mjedisore sipas Kalendarit Mjedisor; Organizimi dhe shënimi i 22 Marsit “Dita Ndërkombëtare e Ujit”; Organizimi dhe shënimi i 23 Marsit “Dita Ndërkombëtare e Meteorologjisë”; Organizimi dhe shënimi i 22 Prillit “ Dita Ndërkombëtare e Tokës”; Organizimi dhe shënimi i 22 Majit, “Ditës Ndërkombëtare të Biodiversitetit; Organizimi dhe shënimi i 5 Qershorit, “Ditës Ndërkombëtare të Mjedisit; Organizimi dhe shënimi nga 16-22 shtator i Javës Evropiane të lëvizshmërisë dhe 22 shtatorit 2022 “Ditën Ndërkombëtare pa Makina”; Organizimi dhe shënimi i 4 Tetorit, “Ditës Botërore për Mbrojtjen e Kafshëve”;
- ✓ Aktivitete për vetëdijësimin për mbrojtjen e mjedisit janë organizuar edhe nga komuna e Fushë Kosovës, Prishtinës, Podujevës, Klinës dhe Skenderajt;
- ✓ Ministria e Ekonomisë në kuadër të programit për efikasitet të energjisë ka mbështetur 45 prindër vetushqyes me pajisje për efikasitet të energjisë;
- ✓ Komuna e Deçanit, Obiliqit dhe Fushë Kosovës kanë hartuar plane komunale që kanë në fokus mbrojtjen e ambientit dhe efikasitetin e energjisë;
- ✓ Ministria e Shëndetësisë ka organizuar 8 trajnime për MISP (pako Minimale Iniciale për Shëndetin riprodhues në situatë emergjente, organizoi 8 trajnime me 185 profesionistë shëndetësor.

Organizatrat e tjera, disa nga aktivitetet në Shtyllën e Dytë të PKBGJ-së

- ✓ UNDP fushata ndërkufitare ndërkufitare me Maqedoninë e Smal Arms dhe Armë të Lehta “festoni me zemrën tënde, jo me armën tënde”;
- ✓ UNDP realizoi një fushatë e valës së nxehtësisë u krijua për të edukuar publikun e gjerë për rritjen e rrezikut të temperaturave të rrezikshme të larta për shkak të ndryshimeve klimatike;
- ✓ Këshilli i Evropës në kuadër të Projektit INCLUDE ka mbajtur trajnim për 70 profesionistët e arsimit mbi Arsimin Gjithëpërfshirës, vlerësimin e nxënësve me nevoja të veçanta arsimore dhe plane individuale arsimore dhe 250 profesionistë të arsimit përfunduan dy punëtori mbi Krijimin e një komuniteti të mësimi demokratik ku u theksua aspekti gjinor i diskriminimit në shkollë;
- ✓ RrGK ka trajnuar 102 anëtarë të Mekanizmit Koordinues Kundër Dhunës në Familje për menaxhim të rasteve të dhunës në baza gjinore;
- ✓ Projekti i Këshillit të Evropës me Akademinë e Drejtësisë, “Përputhja e ligjeve dhe politikave me Konventën e Stambollit” dha Trajnim të Trajnerëve për Profesionistët Ligjorë mbi “Parandalimi dhe Luftimi i Dhunës ndaj Grave dhe Dhunës në Familje” bazuar në manualin e Këshillit të Evropës për gjyqtarë dhe prokurorë. Gjithsej 33 profesionistë (21 gra dhe 12 burra) përfituan dhe u certifikuan si trajnerë, duke përfshirë: prokurorët, gjyqtarët, bashkëpunëtorët ligjorë nga gjykatat dhe prokuroritë; policinë; avokatët e viktimave dhe zyrtarë të barazisë gjinore nga Agjencia për Barazi Gjinore;
- ✓ UN Women ka mbështetur 64 të mbijetuara nga dhuna në familje u certifikuan për aftësi bazë të rrobaqepësisë dhe 50 kanë përfunduar trajnime për sipërmarrje dhe aftësi sociale, pas përfundimit të kursit intensiv të trajnimit profesional të mbajtur nga partneri i Gratë për Gratë me qëllim përgatitjen e tyre për tregun e punës dhe rritjen e shanseve të tyre për t'u pavarësuar ekonomikisht. Të gjitha 114 gra të trajnuara janë të regjistruara në Zyrën Punësimit të gatshme për të hyrë në tregun e punës, 50 prej të cilave të pajisura me plane individuale të biznesit. Për më tepër 30 gra pranuan ndihmë për 7 biznese të reja;
- ✓ UN Women ka mbështetur Ministrinë e Drejtësisë në hartimin e Protokollit për Trajtimin e Rasteve të Dhunës Seksuale, i miratuar më 5 dhjetor 2022. Ministria e Drejtësisë ka dorëzuar Projektligjin për Ndryshimin dhe Plotësimin e Kodit Penal të Kosovës më 14 tetor, për dënime të ashpra për personat e shpallur fajtorë për përdhunim, sulm seksual dhe dhunë në familje, duke i bërë publike aktgjykimet ndaj këtyre të dënuarve dhe duke shtuar dy nene të rinj. 1) penalizimi i testimi të virgjërisë dhe 2) mbrojtja e grave dhe vajzave nga dhuna në jetën publike.

PROGRES NUK ËSHTË SHËNUAR NË REALIZIMIN E AKTIVITETEVE NË VIJIM:

1. Ofrimi i bursave për studime gjinore jashtë vendit për djem dhe vajza (Young Cell Scheme);
2. Stimulimi i hapjes dhe akreditimit të institucioneve parashkollore private dhe qendrave me bazë në komunitet nga ana e komunave;
3. Hartim i standardeve dhe trajnim i stafit në Qendrat e Komuniteteve për të përmirësuar cilësinë e shërbimeve sociale dhe familjare për vajzat dhe gratë përmes ngritjes së kapaciteteve njerëzore të ofruesve publik dhe jo-qeveritar (në harmonizim me Strategjinë Sektoriale të MPMS 2018-2022);

4. Zhvillimi i treguesve të ndjeshëm gjinor të performancës në arsimin e ulët dhe të mesëm (PSAK 7.9.2. për arsimin e lartë);
5. Zhvillimi i masave të veçanta pozitive dhe i programeve përgatitore për regjistrimin në shkollat profesionale dhe aftësimin profesional, me theks tek vajzat dhe gratë me nevoja të veçanta;
6. Hartimi i politikave të reja, përplotësuese, për përfaqësim të barabartë gjinor në organizata mediatike dhe politika editoriale;
7. Hartim i modulit të trajnimit për media në trajtimin e: koncepteve bazike gjinore, LGBTI, dhunën dhe sigurinë në bazë të gjinisë, rrezikun e bartjes së armëve, nevojat e veçanta;
8. Zhvillimi i masave të veçanta pozitive dhe i programeve përgatitore për regjistrimin në shkollat profesionale dhe aftësimin profesional, me theks tek vajzat dhe gratë me nevoja të veçanta;
9. Krijim i sistem i monitorimit dhe raportimit për imazhin e grave (reprezentimet gjinore) në media;
10. Program i trajnimit profesional për gazetarë në fushën e luftimit të ekstremizmit të dhunshëm;
11. Aktivitete vetëdijësuese për organizatat mediale mbi LBGJ dhe Ligjin Kundër Diskriminimit;
12. Shërbime për gratë e moshës së tretë për përmirësimin e mirëqenies sociale të tyre;
13. Hulumtime mbi hapësirat publike, trashëgiminë kulturore, dhe gjininë;
14. Trajnim dhe ndërgjegjësim i mediave për informimin e qytetarëve për çështjet shëndetësore (shëndet riprodhues, të ushqyerit me qumësht gjiri, të ushqyerit e shëndetshëm, edukatë seksuale) dhe për të drejtat dhe përgjegjësitë për raportim etik dhe profesional të çështjeve shëndetësore;
15. Amandamentimi i Ligjit për Mbrojtjen e të Ushqyerit me Qumësht Gjiri dhe promovim i ushqyerjes me gji dhe të ushqyerit e shëndetshëm, me theks te veçantë për grupet e ndjeshme;
16. Akt nënligjore për rritjen e numrit të psikologëve në shkolla;
17. Akt nënligjor për rritjen e numrit të mjekëve në shkolla;
18. Hulumtim i politikave mbi zhvillimin e sektorit të energjisë, mbrojtjen e mjedisit dhe shfrytëzimit të burimeve natyrore, me perspektive gjinore.

3.3. SHTYLLA 3: TË DREJTAT E GRAVE, QASJA NË DREJTËSI DHE SIGURI

Në kuadër të kësaj shtylle disa nga rezultatet janë listuar më poshtë, ndërsa për pasqyrën e plotë të të gjitha aktiviteteve (shihni Shtojcën 2).

PARANDALIMI I DHUNËS NË BAZË GJINORE, MBROJTJA DHE QASJA NË SHËRBIME

Qeveria e Kosovës: niveli qendror dhe lokal QASJA NË DREJTËSI

- ✓ Ministria e Drejtësisë e ka hartuar Strategjinë Kombëtare për Mbrojtje nga Dhuna në Familje dhe dhuna ndaj grave dhe Planin e Veprimit, 2022-2026 (është miratuar në janar 2022);
- ✓ Ministria e Drejtësisë: Me miratimin e Strategjisë (“SKMDHF”), nga kryetarët e gjykatave është kërkuar të caktohen koordinatorët. Sipas Raportit një vjeçar të kësaj Strategjie deri tani të gjitha gjykatat kanë caktuar koordinator. Në një pjesë të gjykatave tanimë janë profilizuar gjyqtarët, kurse për pjesën tjetër, mbetet të bëhet një gjë e tillë;
- ✓ Komuna e Gjilanit ka mbështetur financiarisht Strehimoren e grave raste të dhunës në familje dhe ka paguar qiranë për 28 të mbijetuara të dhunës në familje;
- ✓ Ministria e Drejtësisë përmes Ligjit Nr.04/L-017 për Ndihmë Juridike Falas, ka paraparë ofrimin e ndihmës juridike falas pavarësisht gjendjes ekonomike dhe sociale, edhe personat e dhunuar seksualisht gjatë luftës në Kosovë gjate vitit 1998-1999.
- ✓ Protokollin shtetëror për Trajtimin e rasteve të dhunës seksuale- Qëllimi i Protokollit është standardizimi i veprimeve të nevojshme për një reagim të vazhdueshëm, gjithëpërfshirës e me përgjegjshmëri, për identifikimin, mbrojtjen, trajtimin, dokumentimin, referimin, fuqizimin e qëndrueshëm dhe ri-integrimin e viktimave, të mbijetuarave të dhunës seksuale, përmes ndërhyrjeve të menjëhershme dhe profesionale të institucioneve përgjegjëse. Pjesa e tretë, përmban informacion të përgjithshëm mbi trajtimin e rasteve të viktimave/të mbijetuarave/mbijetuarve të dhunës seksuale gjatë luftës;
- ✓ ABGJ ka ofruar mbështetje financiare publike për financimin e projekteve të 3 OJQ-ve, që kontribuojnë në ngritjen e vetëdijes dhe ndërgjegjësimit të përgjithshëm për luftën kundër dhunës ndaj grave, në zbatimin e prioriteteve të parapara në Objektivat Strategjike të Strategjisë Kombëtare për Mbrojtjen nga dhuna në familje dhe dhuna ndaj grave 2022-2026 dhe planit të veprimit. Organizatat përfituese janë: Organizata Rinore-AKTI, Bussines Women Mitrovica, Qendra për Education and Community Development Friends;
- ✓ ABGJ ka ndriçuar ndërtesën e Qeverisë në kuadër të fushatës së 16 Ditëve të Aktivizimit, Fushatës Ndërkombëtare për Eliminimin e dhunës ndaj gruas dhe dhunës në baza gjinore. Ka shtypur materiale promovuese (ombrellat, totbeg/çanta, kordelet e bardha, fletore me numra kontaktues të institucioneve që ofrojnë shërbime për viktimat e dhunës ndaj grave dhe materiale tjera) në kuadër të shënimit të 16 Ditëve të Aktivizimit;
- ✓ Aktivitete vetëdijësuese gjatë 16 ditëve të aktivizimit kundër dhunës në familje janë organizuar në komuna; ABGJ ka realizuar dhe shfaqur videospotin për raportimin e dhunimeve seksuale- Rëndësia e marrjes së Provave Biologjike: <https://www.youtube.com/ëatch?v=MpFOmë8f8LY>
- ✓ ABGJ ka mbajtur 11 sesione trajnimi lidhur me zbatimin e prioriteteve të vendosura në PKBGJ dhe në zbatim të drejtpërdrejtë të Konventës së Stambollit, janë trajnuar, gjithsej 130 pjesëmarrës nga Kline, Malisheva, Mamusha, Drenasi, Obiliqi, Vitia dhe Juniku;

- ✓ Ministria e Drejtësisë ka plotësuar dhe ndryshuar Ligjin për kompensimin e viktimave të krimit i cili ka hyrë në fuqi më 17 nëntor 2022, më të cilin janë adresuar një mori ndryshimesh si:
 - Zgjatja e afatit për aplikim nga 6 muaj sa ka qenë në ligjin e vjetër, në 3 vjet pas pranimit të aktgjykimit të formës së prerë;
 - Është krijuar mundësia e qasjes së menjëhershme në kompensim të viktimave të dhunës në familje, viktimave fëmijë, etj.;
 - Janë ndryshuar mënyrat dhe lartësia e kompensimit sidomos veprat penale të dhunës në familje të cilat me lehtësi, sipas ligjit për kompensim e që në të kaluarën janë refuzuar;
 - Është rritur buxheti në fondin e kompensimit nga 78.000 euro në 148.000 mijë Euro;
 - Janë thjeshtësuar formularët për aplikim si dhe mënyrat e aplikimi. Parashtruesit e kërkesave mund të dërgojnë në adresë elektronike në e-mailin e komisionit, në mënyrë fizike, apo edhe me postë;
 - Gjatë vitit 2022 janë bërë ndryshime ligjore në palët përfituese të ndihmës juridike falas. Me datë 13 Mars 2022 ka hyrë në fuqi Ligji Nr. 08/L-035 për Ndryshimin dhe Plotësimin e Ligjit Nr. 04/L-017 për Ndihmë Juridike Falas, ku bazuar në këtë ligj janë shtuar Kategoritë e veçanta të përfituesve të ndihmës juridike falas të cilët pavarësisht nga kriteret e kërkuara në nenin 8 dhe 9 të ligjit bazik, i ofrohet ndihma juridike falas.

PËRFAQËSIMI I GRAVE NË JETËN PUBLIKE DHE NË SEKTORIN E SIGURISË

- ✓ ABGJ ka realizuar një konferencë e nivelit të lartë për të shënuar 8 Marsin Dita Ndërkombëtare e Gruas me temën "Zhbëjmë paragjykimet, synojmë gjithë përfshirjen me qëllim të pjesëmarrjes së grave në procese vendimmarrëse në nivelin legjislativ ekzekutiv, misionet diplomatike dhe shërbimin civil;
- ✓ ABGJ në bashkëpunim me QKSGJ kanë mbajtur takimin tashmë tradicional, konsultativ i nivelit të lartë, me temë "Pjesëmarrja e Grave në Tregun e Punës";
- ✓ ABGJ ka realizuar dhe shfaqur videospotin *Parandalim ndaj diskriminimit*: <https://www.youtube.com/watch?v=X81HgDOXFDc>;
- ✓ Trajnimi për lidhshmëri të grave për mundësinë e kandidimit për pozita vendimmarrëse në nivel lokal dhe qendror janë organizuar nga komuna e Gjilanit dhe Vushtrrisë;
- ✓ Aktiviteteve ndërgjegjësuëse dhe vetëdijësuëse mbi barazinë gjinore për grupin e grave deputete janë organizuar nga komuna e Gjilanit, Vushtrrisë, Malishevës dhe Skenderajt.

Siguria

- ✓ Ministria e Mbrojtjes: Gjatë vitit 2022, janë mbajtur 25 takime me qytetarë, OJQ, zyrtarë komunal në të gjitha komunat, me qëllim të inkurajimit dhe informimit të grave dhe vajzave të reja si dhe komuniteteve, për tu bërë pjesë e FSK;
- ✓ Ministria e Mbrojtjes: Janë realizuar shtatë (7) takime me komandantët e Regjimenteve dhe Njësitë të FSK, lidhur me funksionimin e rrjetit për Të Drejtat e Njeriut dhe Barazi Gjinore në FSK;
- ✓ Ministria e Mbrojtjes organizoi një trajnim për kadetët lidhur me kërkesat e Ligjit për Barazi Gjinore përfshi buxhetimin gjinor dhe integrimin e perspektivës gjinore e Qendrës për Studime universitare;
- ✓ Ministria e Mbrojtjes në kuadër të Programit të Qendrës për Studime Bazike (QSB) në Komandën e Doktrinës dhe Stërvitjes (KDS) ofron ligjëratat për Trajnimin Bazik për Komponentin aktiv dhe rezervë, ndërsa Shkolla e Nën Oficerëve në tri programet

zhvillimore për nënoficerët e FSK, realizon orë mësimore për të drejtat e njeriut, barazinë gjinore dhe ngacmimin seksual;

- ✓ Ministria e Mbrojtjes ka realizuar shtatë takime me komandantët e Regjimenteve dhe Njësite të FSK, lidhur me funksionimin e rrjetit për Të Drejtat e Njeriut dhe Barazi Gjinore në FSK;
- ✓ Komuna e Mitrovicës ka organizuar një debat publik për përfaqësimin e grave në proceset e negocimit, paqes dhe pajtimit në vitin 2022.

Organizatave tjera, disa nga aktivitetet në kuadër të Shtyllës së Tretë të PKBGJ-së

- ✓ NDI ka trajnuar 120 burra dhe gra nga partitë politike, shoqëria civile, media dhe akademia për pjesëmarrje në jetën politike dhe publike; 12 udhëheqëse gra në politikë janë trajnuar;
- ✓ Organizata "Gratë për Gratë" ka realizuar sesione informuese për 112 gra për të trajtuar temën e dhunës ndaj grave dhe vajzave, prej të cilave janë përzgjedhur 24 Agjentë të Ndryshimit kanë përfunduar trajnimin e avancuar të udhëhequr nga një ekspert në fushën e VAWG. Ato gjithashtu janë aktivizuar brenda komuniteteve të tyre si aktiviste kundër dhunës duke bërë aktivitete të ndryshme përfshirë shpërndarjen e fletushkave informuese në rrugë, organizimin e bisedave me anëtarët e familjes dhe në shkolla, dhe lehtësimin e diskutimeve me gratë nga komunitetet e tyre;
- ✓ Organizata "Gratë për Gratë" 30 gra nga Mitrovica (nga 10 Shqiptare, Serbe dhe komunitetet Rom, Ashkali, Egjiptas) kanë marrë pjesë në debate publike lidhur me përfaqësimin e grave në proceset e negocimit, paqes dhe pajtimit;
- ✓ UN Women ofroi certifikim për 64 të mbijetuar të DhF/DHBGJ për aftësitë bazë të rrobaqepësisë dhe 50 të përfunduara trajnime mbi ndërmarrësin dhe aftësitë sociale, pas përfundimit të kursit intensiv të trajnimit profesional të mbajtur nga partneri RrGK me qëllim përgatitjen e tyre për punë, dhe rritjen e mundësive për t'u bërë ekonomikisht të pavarur. Të 114 gratë e trajnuara janë të regjistruara në Zyrën e Punësimit, të gatshme për të hyrë në tregun e punës, 50 prej të cilave u pajisën me plane biznesi individuale. Po ashtu, 30 grave iu ofrua asistencë fillestare për fillimin e biznesit dhe 7 gra u punësuan;
- ✓ UN Women mbështeti realizimin e analizave gjinore në 16 komuna;
- ✓ UNDP realizoi fushata e ndërgjegjësimit për 16 ditët e aktivizmit: Ngjarja: 'Shënimi i përfundimit të Projektit të Asistencës Humanitare në Kosovë'; 'ORANGE HACKATHON: ECSHlire 2.0. Zgjidhjet dixhitale kundër dhunës me bazë gjinore; Seanca e ndërgjegjësimit mbi GBV në shkollën e mesme Suhareka; Panel diskutim mbi "Qëndro për pronën time" në Suharekë; Mini-parada e heshtur #UNiTE! në Suharekë Ndriçimi në portokalli të Urës së Suharekës së bashku me autoritetet lokale; Tryezë e Rrumbullakët me temën 'Mbrojtja online dhe offline kundër GBV-së përmes Digitalit' 16 ditë ligjëratë në shkolla në Prishtinë 'Dhuna online me bazë gjinore dhe ngacmimin kibernetik' 16 ditë përfundim me 'Orange Walk: me ombrellas portokalli '.

PROGRESI NUK ËSHTË SHËNUAR NË REALIZIMIN E AKTIVITETEVE

1. Hartimi i manualit në temën e dhunës në baza gjinore;
2. Ofrimi i trajnimeve lidhur me të drejtat për gratë e burgosura përfshi qasjen në të drejta, rehabilitim dhe re integrim;
3. Analizë e situatës nga aspekti gjinor i pozitës së grave të dënuara për dhunën në familje përfshi politikat ndëshkimore;
4. Krijimi i programeve specifike për qasjen në drejtësi për të mbijetuarat e dhunës seksuale gjatë luftës;
5. Krijimi i programeve rehabilituese për të mbijetuarat e dhunës seksuale gjatë luftës;

6. Organizimi i Konferencës Ndërkombëtare për Procesin e Verifikimit të Statusit të të mbijetuarave nga dhuna seksuale gjatë luftës;
7. Realizimi i studimeve për të matur praninë e dhunës fizike dhe psikologjike tek vajzat dhe gratë
8. Ngritja e kapaciteteve për monitorimin e rregullt të zbatimit të LBGJ-së brenda institucioneve publike;
9. Harmonizimi dhe plotësimi i ligjit për zgjedhje, ligjit për financimin e partive politike dhe rregullores së Punës së Kuvendit me LBGJ-në;
10. Ndërmarrja e masave afirmative për sigurimin e pjesëmarrjes së barabartë gjinore në përputhje me kërkesat e Ligjit për Barazi Gjinore në pozitë vendimmarrëse;
11. Organizimi i trajnimeve sipas kurrikulës për barazinë gjinore lidhur me integrimin e perspektivës gjinore në kuadër të shërbimit civil;
12. Ndërmarrja e kampanjave vetëdijësuese për rritjen e numrit të grave në procesin e menaxhimit dhe monitorimit të procesit zgjedhor në përputhje me LBGJ-në;
13. Hululumt për pjesëmarrje dhe përfaqësim të grave brenda partive politike përmes strukturave dhe mekanizmave të partive politike dhe sondazheve të opinionit publik;
14. Fushatat e ndërgjegjësimit dhe aktivitete mbi transparencën dhe alokimin e barabartë të fondeve për gratë dhe burrat në partitë politike;
15. Krijimi i Bordit Këshillues Gratë, Paqja dhe Siguria brenda institucioneve të sigurisë;
16. Ndërmarrja e masave afirmative me qëllim të rritjes së numrit të grave në sektorin e sigurisë
17. Hululumt i vazhdueshëm mbi pozitën e grave në Forcën e Sigurisë së Kosovës, Policinë e Kosovës, shërbimi korrektues;
18. Ndërmarrja e fushatave për rritjen e vetëdijes lidhur me rekomandimet e dala nga hululumti i vazhdueshëm për pozitën e grave në sektorin e sigurisë;
19. Hululumt lidhur me ndikimin e armëve të vogla në sigurinë e burrave dhe grave nga perspektiva gjinore;
20. Lobimi dhe avokimi lidhur me përfshirjen e grave në procesin e negocimit, paqes dhe pajtimit.

4. REKOMANDIME PËR PROGRAMIN E KOSOVËS PËR BARAZI GJINORE

- ✓ Në kapitullin 2 janë identifikuar aktivitetet për të cilat nuk është shënuar progres, e të cilat duhet të jenë fokus për gjatë punës në vitin 2024 dhe hartimit të PKBGJ-së së ardhshme;
- ✓ Forcimi i monitorimit të përfshirjes së komenteve të ABGJ nga struktura përcjellëse e ligjeve për miratim në Qeveri. Të fuqizohet roli i ABGJ si ‘gatekeeper’-portë për sigurimin që komentet për integrim gjinor/ qendërzim gjinor të përfshihen në draftet;
- ✓ Duhet të përforcohet analiza dhe aktivitetet tek fusha e sportit: mjedisit; transportit; kulturës; dhunës në familje (pas analizës së Strategjisë ekzistuese);
- ✓ Të zhvillohet më gjerësisht dhe të planifikohen aktivitetet për fushën e kulturës dhe sportit;
- ✓ Sistemi ekzistues i buxhetit nuk e mundëson përcjelljen e ndarjes së fondeve në bazë të gjinisë. Hartimi i aktit nënligjor për buxhetimin e përgjegjshëm gjinor do të definonte me saktësi rolin dhe përgjegjësitë e secilit institucion;
- ✓ Ngritja e kapaciteteve për vlerësimin e ndikimit gjinor;
- ✓ Ngritja e kapaciteteve për monitorimin e rregullt të zbatimit të LBGJ-së brenda institucioneve publike;
- ✓ Harmonizimi i Ligjit për Zyrtarët publik me kërkesat e LBGJ;
- ✓ Harmonizimi dhe plotësimi i ligjit për zgjedhje, ligjit për financimin e partive politike dhe rregullores së Punës së Kuvendit me LBGJ-në.
- ✓ Zhvillimi i masave afirmative për avancimin e barazisë gjinore në të gjitha institucionet në fushat ku pabarazitë janë evidente;
- ✓ Ndërmarrja e masave afirmative për rritjen e pjesëmarrjes së grave dhe vajzave në administratë publike, misione diplomatike dhe sektorin e sigurisë;

Sipas modelit të EIGE-së, në secilin sektorë dy aspekte janë të përfshira, pjesëmarrja në studime, në punësim dhe pozita vendimmarrëse në sektorët përkatës.

Rekomandime për përmirësimin e shkallës dhe cilësisë së raportimit

- ✓ Siç është theksuar në pjesën hyrëse të këtij raporti, nga 38, 16 komuna nuk kanë raportuar për asnjërin raport të monitorimit dhe vlerësimin të PKBGJ-së. Komunitet duhet të fillojnë ta reflektojnë PKBGJ-në në planet e tyre vjetore të punës. Të ndajnë buxhet adekuat për zbatimin e aktivitetëve të parapara në planin e veprimit të PKBGJ, të rritet niveli i llogaridhënies nga ana e Komunave për nivelin e zbatimit të PKBGJ-së. Të ngritën kapacitetet e ZBGJ në nivel lokal dhe qendrore dhe cilësia e raportimit;
- ✓ Mbledhja, raportimi dhe publikimi i të dhënave administrative të të gjitha institucioneve mbetet sfida e vazhdueshme: të dhënat nuk mbledhen rregullisht, nuk publikohen në web faqe apo edhe nuk raportohen në kohë të duhur kur ABGJ paraqet kërkesë. Përveç organizmit të institucioneve që paraqet sfida në vete pasi që ka struktura të rishikuara, lëvizje në pozita të zyrtarëve cilësia dhe raportimi i të dhënave sipas kërkesës vazhdon të mbetet shumë sfidues dhe ngarkon ABGJ-në duke i shtyrë afatet kohore të raportimit;
- ✓ Përkundër faktit se ABGJ gjatë vitit 2022 ka mbajtur dy punëtori me Zyrtarë për Barazi Gjinore në nivel ministror dhe Komunal për monitorimin dhe zbatimin e Programit të Kosovës për Barazi Gjinore-cilësia e raportimit lë për të dëshiruar;
- ✓ Disa nga ministritë nuk kanë ofruar të dhëna buxhetore për aktivitetet e tyre. Është e domosdoshme të identifikohet metodologji ose instrumente për të siguruar raportim të plotë nga të gjitha ministritë;

Shtojca 1: Statusi i progresit në realizimin e aktiviteteve për vitin 2020, 2021 dhe 2022
Shtylla 1: Fuqizimi ekonomik dhe mirëqenia sociale

Nr.	Aktiviteti	Progres: Po, Jo	
		2020 dhe 2021	2022
I.1.1	Ofrimi i trajnimeve profesionale për gratë me fokus të veçantë për gratë e nivel të ulët të shkollimit dhe atyre që kanë qenë të papuna për një kohë të gjatë	PO	PO
I.1.2	Zhvillimi i analizës së nevojave të tregut të punës	PO	PO
I.1.3	Përmirësimi i sistemit të informatave të tregut të punës për të analizuar dhe përmirësuar mekanizmat për identifikimin dhe parashikimin e nevojave për shkathtësi dhe planifikim në sistemin e AAP-së dhe ARr-së	PO	JO
I.1.4	Rishikimi i profileve që ofrohen në shkollat e AAP-së dhe përshtatja me nevojat e tregut. Kjo do të arrihet me formimin e grupit punues trepalësh i cili do ta bëjë analizën, harmonizimin e profileve me nevojat e tregut, dhe krijimin e listës me profilet prioritare që do të ofrohet.	PO	PO
I.1.5	Promovimi i rasteve të suksesit në tregun e punës të pjesëtarëve të komuniteteve rom dhe ashkali, me fokus të veçantë tek gratë. Strategjia për përfshirjen e komuniteteve Rom dhe Ashkali në Shoqërinë Kosovare 2017-2022	PO	PO
I.1.6	Plotësim/ ndryshimi i Ligjit të Punës për garantimin e pushimit prindëror dhe harmonizimi me Direktivat e BE-së	PO	JO
I.1.7	Aktivitete informuese për promovimin e të drejtës për pushimin e lehonisë dhe prindëror	PO	JO
I.1.7a	Subvencionimi i pagesës për kopshtet e fëmijëve të nënave vetë-ushqyese, përfutuese të skemave sociale	PO	PO UA është ndryshuar dhe është larguar obligimin ligjor për pranimin automatik të fëmijëve dhe mbulimin e kostos
I.1.8	Analiza dhe vlerësimi i kostos financiare për subvencionimin e pagesës për edukimin	JO	JO

	parashkollor, për fëmijët nga familjet që janë në skema sociale		
I.1.9	Trajnimi i përfituesve të kategorive sociale dhe angazhimi i tyre në programet e punësimit	PO	PO
I.1.10	Ndërtimi i qendrave rezidenciale dhe ditore për ofrimin e shërbimeve për personat e moshuar dhe pa përkujdesje familjare	PO	PO
I.1.11	Ndërtimi i qendrave rezidenciale ditore, për ofrimin e shërbimeve për personat me aftësi të kufizuar	PO	PO
I.1.12	Përmirësimi i cilësisë së shërbimeve sociale dhe familjare përmes ngritjes së kapaciteteve njerëzore të ofruesve publik dhe jo-qeveritar	PO	PO
I.1.13	Nxitja e zhvillimit të bizneseve ekzistuese në pronësi të grave nëpërmjet programeve mikrofinanciare dhe mikrokredive	PO	PO
I.1.14	Krijimi i një strukture stimuluese (fondi të përbashkët) nga qeveria dhe bizneset, për mbështetjen e shkollimit në drejtimit deficitare dhe për vajzat dhe gratë në drejtimit teknike.	PO	PO
I.1.15	Realizimi i emisioneve televizive, dhe shkrimeve me rrëfimeve të suksesshme të femrave në profesionet teknike	PO	PO
I.1.16	Aktivitete sensibilizuese për nxitjen e angazhimit të grave dhe burrave në sektorë deficitare (bujqësi, energjetikë, pylltari, ujëra, mjedis)	PO	PO
I.1.17	Hulumtim / analizë e situatës për mundësinë e themelimit të bashkimeve kreditore	JO	JO
I.1.18	Analizë dhe integrimi i perspektivës gjinore në Fondin Kosovar për Garantimin e Kredive (FKGK) për mbështetjen e grave	JO	JO
I.1.19	Ofrimi i programeve për edukim financiar	PO	PO 1 KOMUNË
I.2.1	Zhvillimi i manualit për vlerësimin e ndikimit gjinor në politika publike dhe legjislacion	PO	PO
I.2.2	Ngritja e kapaciteteve për vlerësimin e ndikimit gjinor në politika publike dhe legjislacion	PO ⁹	PO
I.2.3	Ngritja e kapaciteteve për integrimin gjinor në politika publike, në nivelin qendror dhe lokal	PO	PO

⁹ Në kohën kur është hartuar PKBGJ, ABGJ ka qenë duke realizuar trajnime për ngritjen e kapaciteteve të zyrtarëve për VNGJ. Për zhvillimin e kapaciteteve për zbatimin e Manualit të VNGJ-ë gjatë viteve 2018 dhe 2019, ABGJ ka realizuar 14 trajnime dyditore dhe 11 sesione orientuese për VNGJ, duke trajnuar 486 zyrtar civilë.

I.2.4	Rishikimi i politikave ekzistuese afatgjate (Strategjitë dhe Planet e Veprimit) dhe integrimi i perspektivës gjinore	PO	PO
I.2.5	Rishikimi i legjislacionit dhe akteve normative integrimi i perspektivës gjinore	PO, ABGJ ka ofruar komente por nuk ka evidencë për shkallën e komenteve të adresuara	PO, ABGJ ka ofruar komente por nuk ka evidencë për shkallën e komenteve të adresuara
I.2.6	Monitorimi i politikave ekzistuese publike (i ligjeve, udhëzimeve administrative, rregulloreve	PO	PO
I.2.7	Identifikimi i treguesve gjinor, për secilin institucion në nivel qendror dhe lokal, dhe raportimi i rregullt i tyre.	JO	JO
I.2.8	Zhvillimi i Indeksit të Barazisë Gjinore	PO	JO
I.2.9	Integrimi i perspektivës gjinore/marrja e masave afirmative për ndarjen e banesave sociale	Janë ndarë banesa për gra por nuk është raportuar nëse janë aplikuar masa afirmative në komuna (p.sh. Suharekë, Prishtinë, Gjilan, Vushtrri, Mitrovicë)	Janë ndarë bursa dhe aplikuar masa afirmative në grantet e bujqësisë
I.2.10	Hartimi i aktit ligjor për mënyrën e zbatimit të buxhetimit të përgjegjshëm gjinor (BPGj)	JO Është formuar grupi punës. Është hartuar metodologjia e punës	JO Por është realizuar studimi i fisibilitetit
I.2.11	Ngritja e kapaciteteve për zbatimin e BPGj, në nivel qendror dhe lokal.	PO	PO
I.2.12	Fushata për vetëdijesimin e shoqërisë lidhur me rolin e përfshirjes së grave në vendimmarrje në menaxhimin e burimeve natyrore	JO	JO specifikisht me këtë aktivitet por po ne fushën e bujqësisë
I.2.13	Organizimi tradicional i aktivitetit për promovimin e suksesit të grave, në profesione jo-tipike, në	PO	PO

	bujqësi, në ndërmarrësi, shembujt e suksesshëm të kooperativave, dhe në fusha të tjera.		
I.2.14	Organizimi i panairove të ndërmarrjeve në pronësi të grave edhe në fusha jo tipike; dhe organizimi i B2B, në vend dhe jashtë, për të marrë mësim, rrjetëzim dhe promovim dhe zgjerim të tregut.	PO	PO
I.2.15	Përfshirja e perspektivës gjinore në panairot ekzistuese	PO	PO
I.2.16	Sensibilizimi i grave për mundësitë e përfitimit nga Programi për Bujqësi dhe Zhvillim Rural	PO, shumica kanë raportuar për përfitueset e më pak për aktivitete për sensibilizim	PO
I.2.17	Sensibilizimi për pjesëmarrjen e grave fermerë në Shërbime Këshilluese	PO	PO por jo ndonjë iniciativë ndryshe nga e kaluara, ka ende nevojë për të siguruar qasjen e grave në këshillime
I.2.18	Zhvillimi i standardeve të profesionit (bazuar në rezultatet e të nxënit) për profesionet e kërkuara në tregun e punës. Këtu të konsiderohen me prioritet profesionet deficitare (bujqësi, energjetikë, pylltari, ujëra, mjedis, TIK, kujdestare për fëmijë, etj.)	PO	PO
I.2.19	Hartimi i kurrikulave për profesionet e reja në përputhje me standardet e profesionit dhe rifreskimi i kurrikulave ekzistuese, duke përdorur qasjen e bazuar në rezultatet e të nxënit	PO	PO
I.2.20	Zgjerimi/zhvillimi MATP të reja (p.sh. apprenticeship), specifikisht për vajza dhe gra, me theks tek zonat rurale (grup moshat, etnitetet)	PO	PO
I.2.21	Fushata vetëdijesuese për informim për efektet negative të informalitetit për personat që punojnë në këtë sektor	PO	JO
I.2.22	Forcimi i kapaciteteve të Inspektoratit të Punës	JO	PO
I.2.23	Forcimi i mekanizmave mbikëqyrës të inspektoratit të punës	JO	PO
I.2.24	Përforcimi i mekanizmave dhe bashkërendimi i veprimeve institucionale për zvogëlimin e punësimit joformal	JO	PO

I.2.25	Angazhimi i palëve të interesit dhe publikut të gjerë në adresimin e punësimit joformal	JO	PO
I.2.26	Forcimi i kapaciteteve të inspektoratit të punës për adresimin e punësimit joformal	JO	PO
I.2.27	Shkëmbimi i të dhënave me institucionet relevante dhe partnerët social për adresimin e punësimit joformal	JO	PO
I.2.28	Zhvillimi i dokumenteve të politikave mbi sigurinë dhe shëndetit në punë të punësuarve	PO	JO MFPT NUK KA RAORTUA R NE KETE AKTIVITET
I.2.29	Organizimi i fushatave vetëdijësuese dhe lansimi i fushatave për të drejtat e të punësuarave lidhur me kornizën e re ligjore	PO	PO
I.2.30	Trajnimi dhe certifikimi i personave që kryen aktivitete nga siguria dhe shëndeti në punë	PO	PO
I.2.31	Funksionalizimi i procesit të licencimit të kompanive / bizneseve që kryejnë aktivitete nga siguria dhe shëndeti në punë	PO	PO
I.2.32	Përgatitja e vlerësimit të ndikimit rregullativ për sigurimet e aksidenteve në punë dhe sëmundjeve profesionale	JO	JO
I.2.33	Zhvillimi i metodologjisë dhe analiza për matjen e pabarazisë gjeografike/zonat më pak të favorizuara, me perspektivë gjinore, konsidero minoritet brenda minoritetit.	JO	JO
I.2.34	Të ndryshohet Ligji 2004/26 për trashëgiminë për ta përfshirë bashkësinë jashtëmartesore si ekuivalente ose e krahasueshme me martesën formale (bashkësinë martesore) për realizimin e të drejtës në trashëgimi, pas 5 viteve bashkëjetesë apo 3 vite nëse ka fëmijë nga ajo bashkësi.	PO	PO e adresuar ne projekt Kodin Civil
I.2.35	Vazhdimi i masës afirmative për regjistrimin e pronës së përbashkët në emër të dy bashkëshortëve, pa pagesë	PO	PO
I.2.36	Amandamenti i Udhëzimit Administrativ MMPH 08/2014 për Tarifat e Shërbimeve për Regjistrimin e të Drejtave të Pronës së Paluajtshme nga Zyrat Kadastrale Komunale	JO	JO
I.2.37	Organizimi i fushatave vetëdijësuese për të drejtën në trashëgimi dhe pronë	PO	JO për trashëgimi
I.2.38	Informimi i grave për mundësitë dhe përparësitë e organizimit në kooperativa (takime, broshura)	JO	JO

I.2.39	Ofrimi i trajnimeve në fushën e ndërmarrësisë dhe shkëmbimi i përvojave të mira me kooperativat e suksesshme	JO	JO
I.2.40	Ofrimi i mbështetjes (konsulenca, ndihmë juridike falas, rrjetëzimi, etj.) për themelimin e kooperativave	JO	JO
I.2.41	Mbështetja financiare për kooperativat e reja	JO	JO
I.2.42	Ofrimi i programeve mbështetëse për ndërmarrësi, për gra, të përcjella me këshillime biznesore	PO	PO
I.2.43	Fushata vetëdijësuese për respektimin e kuotës të punësimit për personat me aftësi të kufizuar dhe evitimin e stigmatizimit në shoqëri	PO Prishtina ka raportuar por pa të dhëna për fushatat	PO
I.2.44	Studimi lidhur me realizimin e të drejtës për alimentacion dhe analiza e praktikave të mira për të siguruar realizimin e alimentacionit	JO	JO
I.2.45	Rishikimi dhe plotësim-ndryshimi i kornizës ligjore për Shërbime Sociale dhe Familjare	PO në proces	PO në proces
I.2.46	Hartimi i manualit dhe kornizës ligjore për monitorimin e LBGJ	PO manuali në fazën e finalizimit	JO
I.2.46	Hartimi i standardeve të profesionit për punëtorët social dhe validimi moduleve të trajnimit	JO	PO
I.2.47	Vlerësimi i nevojave për trajnim dhe hartimi i programit të trajnimit	JO	PO
I.2.48	Trajnimi i punëtorëve social për zbatimin e standardeve minimale të shërbimeve sociale	PO	PO
I.2.49	Hartimi i kornizës ligjore dhe manualit për monitorimin e Ligjit për Barazi Gjinore dhe trajnimi I zyrtarëve	JO	JO

Shtylla 2: Zhvillimi Njerëzor dhe Rolet dhe Marrëdhëniet Gjinore

Nr.	Aktiviteti	Progres: Po, Jo	
		2020 dhe 2021	2022
II.2.1	Integrimi i studimeve gjinore në silabuset e lëndëve dhe zhvillimi i lëndëve nga studimet gjinore në IAL	PO, UP/Fakulteti Ekonomik dhe Juridik	Gjithsej janë 17 lëndë me fokus gjininë në UP
II.2.2	Hulumtim për integrim të perspektivës gjinore në të gjitha nivelet e arsimit formal.	PO	PO
II.2.3	Integrimi i perspektives gjinore dhe eliminimi i stereotipeve gjinor në tekste shkollore dhe kurrikula në nivelin fillor dhe të mesëm	PO	PO
II.2.4	Rritje e përfaqësimit të autoreve gra, dhe eksperteve gjinor, në përpilimin e teksteve, kurrikulave, dhe recensione.	PO	PO
II.2.5	Zhvillim i programit i cili trajton dhunën në baza gjinore në shkolla	PO	PO
II.2.6	Ofrimi i bursave për studime gjinore jashtë vendit për djem dhe vajza (Young Cell Scheme)	JO	JO
II.2.7	Themelimi i fondit dhe programit për mbështetjen e komuniteteve (100 bursa për studime, përfshirë shpenzimet e strehimit, udhëtimi dhe materiale mësimore)	PO	PO
II.2.8	Panaire mbi edukimin në karrierë për nxënësit, prindërit, dhe mësuesit.	PO	PO
II.2.9	Program vullnetar me student për mentorim për vajza dhe djem në nivelin e mesëm të ulët dhe të lartë (thyerja e stereotipeve në profesione).	JO	PO
II.2.10	Zgjerimi i shërbimeve orientuese dhe këshillim në karrierë në shkolla për vajza (Strategjia e komunikimit shkollë-prindër për orientimin në karrierë për nxënësit e arsimit të mesëm të ulët 2018-2021)	PO	PO
II.2.11	Monitorim i zbatimi i kuotave për regjistrimin e studentëve Rom, Ashkali, dhe Egjiptas	PO	PO
II.2.12	Stimulimi i hapjes dhe akreditimit të institucioneve parashkollore private dhe qendrave me bazë në komunitet nga ana e komunave	Në proces	JO
II.2.13	Hartim i standardeve dhe trajnim i stafit në Qendrat e Komuniteteve për të përmirësuar cilësinë e shërbimeve sociale dhe familjare për vajzat dhe gratë përmes ngritjes së kapaciteteve njerëzore të ofruesve publik dhe	JO	JO

	jo-qeveritar (në harmonizim me Strategjinë Sektoriale të MPMS 2018-2022)		
II.2.14	Fushatë për ndërgjegjësimin e prindërve për parandalimin e martesave të hershme.	PO	PO
II.2.15	Fushata vetëdijësuese për të drejtat e grave dhe barazinë gjinore me fokus te komunitetet Rom, Ashkali dhe Egjiptian.	PO	PO
II.2.16	Trajnime në Qendrat Mësimore në Komunitet për ofrim të shërbimeve arsimore dhe vetëdijësuese.	PO	PO
II.2.17	Aktivitete vetëdijësuese dhe politika publike për t'i kontribuar parandalimit të braktisjes së shkollimit për vajza dhe djem në arsimin e mesëm të lartë, me fokus të komunitetet Rome, Ashkali dhe Egjiptas	PO	PO
II.2.18	Studim i fizibilitetit dhe identifikimi i formave alternative (të bazuara në shtëpi) për edukim parashkollor.	PO	PO
II.2.19	Hartimi dhe përplotësimi i legjislacionit për zhvillimin e formave alternative për edukimin parashkollor	JO	PO
II.2.20	Ndërtimi i objekteve për parashkollor/para fillor (Rezultati 2.8.2. Plani i Veprimit i PSAK)	PO	PO
II.2.21	Fushatë vetëdijësuese për rritjen e shkallës së regjistrimit të fëmijëve në edukim parashkollor alternativë.	PO	PO
II.2.22	Trajnim dhe inspektim për ngritjen e kapaciteteve për monitorim dhe vlerësim të edukimit parashkollor.	PO	PO
II.2.23	Fushatë për të inkurajuar djemtë dhe burrat për të studiuar drejtimin parashkollor në institucionet e arsimit të lartë.	JO	PO
II.2.24	Zhvillimi i treguesve të ndjeshëm gjinor të performancës në arsimin e ulët dhe të mesëm (PSAK 7.9.2. për arsimin e lartë)	JO	JO
II.2.25	Grante për të avancuar qasjen e vajzave dhe grave në grante hulumtuese dhe zhvillim profesional akademik	JO	JO
II.2.26	Zhvillimi i masave të veçanta pozitive dhe i programeve përgatitore për regjistrimin në shkollat profesionale dhe aftësimin profesional, me theks tek vajzat dhe gratë me nevoja të veçanta	JO	JO
II.2.27	Fushatë vetëdijësuese për mundësitë e pjesëmarrjes në Arsim Profesional Joformal, në Shkolla Profesionale, dhe Programe të përshpejtuara.	JO	JO

II.2.28	Krijimi i kushteve për të ndjekur program të përshpejtuar të shkollës fillore dhe të mesme, me veçanti për gratë Rome, Ashkali, dhe Egjiptase.	Ekziston baza ligjore	Ekziston baza ligjore
II.2.29	Trajnimi i personelit arsimor për arsimin gjithëpërfshirës	PO	PO
II.2.30	Shndërrimi i klasave të bashkangjitura në dhoma burimore	Tashmë nuk ekziston koncepti i klasave të bashkangjitura. Fëmijët sistemohen Ne klasat e rregullta, apo sipas vlerësimeve profesionale, rekomandohen për Qendra burimore.	N/A
II.2.31	Fuqizimi i mekanizmave për mbështetjen e fëmijëve me nevoja të veçanta-rritja e numrit të mësimdhënësve mbështetës	PO	PO
II.2.1	Ndërgjegjësim i qytetarëve për të drejtat e tyre dhe qasjen në shërbime	PO	PO
II.2.2	Krijimi i mundësive për gratë për avancim profesional dhe në karrierë në institucionet publike	PO	PO
II.2.3	Përkrahje financiare për avancim profesional, infrastrukturë dhe ndërgjegjësim publik për ngritjen e pjesëmarrjes së vajzave grave në sport.	PO	PO
II.2.4	Hartimi i politikave të reja, përplotësuese, për përfaqësim të barabartë gjinor në organizata mediatike dhe politika editoriale.	JO	JO
II.2.5	Analiza të buxhetit me perspektivë gjinore në fushën e arsimit, shkencës, sportit, energjetikes, kulturës, rinisë, diasporës, shëndetësisë, kthimit dhe komuniteteve.	PO	PO
II.2.6	Hartim i modulit të trajnimit për media në trajtimin e: koncepteve bazike gjinore, LGBTI, dhunën dhe sigurinë në bazë të gjinisë, rrezikun e bartjes së armëve, nevojat e veçanta	PO	JO
II.2.7	Krijim i sistem i monitorimit dhe raportimit për imazhin e grave (reprezentimet gjinore) në media.	JO	JO
II.2.8	Krijimi i programeve edukativo-arsimore për edukim medial Program i trajnimit profesional	JO	PO

	për gazetarë në fushën e barazisë gjinore në nivelin e mesëm të lartë dhe IAL		
II.2.9	Program i trajnimit profesional për gazetarë në fushën e barazisë gjinore	JO	JO
II.2.10	Program i trajnimit profesional për gazetarë në fushën e luftimit të ekstremizmit të dhunshëm	JO	JO
II.2.11	Aktivitete vetëdijësuese për organizatat mediale mbi LBGJ dhe Ligjin Kundër Diskriminimit	JO	JO
II.2.12	Promovimi dhe mbështetja e grave krijuese	PO	PO
II.2.13	Shërbime për gratë e moshës së tretë për përmirësimin e mirëqenies sociale të tyre	JO	JO
II.2.14	Aktivitete kulturore dhe ekonomike në Qendra për të Moshuar	JO	PO 1 KOMUNE
II.2.15	Hulumtime mbi hapësirat publike, trashëgiminë kulturore, dhe gjininë	JO	JO
II.3.1	Zgjerimi i vizitave në shtëpi për nëna dhe fëmijë	PO	PO
II.3.2	Integrimi i të dhënave në SISH për shëndetin e gruas, nënës dhe fëmiut	Në proces	Në proces
II.3.3	Përmirësimi i cilësisë së metodologjisë për mbledhjen e të dhënave dhe raportimit për shtatzënat dhe lehonat	JO	Në proces
II.3.4	Trajnim për ngritje të kapaciteteve profesionale për promovim dhe edukim shëndetësor, përfshirë shëndetin riprodhues dhe nevojave specifike shëndetësore të femrave dhe meshkujve	PO	PO
II.3.5	Vaksina HPV të futet në listën esenciale të barnave	PO	PO
II.3.6	Vaksinim universal i fëmijëve	Jo të gjithë 73% (38% e fëmijëve që jetojnë në komunitetet rom, ashkali dhe egjiptian)	MSH NUK KA RAPORTUAR
II.3.7	Ndërgjegjësimi i popullatës për shëndetin riprodhues dhe seksual	PO	PO
II.3.8	Trajnimi i harmonizuar i mësimdhënësve në shkollat promovuese të shëndetit për shëndetin riprodhues dhe seksual	PO	PO
II.3.9	Trajnim dhe ndërgjegjësim i mediave për informimin e qytetarëve për çështjet shëndetësore (shëndet riprodhues, të ushqyerit me qumësht gjiri, të ushqyerit e shëndetshëm, edukatë seksuale) dhe për të drejtat dhe	JO	JO

	përgjegjësitë për raportim etik dhe profesional të çështjeve shëndetësore		
II.3.10	Fushata të vazhdueshme të sensibilizimit të popullsisë për shëndetin riprodhues dhe seksual.	PO	PO
II.3.11	Hartimi dhe zbatimi i pakos informuese për edukimin seksual dhe shëndetin riprodhues për shkollat fillore dhe të mesme	PO	PO
II.3.12	Akreditim i programit të trajnimit për mësimdhënësit mbi shëndetin riprodhues (tri nivelet)	PO	PO
II.3.13	Amandamenti i Ligjit për Mbrojtjen e të Ushqyerit me Qumësht Gjiri dhe promovim i ushqyerjes me gji dhe të ushqyerit e shëndetshëm, me theks te veçantë për grupet e ndjeshme	JO	JO
II.3.14	Zhvillimi i një hulumtim mbi praktikat e planifikimit familjar dhe abortit selektiv	JO	Në proces
II.3.15	Fushata vetëdijësuese për të rinjtë/të rejtat për: rrezikun e bartjes së armëve, veprimeve të rrezikshme në komunikacion, abuzimin e substancave psikotrope, alkoholit, duhanit	PO	PO
II.3.16	Fushatë edukativo-shëndetësore për parandalimin dhe trajtimin e TBC-në	PO	PO
II.3.17	Aktivitete vetëdijësuese për shëndetin mendor (bullizmi, ngacmimi seksual, bulimia, anoreksia, seksualitetin, substancat narkotike, etj.)	PO	PO
II.3.18	Trajnim i stafit mjekësor për ofrim të shërbimeve me ndjeshmëri gjinore dhe trajtimin të barabartë të personave LGBTI.	PO	PO
II.3.19	Akt nënligjore për rritjen e numrit të psikologëve në shkolla	JO	JO
II.3.20	Akt nënligjor për rritjen e numrit të mjekëve në shkolla.	JO	JO
II.3.21	Krijimi i linjës ndihmëse telefonike falas dhe avancim i platformave elektronike me staf profesional për të rinjtë (bullizmi, ngacmimi seksual, bulimia, anoreksia, identiteti seksual, substanca narkotike, etj.)	PO	PO
II.3.22	Realizimi I aktiviteteve vetëdijësuese mbi faktorët e ndotjes së mjedisit natyror dhe të ndërtuar dhe efektet shëndetësore	PO	PO
II.3.23	Hulumtim i politikave mbi zhvillimin e sektorit të energjisë, mbrojtjen e mjedisit dhe shfrytëzimit të burimeve natyrore, me perspektive gjinore	JO	JO

Shtylla 3: Të Drejtat e Grave, Qasja në Drejtësi dhe Siguri

Nr.	Aktiviteti	Progres: Po, Jo	
		2020 dhe 2021	2022
III.1.2	Caktimi i gjyqtarëve dhe prokurorëve të profilizuar të merren me dhunën në baza gjinore	PO, në Mitrovicë dhe Pejë dhe gjyqtar kujdestar në Prishtinë	PO
III.1.3	Përfshirja e rasteve të dhunës në baza gjinore në mekanizmin ekzistues raportues dhe përcjellës për rastet specifike në polici, prokurori dhe gjykata për të mundësuar monitorimin e rasteve	PO	PO
III.1.4	Trajnim i vazhdueshëm i policisë, prokurorëve, gjykatësve, mbrojtësve të viktimave, punëtorëve social, ofruesit e shërbimeve të licencuar nga ShoC-te lidhur me dhunën në baza gjinore, me theks të veçantë lidhur me definicionet e reja të Kodit Penal	PO	PO
III.1.5	Hartimi i manualit në temën e dhunës në baza gjinore	PO për Policinë	JO
III.1.6	Vazhdimi i afatit për aplikim për pension për të mbijetuarat nga dhuna seksuale gjatë luftës	PO	PO
III.1.7	Sensibilizimi i shoqërisë përmes avokimit dhe vetëdijesimit për qasje në drejtësi duke u fokusuar në të drejtat pronësore, dhunën në baza gjinore, të mbijetuarat/it e dhunës seksuale gjatë luftës dhe të drejtat tjera që rrjedhin nga legjislacioni përkatës	PO	PO
III.1.8	Analizë e situatës së grave të burgosura në shërbimin korrektues përfshi qasjen në të drejta, rehabilitim dhe re integrim	PO	PO POR I PUNUAR PARA VITIT 2022
III.1.9	Ofrimi i trajnimeve lidhur me të drejtat për gratë e burgosura përfshi qasjen në të drejta, rehabilitim dhe re integrim	PO	JO
III.1.10	Analizë e situatës nga aspekti gjinor i pozitës së grave të dënuara për dhunën në familje përfshi politikat ndëshkimore	PO, në proces	JO
III.1.11	Analizë e situatës fenomenin e dhunës në baza gjinore	JO	PO ASK ka realizuar anketën për dhunën në familje, që planifikohet të

			publikohet në vitin 2024
III.1.12	Fuqizimi i kapaciteteve të Komisionit Qeveritar për të mbijetuarat e dhunës seksuale gjatë luftës dhe organizatave të përfshira në procesin e aplikimit për njohjen e statusit	PO	PO
III.1.13	Krijimi i programeve specifike për qasjen në drejtësi për të mbijetuarat e dhunës seksuale gjatë luftës	JO	JO
III.1.14	Krijimi i programeve rehabilituese për të mbijetuarat e dhunës seksuale gjatë luftës	PO	JO
III.1.15	Organizimi i Konferencës Ndërkombëtare për Procesin e Verifikimit të Statusit të mbijetuarave nga dhuna seksuale gjatë luftës	JO	JO
III.1.16	Realizimi i studimeve për të matur praninë e dhunës fizike dhe psikologjike tek vajzat dhe gratë	JO	JO
III.2.1	Ngritja e kapaciteteve për monitorimin e rregullt të zbatimit të LBGJ-së brenda institucioneve publike	JO	JO
III.2.2	Harmonizimi dhe plotësimi i ligjit për zgjedhje, ligjit për financimin e partive politike dhe rregullores së Punës së Kuvendit me LBGJ-në	JO	JO
III.2.3	Ndërmarrja e masave afirmative për sigurimin e pjesëmarrjes së barabartë gjinore në përputhje me kërkesat e Ligjit për Barazi Gjinore në pozitat vendimmarrëse	JO	JO
III.2.4	Realizimi i hulumtimeve periodike për përfaqësimin e grave në pozitat vendimmarrëse në sektorin publik dhe atë privat	JO	PO
III.2.5	Organizimi i trajnimeve sipas kurrikulës për barazinë gjinore lidhur me integrimin e perspektivës gjinore në kuadër të shërbimit civil	JO	JO
III.2.6	Ofrimi i bursave për avancim profesional për gra në institucione publike në nivelin lokal dhe qendror	JO	JO
III.2.7	Trajnimi për leadership të grave për mundësinë e kandidimit për pozita vendimmarrëse në nivel lokal dhe qendror	JO	PO NE 2 KOMUNA
III.2.8	Mbajtja e aktiviteteve ndërgjegjësuese dhe vetëdijësuese mbi barazinë gjinore për grupin e grave deputete të asambleve komunale dhe nivelit qendror	PO	PO

III.2.9	Ndërmarrja e kampanjave vetëdijësuese për rritjen e numrit të grave në procesin e menaxhimit dhe monitorimit të procesit zgjedhor në përputhje me LBGJ-në	PO	JO
III.2.10	Hulumtim për pjesëmarrje dhe përfaqësim të grave brenda partive politike përmes strukturave dhe mekanizmave të partive politike dhe sondazheve të opinionit publik	PO	JO
III.2.11	Fushatat e ndërgjegjësimit dhe aktivitete mbi transparencën dhe alokimin e barabartë të fondeve për gratë dhe burrat në partitë politike	JO	JO
III.3.1	Hulumtim rreth formave të diskriminimit dhe mjedisit të sigurtë për burrat dhe gratë në sektorin e sigurisë	PO	JO
III.3.2	Krijimi i Bordit Këshillues Gratë, Paqja dhe Siguria brenda institucioneve të sigurisë	JO	JO
III.3.3	Analizë e situatës mbi nevojën e themelimit të shoqatës së grave në forcat e sigurisë së Kosovës	JO Sipas këshillës Ligjore te Departamentit Ligjor ne MM, nuk ka baze ligjore për themelimin e shoqatës se grave ne Forcën e Sigurisë se Kosovës.	JO NE FSK Sipas këshillës Ligjore te Departamentit Ligjor ne MM, nuk ka baze ligjore për themelimin e shoqatës se grave ne Forcën e Sigurisë se Kosovës.
III.3.4	Inkurajimi i krijimit dhe mbështetjes së shoqatave të grave në sektorin e sigurisë	PO, vetëm përmes trajnimeve	PK KA NDERSA FSK JO
III.3.5	Trajnimi i anëtarëve të institucioneve të sigurisë lidhur me kërkesat e Ligjit për Barazi Gjinore përfshi buxhetimin gjinor dhe integrimin e perspektivës gjinore	PO	PO
III.3.6	Rishikimi dhe avancimi i kurrikulës së policisë, Forcave të Sigurisë së Kosovës dhe institucioneve tjera të sigurisë nga perspektiva gjinore ne përputhje me LBGJ-në dhe praktikat ndërkombëtare	PO NË PK DHE MM	PO NE MM
III.3.7	Ndërmarrja e masave afirmative me qëllim të rritjes së numrit të grave në sektorin e sigurisë	JO	JO
III.3.8	Hulumtim i vazhdueshëm mbi pozitën e grave në Forcën e Sigurisë së Kosovës, Policinë e Kosovës, shërbimi korrektues	PO NË MM JO në PK e shërbim korrektues	JO

III.3.9	Ndërmarrja e fushatave për rritjen e vetëdijes lidhur me rekomandimet e dala nga hulumtimi i vazhdueshëm për pozitën e grave në sektorin e sigurisë	PO	JO
III.3.10	Hulumtim lidhur me ndikimin e armëve të vogla në sigurinë e burrave dhe grave nga perspektiva gjinore	JO	JO
III.3.11	Hartimi I Agjendës për Barazi Gjinore dhe Planin e Veprimit 2021-2023 për Policinë e Kosovës për të përmbushur kërkesat e përcaktuara në Agjendën e Kombeve të Bashkuara 2030 për Zhvillimin të Qëndrueshëm dhe 17 Synimet për Zhvillime të Qëndrueshëm	PO	PO PARA VITIT 2022
III.4.1	Organizimi i debateve publike për përfaqësimin e grave në proceset e negocimit, paqes dhe pajtimit	PO	PO
III.4.2	Lobimi dhe avokimi lidhur me përfshirjen e grave në procesin e negocimit, paqes dhe pajtimit	PO	JO
III.4.3	Krijimi i bazës së të dhënave për gratë pjesëmarrëse në aktivitetet emergjente apo humanitare brenda dhe jashtë vendit	PO	PO

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Qeveria – Vlada– Government

ZYRA E KRYEMINISTRIT/ / OFFICE OF THE PRIME MINISTER/ URED PREMIJERA
AGJENCIA PËR BARAZI GJINORE / AGENCIJA ZA RODNU RAVNOPRAVNOST
AGENCY FOR GENDER EQUALITY

**Izveštaj o praćenju i vrednovanju ostvarenja
ciljeva za indikatore i realizacije aktivnosti
Akcionog plana NPRR 2020-2022.**

Izveštajni period: 2022. godina

22. Januar 2024.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	67
2. REZULTATI MONITORINGA I VREDNOVANJA.....	71
2.1 OSTVARIVANJE CILJEVA ZA 2022. GODINU.....	71
2.2 STOPA REALIZACIJE AKTIVNOSTI PREDVIĐENIH AKCIONIM PLANOM 2020-2022, DO KRAJA 2022.....	77
3. ZABELEŽENI REZULTATI TOKOM 2022.....	79
3.1. 1. Stub: EKONOMSKO OSNAŽIVANJE I DRUŠTVENO BLAGOSTANJE.....	79
3.2 STUB 2 - LJUDSKI RAZVOJ I RODNE ULOGE I ODNOSI.....	87
3.3. 3. STUB: PRAVA ŽENA, PRISTUP PRAVDI I SIGURNOSTI	92
4. PREPORUKE O PROGRAMU KOSOVA ZA RODNU RAVNOPRAVNOST.....	96
Prilog 1: Stanje napretka u realizaciji aktivnosti za 2020, 2021 i 2022 godinu.....	97

Spisak tabela

Tabela 1: Ostvarivanje ciljeva indikatora, Strateški cilj 1	71
Tabela 2: Postizanje ciljeva indikatora, strateški indikator 2	73
Tabela 3: Ostvarivanje ciljeva indikatora, Strateški cilj 3	76
Tabela 4: Rezime analize realizacije aktivnosti planiranih za 2022. godinu	78

Spisak skraćenica

ARR	Agencija za rodnu ravnopravnost
KAS	Kosovska Agencija za statistiku
EU	Evropska unija
ROB	Odgovorno rodno budžetiranje
OSPP	Odeljenje za socijalnu politiku i porodicu
EIRR	Evropski institut za rodnu ravnopravnost
KBS	Kosovske bezbednosne snage
GREVIO	Grupa eksperta za postupanje protiv nasilja prema ženama i nasilja u porodici
MOR	Međunarodna organizacija za rad
ZRR	Zakon o ravnopravnosti polova
MLU	Ministarstvo za administraciju lokalne samouprave
AMTR	Aktivne mere tržišta rada
MONTI	Ministarstvo obrazovanja, nauke, tehnologije i inovacija
MPŠRS	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja
MRR	Ministarstvo regionalnog razvoja
MCC	Millennium Challenge Corporation
MFRT	Ministarstvo finansija, rada i transfera
KPRR	Kosovski program za rodnu ravnopravnost
MŽORA EK	Mreža ženskih organizacija Roma, Aškalija i Egipćana Kosova
CSO	Centri za stručno osposobljavanje/Agencija zapošljavanja
GCPM	Glavni centar porodične medicinske zaštite
KCRPT	Kosovski centar za rehabilitaciju preživelih od torture
CSR	Centri za socijalni rad
MŽK	Ženska mreža Kosova
SZR	Sigurnost i zdravlje na radu
AU	Administrativno uputstvo
PUP	Procena uticaja na pol
SRR	Službenici za rodnu ravnopravnost

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria-Vlada-Government
Zyra e Kryeministrit-Ured Premijera-Office of the Prime Minister
AGJENCIA PËR BARAZI GJINORE / AGENCIJA ZA RAVNOPRAVNOST
POLOVA/ AGENCY OF GENDER EQUALITY

"U skladu sa Zakonom o Rodnoj Ravnopravnosti - Član 11, Vlada Republike Kosova je izradila i odobrila Program Kosova za Rodnu Ravnopravnost (PKRR) 2020-2024 odlukom br. 01/341, pod vođstvom Agencije za Rodnu Ravnopravnost - Kancelarije Premijera. Isti zakon obavezuje Agenciju da priprema izveštaje o proceni nivoa sprovođenja akcionog plana.

Tokom 2023. godine, Agencija za Rodnu Ravnopravnost nastavila je sa pripremom drugog izveštaja o nadgledanje i procena postignutih ciljeva tokom 2022. godine, putem sprovođenja aktivnosti navedenih u Akcionom Planu. Podaci su prikupljeni tokom meseca maj-novembar 2023, godine i predstavljaju rad institucija na centralnom i lokalnom nivou, civilnog društva i međunarodnih organizacija. Uprkos zahtevima za izveštavanje u standardizovanim formatima za svaki stub PKRR-a i strateške ciljeve, rezultati u ovom izveštaju su potcenjeni jer 16 od 38 opština nije izvestilo, jedno ministarstvo, kao i ne svi međunarodni partneri kojima smo se obratili za deljenje informacija, nisu pozitivno odgovorili na naš zahtev, ili nisu izvestili prema izveštajnom instrumentu, tako da investicija i posvećenost agendi rodne ravnopravnosti ostaju potcenjeni i nedovoljno izvešteni. Takođe smo se suočili sa nepotpunim izveštavanjem o budžetu za sve aktivnosti, čineći odraz troškova za agendu rodne ravnopravnosti nedovoljno izveštavanjem kako u pogledu aspekata troškova, iako je izveštani budžet u iznosu od 6.152.141 evra premašio planirani budžet u vrednosti od 5.668.000 evra.

Jedno od glavnih postignuća je to što je Kosovo prvi put izvestilo GREVIO komisiji, iako Kosovo nije bilo deo Saveta Evrope 2022. GREVIO komisija za praćenje sprovođenja Istanbulske konvencije pripremila je prvi izveštaj o nivou sprovođenja Konvencije na Kosovu u saradnji sa institucijama Republike Kosova i organizacijama civilnog društva.

Sa pažljivom alokacijom resursa i koordiniranim pristupom, uspeli smo da održimo pozitivnu dinamiku u sprovođenju PKRR-a iako postignuća u smislu ciljeva za ovu godinu ostavljaju mnogo toga da se poželi. Ovaj izveštaj je zajednički napor sa lokalnim institucijama, civilnim društvom i međunarodnim partnerima kako bismo dalje unapredili sprovođenje strateških prioriteta agende rodne ravnopravnosti na Kosovu.

Konačno, analiza i nalazi ovog izveštaja će voditi buduće korake. Ostajemo posvećeni rodnoj ravnopravnosti i pravima žena i devojaka, i spremni smo za izazove i zadatke koji nas očekuju u budućnosti.

Zahvaljujemo kancelariji UN WOMEN u Prištini na tehničkoj podršci pruženoj Agenciji za Rodnu Ravnopravnost u realizaciji ovog izveštaja.

Hvala vam,
Edi Gusia , v.d Izvršne direktorke/Agencija za Rodnu Ravnopravnost
Ured Pemijera

REZIME

Kosovski program za rodnu ravnopravnost 2020-2024. ima za cilj da osigura da je rodna ravnopravnost u centru transformativnih procesa na Kosovu, unutar svih struktura, institucija, politika, procedura, prakse vlade, agencija, civilnog društva, privatnog sektora i donatorske zajednice. Namera je da se ovaj cilj postigne radom u ova tri pravca/tri strateška cilja u tri glavna stuba NPRR: Stvaranje jednakih mogućnosti za doprinos i korist od ekonomskog razvoja, povećanje sveobuhvatnosti i poboljšanje društvenog blagostanja; Unapređenje rodne ravnopravnosti, kroz kvalitetno obrazovanje i zdravlje, sveobuhvatnosti i korišćenje ljudskih kapaciteta, kao doprinosa održivom humanom razvoju i iskorenjivanju nejednakosti i rodni stereotipa; i Unapređenje ostvarivanja prava na odlučivanje, mir, sigurnost i pravdu, garantujući postizanje rodne ravnopravnosti.

Ovaj izveštaj se odnosi na praćenje i vrednovanje ostvarenja postavljenih ciljeva za kraj 2022. godine i realizaciju aktivnosti definisanih Akcionim planom za 2022.godine. Podaci su prikupljeni tokom perioda maj - septembar 2023. Podatke daju centralni i lokalni nivo, civilno društvo i međunarodne organizacije. Rezultati u ovom izveštaju su potcenjeni jer nisu prijavile sve opštine i organizacije koje su kontaktirane, kao i zbog ne izveštavanja budžeta za sve prijavljene aktivnosti. Ovaj izveštaj o praćenju i vrednovanju konačno sadrži smernice za izradu sledećeg NPRR.

Iz analize dobijenih podataka za 2022. godinu evidentirano je da smo postigli i za 9 ciljeva, nismo dali podatke za merenje napretka. Što se tiče aktivnosti, od ukupno 178 aktivnosti planiranih Akcionim planom NPRR za 2020, 2021. i 2022. godinu, tokom 2022. godine realizovane su aktivnosti u 63% planiranih, dok u 39% nije bilo realizovanih aktivnosti. U stubu ekonomskog osnaživanja i društvenog blagostanja, od 68 planiranih aktivnosti realizovano je 45; u drugom stubu 'Humani razvoj i rodne uloge i odnosi' rezultati su zabeleženi u 49 od ukupno 69 planiranih aktivnosti, dok u trećem stubu 'Prava žena, pristup pravdi i sigurnost' u 19 od 41 aktivnosti zabeleženi su rezultati.

Ključni uspesi u agendi Kosova, Vlade RKS, domaćih i međunarodnih aktera, u agendi rodne ravnopravnosti na Kosovu, prema vrednovanju monitorisanih podataka Agencije rodne ravnopravnosti tokom i 2022. godine navedeni su u nastavku.

Ključna dostignuća u unapređenju rodne ravnopravnosti tokom 2022. godine

Po prvi put Kosovo je izveštavalo ispred Komisije grupe eksperta za delovanje protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence/GREVIO). Iako Kosovo nije bilo deo Saveta Evrope, GREVIO Komisija za praćenje primene Istambulske konvencije sačinila je prvi izveštaj o stepenu implementacije Konvencije na Kosovu. Izveštaj je sačinjen u saradnji sa institucijama RKS i organizacijama civilnog društva.

- ✓ Afirmativne mere za upis zajedničke imovine na ime oba supružnika, bez naknade. ARR predložila je nastavak afirmativne mere "Administrativno uputstvo za upis zajedničke imovine na ime oba supružnika, bez naknade." AU je produženo za još godinu dana, april 2022.- april 2023.
- ✓ Ministarstvo ekonomije primenilo je afirmativnu meru za samohrane majke za ulaganje u energetske efikasnu opremu za grejanje. Tokom 2022. godine podržalo je 45 samohrane majke sa opremom za energetske efikasnost.

Tokom 2022. godine, ministarstva su ponudila sledeće programe podrške:

- ✓ Kreditno garantni fond otvorio je prozor za preduzeća žena: 2022. godine podržano je kreditnim garancijama 269 preduzeća žena, garantovani iznos kredita od 5.7 miliona evra;
- ✓ U 2022. godini, iz finansijske podrške u oblasti nauke, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM), MONTI je dodelio 1,634 stipendije, od kojih je 1.383 za studentkinje u iznosu od 1.634.000 evra. MONTI je kroz paket Ekonomskog oporavka, Mera 1.5, dodelio 957 vaučera za maturante, koji su prošli obuku u oblasti IT (600 evra po kandidatu) i dodeljeno je 112 stipendija za deficitarne smerove OSO-a i tehničke smerove za devojke (500 evra po učeniku) u iznosu od 56.000 evra;
- ✓ Ministarstvo regionalnog razvoja (MRR) je tokom 2022. godine kroz Program balansirano regionalnog razvoja/PBRR podržalo ukupno 332 projekta, od kojih: 134 projekta je namenjeno za žene (iznos 1.014.883,49 evra) i 198 projekata namenjena muškarcima (iznos 2.016.050,60 evra). U Programu finansijske podrške NVO – za 2022 godinu, ukupno je realizovano 38 projekata, od kojih su 16 korisnika bile žene, a 22 korisnika su muškarci;
- ✓ MPŠRR je 2022. godine putem direktnih plaćanja podržalo 1.265 žena (23.469 muškaraca) u iznosu od 2,65 miliona evra za žene (51.34 miliona evra za muškarce), dok je kroz grantove podržalo 145 žena (350 muškaraca) u iznosu od 7.249.148 evra (16.914.679 evra za muškarce);
- ✓ Vlada Kosova je obezbedila stabilnu podršku prihvatilištima, uz podršku od 400,000 evra u 2022. godini;
- ✓ Vlada Kosova je 2022. godine podržala žrtve seksualnog nasilja tokom rata penzijama u ukupnoj vrednosti od 3.689.649 evra.

Realizovane studije tokom 2022.godine

ARR je finansirala dva istraživanja:

- ✓ Žene i devojke u oblasti sporta: istraživanje o rodnim stereotipima i barijerama koje sprečavaju jednak pristup sportu, sprovedeno od strane Kosovskog centra za rodne studije; I
- ✓ Uloga žena na rukovodećim položajima u javnom i privatnom sektoru na Kosovu, realizovano od Instituta Riinvest.

Ženska mreža je objavila sledeće studije:

- ✓ Ubistva žena u regionu Zapadnog Balkana, Izveštaj 2021.
- ✓ Brzi pregled kosovskog poreskog sistema iz rodne perspektive i opcije politike za rodno odgovornije oporezivanje
- ✓ Monitorisanje sprovođenja indikatora 5.c.1 SDG na Kosovu
- ✓ 1325 Činjenice i fabule
- ✓ Proširenje izbora kroz
- ✓ Politika prilagođena porodici
- ✓ Rodno zasnovana diskriminacija i rad na Zapadnom Balkanu
- ✓ Diskriminacija na osnovu rodne pripadnosti i rada na Kosovu

1. UVOD

Kosovski program za ravnopravnost polova 2020- 2024¹ izrađen je pod rukovodstvom Agencije za rodnu ravnopravnost Kosova (ARR). Izrada kosovskog programa za rodnu ravnopravnost je obaveza definisana Zakonom o rodnoj ravnopravnosti 05/L-020. Član 11. obavezuje Agenciju za rodnu ravnopravnost da koordinira pripremu Programa, da prati njegovu realizaciju, kao i da godišnje izveštava Vladu o njegovoj realizaciji. Ovim članom je takođe, predviđeno da Vlada razmatra i usvaja Kosovski program za rodnu ravnopravnost i godišnje izveštava Skupštinu o njegovom sprovođenju, a ti izveštaji se objavljuju. Prvi program za rodnu ravnopravnost na Kosovu izrađen je 2008-2013.

Kosovski program za rodnu ravnopravnost ima za cilj da osigura da je rodna ravnopravnost u centru transformativnih procesa na Kosovu, unutar svih struktura, institucija, politika, procedura, praksi i programa vlade, agencija, civilnog društva, privatnog sektora i donatorskih zajednica.

Kosovski program za ravnopravnost polova ima za cilj da osigura da je rodna ravnopravnost u centru transformativnih procesa na Kosovu, unutar svih struktura, institucija, politika, procedura, praksi i programa vlade, agencija, civilnog društva, privatnog sektora i donatorske zajednice. Namera je da se ovaj cilj postigne radom u ova tri pravca/tri strateška cilja u tri glavna stuba NPRR:

<i>1. Stub: Ekonomsko osnaživanje i društveno blagostanje</i>	<i>Stvaranje jednakih mogućnosti za doprinos i korist od ekonomskog razvoja, povećanje inkluzivnosti i poboljšanje društvenog blagostanja</i>
--	--

<i>Stub 2: Humani razvoj i rodne uloge i odnosi</i>	<i>Unapređenje ravnopravnosti polova, kroz kvalitetno obrazovanje i zdravlje, svu inkluziju i korišćenje ljudskih kapaciteta kao doprinosa održivom humanom razvoju i eliminaciji nejednakosti i rodnih stereotipa</i>
--	---

<i>Stub 3: Ženska prava, pristup pravdi i sigurnosti</i>	<i>Unapređenje ostvarivanja prava u odlučivanju, mir, sigurnost i pravda garantujući postizanje ravnopravnosti polova.</i>
---	---

Izrađen je trogodišnji akcioni plan za implementaciju NPRR, u kojem su definisane detaljne mere potrebne za postizanje ciljeva, njihov raspored kao i potrebe finansiranja aktivnosti.

Svrha izveštaja o praćenju i vrednovanju NPRR

Svrha izveštaja o praćenju i vrednovanju Akcionog plana za period i 2022. je izvlačenje podataka o:

1. Postizanje ciljnih indikatora za svaki indikator NPRR;
2. Stepen realizacije svake od aktivnosti predviđenih Akcionim planom;
3. Stepen ostvarenosti rezultata u okviru aktivnosti Akcionog Plana;
4. Budžetska vrednost aktivnosti sprovedenih tokom 2022. godine za aktivnosti predviđene Akcionim planom;

¹ <https://abgj.rks->

[gov.net/assets/cms/uploads/files/Programi%20i%20Kosov%20C3%ABs%20p%20C3%ABr%20Barazi%20Gjinore%202020-2024%20-%20SHQIP%20-%20FINAL.pdf](https://abgj.rks.gov.net/assets/cms/uploads/files/Programi%20i%20Kosov%20C3%ABs%20p%20C3%ABr%20Barazi%20Gjinore%202020-2024%20-%20SHQIP%20-%20FINAL.pdf)

5. Informisanje ARR, i institucije VRK o dodatnim aktivnostima koje će biti uključene u naredni Akcioni plan NPRR.

Metodologija

U cilju obezbeđivanja potpunih podataka za praćenje i procenu NPRR za i 2022. godinu, sprovedene su sledeće aktivnosti:

1. Na početku je dizajniran obrazac za izveštavanje o aktivnostima uključenim u Akcioni plan NPRR. Obrazac je pružao sledeća uputstva:
 - a. Podaci moraju biti za i 2022. godinu;
 - b. U kolonu Proizvod, izrađen 2022. godine podaci se upisuju u mernoj jedinici, kao što je u koloni Proizvod;
 - c. Podaci o troškovima moraju se evidentirati odvojeno za troškove pokriveno budžetom Kosova i posebno za finansiranje od donatora;
 - d. Ako aktivnost nije sprovedena i/ili nisu postignuti rezultati predviđeni u Proizvodu; u koloni Pojašnjenja za nesprovođenje, zabeležite pojašnjenja;
 - e. Ako niste sigurni gde da postavite neku aktivnost i rezultate, posebno je označite;
 - f. Podaci su potrebni na nivou ministarstva/opštine, a ne samo aktivnosti službenika za rodnu ravnopravnost.
1. ARR, takođe je uputila zahtev za podatke donatorima (UN Women, UNDP, MCC, UNFPA, OEBS; Kancelarija EU u Prištini; Savetu Evrope, GIZ) i civilnom društvu (Mreža žena Kosova, Kosovski centar za rodne studije; Žene za žene; Mreža Organizacija žena Roma, Aškalija i Egipćana Kosova);
2. Date indikatore je obezbedila i Agencija za statistiku Kosova;
2. Svi poslani podaci integrisani su u tabelu praćenja, dok je njihov rezime predstavljen u ovom izveštaju

Važno je napomenuti da su ciljevi u NPRR utvrđeni za 2021/2 godinu i da je prvi monitoring za 2020. i 2021. izvestio o realizaciji ciljeva. Međutim, u cilju merenja napretka, podaci o indikatorima su ažurirani i za 2022. godinu.

Izveštaj sadrži podatke dostavljene od sledećih institucija:

Podaci dobijeni od sledećih lokalnih institucija:

1. Agencija za rodnu ravnopravnost /Kancelarija premijera;
2. Katastarska agencija Kosova;
3. Kosovska Agencija za statistiku;
4. Centralna banka Kosova;
5. Ministarstvo za administraciju lokalne samouprave;
6. Ministarstvo obrazovanja, nauke, tehnologije i inovacija;
7. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja;
8. Ministarstvo ekonomije;
9. Ministarstvo finansija, rada i transfera;
10. Ministarstvo zaštite životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture;
11. Ministarstvo kulture, omladine i sporta (podaci o sportu i kulturi);
12. Ministarstvo odbrane;
13. Ministarstvo unutrašnjih poslova;
14. Ministarstvo spoljnih poslova;
15. Ministarstvo zdravlja;

16. Ministarstvo regionalnog razvoja;
17. Ministarstvo pravde;
18. Ministarstvo za zajednice i povratak;
19. Kosovska policija;
20. Garancijski fond za kredite; i
21. Agencija za investicije i podršku preduzeća na Kosovu (KIESA)

Na centralnom nivou, izveštavane o sprovođenju aktivnosti nisu dostavili:

- ✓ Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine

U sledećoj tabeli su navedene opštine koje su izveštavale o monitorisanju i vrednovanju NPRR za 2022. godinu i o prvom monitorisanju za period 2020. i 2021. godine.

	Opštine koje su izveštavale za 2022.	Opštine koje su izveštavale za 2020. i 2021.
1	Dečane	
2	Dragaš	Dragaš
3	Glogovac	
4	Kosovo Polje	Kosovo Polje
5	Đakovica	Đakovica
6	Gnjilane	Gnjilane
7	Istok	Istok
8	Junik	
9	Kačanik	Kačanik
10	Klina	Klina
11	Mališevo	Mališevo
12	Južna Mitrovica	Južna Mitrovica
13	Obilić	
14	Podujevo	Podujevo
15	Priština	Priština
16	Prizren	
17	Srbica	Srbica
18	Suva Reka	Suva Reka
19	Vitina	
20	Vučitrn	Vučitrn
21		Štimlje
22		Lipljan
23		Glogovac

Opštine koje nisu izveštavale o nijednom izveštaju monitorisanja i vrenovanja za 2020 - 2022 su:

1. Uroševac
2. Gračanica
3. Elez Han
4. Klokot
5. Leposavić
6. Mamuša
7. Severna Mitrovica

8. Novo Brdo
9. Parteš
10. Peć
11. Orahovac
12. Ranilug
13. Štrpce
14. Zubin Potok
15. Zvečan

Organizacije civilnog društva koje su izveštavale:

1. Mreža žena Kosova MŽK
2. Žene za Žene

Međunarodne organizacije koje su izveštavale:

1. Savet Evrope
2. NDI
3. UN Women
4. UNDP
5. UNFPA

Kancelarija EU i OEBS nisu izveštavale u dostavljenom formatu za izveštavanje. Kancelarija EU je dostavila spisak aktivnosti/projekata koji su u toku, ali model izveštavanja nije bio pogodan da bude uključen u izveštaj o praćenju i vrednovanju NPRR. OEBS je takođe dostavio izveštaj o njihovom radu tokom 2022. godine, nije bilo jasno o vremenskim periodima i budžetu i nije se pridržavao formatu izveštavanja za praćenje i vrednovanje NPRR. Stoga, ovaj izveštaj ne obuhvata aktivnosti Kancelarije EU i OEBS-a.

Ograničenja

Rezultati predstavljeni u ovom izveštaju o praćenju i evaluaciji su potcenjeni zbog:

- Neizveštavanje od strane 18 opština Kosova o aktivnostima koje su sprovedene tokom 2022. godine, od strane multilateralnih i bilateralnih međunarodnih partnera i jednog broja organizacija civilnog društva i ženskih organizacija;
- Uprkos zahtevu za izveštavanje, opštine sa srpskom većinom nisu prijavile nijedan izveštaj o monitoringu i vrednovanje NPRR;
- Nedostatak izveštavanja o rezultatima u skladu sa indikatorima definisanim u Akcionom planu;
- Izveštaji dobijeni od institucija i organizacija nisu bili potpuni, nisu izveštavali budžet za sve realizovane aktivnosti; i
- Nedostatak podataka za neke od indikatora NPRR.

2. REZULTATI MONITORINGA I VREDNOVANJA

U ovom poglavlju prikazani su podaci o indikatorima NPRR za svaki stub. Podaci se odnose na 2022. godinu, u zavisnosti od pristupa podacima.

2.1 OSTVARIVANJE CILJEVA ZA 2022. GODINU

U sledećoj tabeli je prikazan status ispunjenosti postavljenih ciljeva za 2022. Podaci pokazuju da su od 34 indikatora ciljevi postignuti za 10 indikatora, za 15 nisu postignuti, a za 9 ciljeva nismo dali podatke za merenje napretka.

	Broj ciljeva	Broj postignutih ciljeva	Nema podataka	Ciljevi nisu ostvareni
1. Stub: Ekonomsko osnaživanje i društveno blagostanje	10	4	4	2
2. Stub: Humani razvoj i uloge i rodni odnosi	12	3	2	7
3. Stub: Ženska prava, pristup pravdi i sigurnosti	12	3	2	7
Ukupno	34	10	9	15

Podaci o stanju ostvarenosti ciljeva po stubovima NPRR prikazani su u nastavku.

1. Stub: Ekonomsko osnaživanje i društveno blagostanje

Strateški cilj 1: Stvaranje jednakih mogućnosti za doprinos i korist od inkluzivnog ekonomskog razvoja, i poboljšanja društvenog blagostanja

Tabela 1: Ostvarivanje ciljeva indikatora, Strateški cilj 1

Indikator	Cilj [2021/22]	Realizacija	Postignuti cilj Da/Ne
Odnos zaposlenosti prema populaciji (stopa zaposlenosti) žena starosti 15-64 godine - stopa zaposlenosti	17	18.4 (2022)	Da
Procenat Kosovara koji žive u siromaštvu	15	Nema podataka	Nema podataka
Stopa učešća žena starosti 15-64 godine na tržištu rada	30	22 (2022)	Ne
Procenat aktivnih preduzeća u vlasništvu ili suvlasništvu žena	15	18% (2023) ²	Da

² Institut GAP, 2023. u potrazi za finansijskom jednakosti: Pristup finansijama za biznise u vlasništvu žena i etničkih manjina,

https://www.institutigap.org/documents/85617_Qasja%20n%C3%AB%20financa%20p%C3%ABr%20bizneset%20n%C3%AB%20pron%C3%ABsi%20t%C3%AB%20grave%20dhe%20pacticave%20etnike%20_f.pdf

		Ukupno 12,542 imovine u suvlasništvu (2022)	
Procenat mladih od 15 do 24 godine koji nisu zaposleni, niti su u obrazovanju ili obuci	24	33,0 (2022)	Ne
Procenat imovine (kuća/stanova) registrovanih u ženskom vlasništvu ili suvlasništvu; za nove nekretnine registrovane od 2012. do 2021. godine³	18%	19.7% vlasnika su žene (2024) ⁴ 16% vlasnika (aprill 2023) ⁵ 2022.godine 17.5% nasleđene imovine je bilo na ime žena.	Da
Procenat javnih politika sa integrisanom rodnom perspektivom	70% novih javnih politika	ARR tokom 2022, komentarisao je 12 Administrativnih uputstava, 10 nacрта zakona, 5 uredbi, 4 koncept dokumenta, 3 nacрта strategije i 1 izveštaj o ljudskim pravima.	Nema potpunih podataka Trenutno se ne drže pod redovnim praćenjem svi dokumenti za koje ARP pruža komentare sa rodnom perspektivom i način na koji se obezbeđuje integracija.
Procenat javnih sredstava od kojih imaju koristi žene	20%	Nema podataka	Nema podataka

³ Iako nije postavljen kao indikator, podaci za 2022. godinu pokazuju da je samo 11.5% automobila na Kosovu registrovano na ime žena: samo 40.761 automobil od ukupno 355.382 automobila (podaci Ministarstva unutrašnjih poslova).

⁴ Katastarska agencija, podaci za 2024 sa webstranice <https://akk-statistics.rks-gov.net/>

⁵ Institut GAP, 2023. u potrazi za finansijskom jednakosti: Pristup finansijskima za biznise u vlasništvu žena i etničkih manjina,

https://www.institutigap.org/documents/85617_Qasja%20n%C3%AB%20financa%20p%C3%ABr%20bizneset%20n%C3%AB%20pron%C3%ABsi%20t%C3%AB%20grave%20dhe%20pakicave%20etnike%20_f.pdf

Stopa neformalne zaposlenosti (bez ugovora o radu), isključujući poljoprivredni sektor	12%	10% (2022)	Da
Stopa pokrivenosti siromašnih porodica programima socijalne pomoći	50%	Nema podataka	Nema podataka

2. Stub: Humani razvoj, uloge i rodni odnosi

2 Strateški cilj: Unapređenje ravnopravnosti polova, kroz kvalitetno obrazovanje i zdravlje, sveobuhvatnost i korišćenje ljudskih kapaciteta kao doprinosa održivom humanom razvoju i eliminaciji nejednakosti i rodni stereotipa

Tabela 2: Postizanje ciljeva indikatora, strateški indikator 2

Indikator	Cilj [2021/22]	Realizacija	Postignuti cilj Da/Ne
Procenat žena direktora u školama preduniverzitetskog obrazovanja	30%	Nema podataka za 2022.	Nema podataka
Procenat objavljenih i revidiranih udžbenika za rodni pristup, iz kojih su eliminisani rodni stereotipi	50%	Nema podataka	Nema podataka
Procenat dece uzrasta 0-4 godina u predškolskim ustanovama - bruto stopa upisa	4.5%	7.6% za devojkice; 7.8% za muškarce (2021/22) ⁶	Da
Procenat devojaka/žena starosti 25-64 godine koje su završile visoko obrazovanje	15%	19,3% (2022)	Da
Procenat dece iz zajednica Roma, Aškalija i Egipćana u obrazovnom sistemu	95.3% u obaveznom obrazovanju i 70% u višem srednjem obrazovanju	Obavezno obrazovanje: 75% (2022) ⁷ Više srednje obrazovanje: 31% (2022) ⁸	Ne
Broj programa u nastavnim planovima i programima visokog obrazovanja, koji imaju integrisanu rodnu perspektivu	10	8 programa	Ne

⁶ <https://masht.rks-gov.net/ep-content/uploads/2023/02/Raport-vjetor-statistikor-me-tregues-arsimore-3-gjuhet.pdf>

⁷ MONTI, Akcioni plan, Strategija obrazovanja 2022-2027: <https://masht.rks-gov.net/strategija-e-arsimit-2022-2026plani-i-veprimit/>

⁸ MONTI, Akcioni plan, Strategija obrazovanja 2022-2027: <https://masht.rks-gov.net/strategija-e-arsimit-2022-2026plani-i-veprimit/>

Izgradnja i operacionalizacija medijskog sistema za praćenje imidža žena	Funkcionalni sistem praćenja 2 istraživanja	Sistem nije funkcionalan 1 istraživanje	Ne
<p>a) Broj sportskih klubova koje vode devojke</p> <p>b) % sportskog budžeta izdvojenog za sportske aktivnosti devojčica</p>	<p>3 kluba</p> <p>b) 50% sportskog budžeta i za sportske aktivnosti devojčica</p>	<p>a) 40% sredstava MKO S za klubove je bilo za ženske klubove</p> <p>b) Nema podataka</p>	Ne
Procenat zdravstvenih podataka uključenih u zdravstveni informacijski sistem	Funkcionalizovan sistem	Sistem nije operacionalizovan (2022.)	Ne
Procenat porodilja/beba posećenih kod kuće	10%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Broj poseta u kućama z decu 0-3 godina: 31,815//89,167 porođaja od 2019-2022=35.7% (2022) ▪ Broj poseta u kućama za porodilje, ukupno: 5,520 ▪ Broj trudnica koje su prvi put posećene: 3,438 	Da

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Broj trudnica koje su primile drugu posetu: 1,665 	
Procenat školskih ustanova koje sprovode program o seksualnom i reproduktivnom zdravlju	Obuka nastavnika	Ministarstvo zdravlja je organizovalo 30 obuka nastavnika o reproduktivnom zdravlju i sveobuhvatnom seksualnom obrazovanju i, zajedno sa UNFPA, izradilo tri priručnika za nastavnike o reproduktivnom zdravlju i seksualnom obrazovanju. Obučeni tokom 2022: 839 nastavnika, ukupno 645 nastavnica žena i 194 muškaraca	Ne
Broj porođaja među tinejdžerima uzrasta 10-14 i 15-19 godina	380	Ispod 14 godina; 1 porođaj Uzrast 15-19; 414 porođaja	Ne

3. Stub: Ženska prava, pristup pravdi i sigurnosti

3 Strateški cilj: Unapređenje ostvarivanja prava u odlučivanju, miru, sigurnosti i pravdi garantujući postizanje ravnopravnosti polova.

Tabela 3: Ostvarivanje ciljeva indikatora, Strateški cilj 3

Indikator	Cilj [2021/22]	Realizacija	Postignuti cilj Da/Ne
Stepen učešća i zastupljenosti žena u javnim institucijama (u ministarstvima i izvršnim agencijama na centralnom nivou)	30%	Nema podataka ⁹	Nema podataka
Procenat slučajeva nasilja u porodici koje rešava pravosuđe	70%	Nema podataka	Nema podataka
Broj preduzetih afirmativnih mera za promovisanje rodne ravnopravnosti i nediskriminatornih principa koje su preduzele institucije u cilju promovisanja ravnopravnosti polova.	1.dodatni	AU za upis imovine u zajedničkom vlasništvu je produženo, nije osmišljena nova afirmativna akcija (2022.) Nema novih afirmativnih mera	Ne
Usvojena je Kaznena politika za adekvatno sprovođenje sankcija za počinioce rodno zasnovanog nasilja, uključujući i adekvatne kazne za slučajeve trgovine ljudima.		2022.godine Zakon o zaštiti od nasilja u porodici	Da, 2023.godine
Procenat prijava i broj prijava koje je razmatrala Komisija za verifikaciju	70%	95.8% ¹⁰	Da
% devojaka i žena koje su doživele fizičko i psihičko nasilje	Nije određeno zbog nedostatka podataka	Nema podataka ASK nije objavila rezultate realizovane ankete 2023.godine	Nema podataka

⁹I pored insistiranja ARR-a da pojasni podatke o tome koliko je žena, a koliko muškaraca izabrano i koliko je vršioca dužnosti u 2022. godini, na osnovu rodne pripadnosti, resorno ministarstvo nije dalo detaljne podatke. Takođe, nije poznat ukupan broj agencija u sastavu ministarstava.

¹⁰ Od 05.02.2018.godine do kraja 2022. godine, Komisija je primila ukupno 1,870 prijava, od kojih je 1.790 razmatrano do kraja decembra 2022. godine.

Procenat rukovodećih i viših rukovodećih pozicija na opštinskom nivou (direktori direkcija), pokrivenih ženama	28%	37% Niža rukovodeća kategorija, nema u srednjoj i višoj rukovodećoj kategoriji	Da
Procenat žena poslanica u Skupštini Kosova	50%	35% (2022)	Ne
Procenat žena poslanica u skupštinama opština	50%	37% (2022)	Ne
Procenat žena u KBS-a	12%	10% (2022)	Ne
Procenat žena u Kosovskoj policiji	18%	14,8% (2022)	Ne
Procenat žena u pravosudnom sistemu	50%	37% (2022)	Ne
Procenat diplomatskog osoblja i vojnih i policijskih atašea koji su žene	40%	Diplomatsko osoblje 30.5% (2022) Vojni ataše 2 žene i 3 muškarca (2022)	Ne diplomatsko osoblje Da za atašea

2.2 STOPA REALIZACIJE AKTIVNOSTI PREDVIĐENIH AKCIONIM PLANOM 2020-2022, DO KRAJA 2022.

U ovom poglavlju su predstavljene glavni nalazi koji se odnose na stepen implementacije akcionog plana NPRR za i 2022.godinu. Izveštava se o sprovođenju da li je bilo napretka, dok u nedostatku potpunog izveštavanja institucija nije bilo značajnijih pomaka može se reći u kojoj meri su postignuti rezultati za svaku aktivnost. Tabela 4 pokazuje da su u 2022. godini realizovane aktivnosti u 63% aktivnosti planiranih Akcionim planom za 2022. godinu. U trećem stubu registrovan je manji broj aktivnosti, aktivnosti su realizovane u 46% planiranih aktivnosti. Međutim, u nedostatku potpunog izveštavanja, ne možemo izvesti indikator stepena ostvarenosti planiranih rezultata za aktivnosti

Tabela 4: Rezime analize realizacije aktivnosti planiranih za 2022. godinu

	1. Stub:	2. Stub:	3. Stub:	Ukupno
Postoji napredak	45	49	19	113
Nema napretka	23	20	23	66
Ukupno	68	69	41	178
Progres u %	66%	71%	46%	63%

Na osnovu dobijenih podataka iz budžeta Republike Kosovo za godinu potrošeno je 3,504,093 evra, od kojih je ARR potrošila je 66,240 evra. Aktivnosti koje su sproveli Mreža žena Kosova i Žene za žene u vrednosti su 271,740 evra. Aktivnosti donatora prema pristiglim izveštajima vredne su 2.376.308 evra. Ukupan prijavljeni budžet je bio 6.152.141 evra, što prekoračuje planirani budžet od 5.668.000 evra. Potrošen budžet je još veći kada se doda budžet za prihvatilišta od 400,000 evra i 3.7 miliona evra za penzije preživelih seksualnog nasilja tokom rata (troškovi koji nisu uključeni u cenu Akcionog plana NPRR)

3. ZABELEŽENI REZULTATI TOKOM 2022.

3.1. 1. Stub: EKONOMSKO OSNAŽIVANJE I DRUŠTVENO BLAGOSTANJE

U ovom poglavlju predstavljani su neki od rezultata postignutih u svakom od stubova NPRR, organizovani u relevantnim podoblastima. Tabela sa svim primljenim podacima nalazi se u prilogu 2 ovog izveštaja. Aktivnosti su navedene prema redosedu u Akcionom planu. U okviru svake podoblasti, rezultati su predstavljani posebno za one koje podržava Vlada Kosova/centralni i lokalni nivo i za druge organizacije (civilno društvo, razvojne agencije, instituti, itd.).

Rezultati postignuti u okviru Stuba ekonomsko osnaživanje i socijalno blagostanje su sledeći:

PRISTUP PODACIMA I STUDIJE

Vlada Kosova: centralni i lokalni nivo

- ✓ U prilog ARR, objavljena su dva istraživačka izveštaja: Žene i devojke u oblasti sporta: istraživanje o rodnim stereotipima i barijerama koje sprečavaju jednak pristup sportu, istraživanje sprovedeno od strane Kosovskog centra za rodne studije; i Uloga žena na rukovodećim pozicijama u javnom i privatnom sektoru na Kosovu, realizuje Institut Riinvest;
- ✓ Univerzitet u Prištini je 2022. godine ponudio 16 predmeta, sa fokusom na rod, lista je navedena u nastavku.

	Naslovi predmeta u vezi rodne pripadnosti	Fakultet	Nivo studija	Program;
1	Rodna ekonomija	Ekonomija	Master studije	Ekonomija
2	Pravo rodne ravnopravnosti	Pravo	Bačelor	LL. B.
3	Rodna pitanja i politika	Filozofski	Bačelor	Političke nauke
4	Rodna pitanja i politika	Filozofski	Bačelor	Sociologija
5	Rodne studije i istraživanje	Filozofski	Bačelor	Kulturna antropologija
6	Rod i zastupljenost	Filozofski	Master studije	Sociologija
7	Rodna psihologija	Filozofski	Bačelor	Psihologija
8	Rod i diverzitet	Filozofski	Bachelor	Socijalni rad
9	Rodna istorija	Filološki	Bačelor	Istorija

10	Uvod u teorije kulture	Filološki	Master studije	Orientalistika
11	Postkolonijalna teorija	Filološki	Master studije	Orientalistika
12	Žensko pismo	Filološki	Bačelor	Engleska književnost
13	Feministička književna kritika	Filološki	Bačelor	Engleska književnost
14	Rodne studije u umetnosti	Umetnost	Bačelor	Slikarstvo
15	Rodne studije u umetnosti	Umetnost	Bačelor	Vajarstvo
16	Rodne studije u umetnosti	Umetnost	Bačelor	Konceptualna umetnost i novi mediji

POVEĆANJE ZAPOSŁJAVANJA I POBOLJŠANJE USLOVA RADA

Vlada Kosova: centralni i lokalni nivo

- ✓ 990 žena je obučeno u Centrima za stručno osposobljavanje/CSO, od kojih je 299 žena imalo niže obrazovanje;
- ✓ Tokom 2022. godine broj korisnika CSO-a iz APRR je bio 2012 lica, od kojih 1,250 žena, 229 iz manjinskih zajednica i 136 žena;
- ✓ Profesionalne obuke za povećanje ženskih veština nude opštine, uz podršku lokalnih i međunarodnih organizacija;
- ✓ Usvojena je strategija i Akcioni plan za uključivanje zajednica Roma i Aškalijske u kosovsko društvo 2022-2026;
- ✓ Tokom 2022. godine posredovanjem u CSO-u bilo je 32 pripadnika romske, aškalijske i egipćanske zajednice, dok je u stručnoj obuci njihov broj bio 105 lica, a u redovnom posredništvu je bilo uključeno 75 Roma, Aškalijske i Egipćana;
- ✓ NPRR je uz podršku projekta EYE izradio nastavne planove i programe i nastavne pakete zasnovane na Standardima struke u kvalifikacijama: Računovođa, zidar, stolar i električni instalator;
- ✓ MFPT iz projekta EYE je finansirao instalaciju računovodstvenog programa za tri centra za profesionalnu obuku – Peć, Đakovica i Prizren;
- ✓ Od ARR-a 52 osobe sa invaliditetom su koristile CSO u 2022. godini;
- ✓ MFRT tokom 2022. godine Centri za stručno osposobljavanje su se prijavili Nacionalnoj upravi za kvalifikacije za akreditaciju i validaciju programa, gde su profili koji su akreditovani: Administrativni asistent, zavarivač, rukovodilac mikro i malih preduzeća, automehaničar, računovođa, prerada mleka, stolarstvo, pekarstvo, poslastičarstvo i elektroinstalacija;
- ✓ Subvencije za obdaništa za decu samohranih majki ponudile su sledeće opštine: Vitina, Gnjilane, Obilić, Kosovo Polje, Suva Reka, Priština, Prizren, Vučitrn, Klina, Mitrovica, Mališevo, Srbica, Klina;
- ✓ U 2022. godini, finansijska podrška u oblasti nauke, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM), MONTI je dodelio 1,634 stipendije, od kojih 1,383 za studente devojke/žene u iznosu od 1,634.000 evra;
- ✓ MONTI je izradio nacrt zakonskih akata i precizirane su procedure za nastavak studija diplomiranih u stručnom obrazovanju i obuci (SOO);

- ✓ MONTI je kroz paket Ekonomskog oporavka, Mera 1.5, dodelio je 957 vaučera za maturante koji su prošli obuku u oblasti IT (600 evra po kandidatu) i izdvojeno je 112 stipendija za deficitarne smerove SOO-a i tehničke kurseve za devojčice (500 evra po studentu) u iznosu od 56,000 evra;
- ✓ Stipendije za studente su takođe dodelile opštine Podujevo, Priština, Dečane, Srbica, Priština; Glogovac;
- ✓ Kreditno garantni fond: otvorena je mogućnost za ženska preduzeća: 2022. godine garancijama je podržano kreditno 269 ženskih preduzeća;
- ✓ MPŠRR: 2022. godine putem direktnih plaćanja podržalo 1,265 žena (23.469 muškaraca) u iznosu od 2,65 miliona evra za žene (51.34 miliona evra za muškarce), dok korisnici grantova 145 žena (350 muškaraca) u iznosu od 7,249.148 evra (16,914,679 evra za muškarce));
- ✓ MPŠRR i opštine organizovali su sajmove za žene u biznisu;
- ✓ Održane su informativne i savetodavne sesije za žene u poljoprivredi;
- ✓ MFRT je licenciralo više od 17 kompanija koje se bave poslovima bezbednosti i zdravlja na radu i preko 300 ljudi je sertifikovano za bezbednost i zdravlje na radu (BZR);
- ✓ Aktivnosti podizanja svesti u vezi sa imovinskim pravima koje organizuju opštine i NVO;
- ✓ Podržane su žene za osnivanje i razvoj biznisa putem grantova i obuka;
- ✓ Ministarstvo regionalnog razvoja (MRR) je tokom 2022. godine kroz Program balansirano regionalnog razvoja/PBRR podržalo ukupno 332 projekta, od kojih: - 134 projekta namenjenih ženama (iznos 1,014,883,49 evra) i - 198 projekata namenjena muškarcima (iznos 2.016.050 evra). - U Programu finansijske podrške NVO – za 2022 godinu, ukupno je realizovano 38 projekata, od kojih su 16 korisnika bile žene, a 22 korisnika muškarci. - U Programu regionalnog razvoja - ukupno je 14 opština ostvarilo koristi od kapitalnih projekata (PRR–) za 2022 godinu,
- ✓ Opština Priština je podržala 10 žena koje su preživlele nasilje u porodici kroz finansijsku podršku za stanovanje;
- ✓ MIPT je organizovao Sajam Žena u biznisu 2022, koji je održan u Prištini i trajao je tri dana. Na ovom sajmu svoje proizvode izložilo je oko 40 preduzetnica i sajama opština;
- ✓ Opština Mališevo je izvestila da ima 23 porodice (domaćinstva samohranih majka) u zgradi socijalnog stanovanja, dok je 5 porodica (žene) imalo beneficije tokom 2022. godine, koje su ispunjavale kriterijume samohrane majke. ;
- ✓ U toku 2022. godine izvršeno je 6,316 inspeksijskih nadzora, od kojih su 3,323 planirane kontrole; 1,602 ponovljene kontrole; 46 vanrednih inspeksijskih nadzora; 394 nadzora kao posledica nezgoda na radu, od čega 15 smrtnih slučajeva i 860 inspeksijskih nadzora po žalbi stranaka. Tokom 2022. godine, Inspektorat rada je izvršio 81 zajedničku inspekciju sa drugim institucijama kao što su PAK, Policija Kosova, Tržišna inspekcija, Zdravstvo, Obrazovanje. Inspektori rada su obučeni za rješavanje neprijavljenog rada, izrađena je kontrolna lista i Priručnik za postupanje u vezi rada na crno. Informacioni sistem - digitalizacija inspeksijskih podataka je u procesu realizacije, podržana kroz projekat Švedske SIDA i sprovedeno kroz ILO;
- ✓ Tokom 2022. godine započeta je kampanja podizanja svesti „Dostojanstven rad za dostojanstven život. Ova oblast je omogućena pod rukovodstvom MFRT-a i podržana je od strane Švedske ambasade na Kosovu, dok su partneri IP, ATK ILO, UN Women, CDF, IKS, KPA i Lens;

- ✓ Tokom 2022. godine MFPRT je sertifikovalo preko 300 lica iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu i licencirano je preko 17 kompanija koje se bave poslovima bezbednosti i zdravlja na radu;
- ✓ Produžen je rok AU br. 03/2016 o posebnim merama za upis zajedničke nepokretnosti na ime dva supružnika. Tokom 2022. godine upisano je 4,375 imovine na ime dva supružnika u 2022. godini, dostižući broj od 12,542;
- ✓ Razvijen je projekat Inicijativa za digitalno osnaživanje od kojeg su tokom 2021 i 2022 godine imale koristi 62 kompanije, od kojih je 35 u vlasništvu žena i koje su sprovele svoje projekte u oblasti digitalizacije;
- ✓ MFRT je tokom 2022. godine obučio preko 60 trenera porodičnih socijalnih usluga, koji će razvijati materijale/module i pružati obuku za pružaoce socijalnih i porodičnih usluga;
- ✓ MFRT: Obučeno je preko 200 pružalaca porodičnih socijalnih usluga, socijalnih radnika tri nivoa iz vladinog i nevladinog sektora;
- ✓ MONTI, od sedam kurikularnih oblasti, 4 koordinatorke oblasti su žene. Tokom 2022. godine, MONTI je izradio Informator za nastavnike za preporuke koje proizilaze iz Istanbulske konvencije, a tokom 2023. godine biće organizovane informativne sesije u opštinama sa nastavnicima.
- ✓ MONTI je izradio školski informator o standardnim procedurama za zaštitu od nasilja u porodici, koji se distribuiraju školama svake školske godine;
- ✓ MONTI, težeći finansijsku podršku za obrazovanje studenata romske, aškalijske i egipćanske zajednice, koji su se prvi put upisali u akademskoj 2022/2023. godini na bachelor nivou na bilo kom od javnih univerziteta u Republici Kosovo, raspisao je poziv za finansijsku podršku studentima zajednica Roma, Aškalija i Egipćana. Maksimalni iznos finansijske podrške je do 1,000 evra po studentu. Prijavilo se 26 studenata i svi su dobili stipendije. Broj korisnika je ukupno 26 učenika, 16 devojčica i 10 dečaka, a prema nacionalnoj pripadnosti su: 19 Egipćani; 3 roma i 4 aškalije, ukupan iznos potrošen: 26,000 evra;
- ✓ MONTI je planirao 500 stipendija – 150.000 evra, dok je za školsku 2022/23. godinu dobilo stipendije 498 učenika;
- ✓ MESTI na osnovu UA za afirmativne mere za zajednice za njihovu registraciju u ustanove visokog obrazovanja, predviđena je kvota za olakšavanje njihove registracije. U AU je predviđena kvota od 12% na svakom fakultetu, takođe posebna kvota je i u studentskim domovima, studentskim centrima.

Izgradnja kapaciteta za integraciju rodne perspektive i implementaciju rodno odgovornog budžetiranja

- ✓ ARR je zajedno sa UN Women održala radionicu „Rodno odgovorno budžetiranje kao sredstvo za unapređenje rodne ravnopravnosti na opštinskom nivou“, ova radionica je organizovana za potrebe lokalne samouprave i obaveza u sprovođenju Zakona o rodnoj ravnopravnosti i Programa. Kosova za rodnu ravnopravnost 2020-2024;
- ✓ Ministarstvo lokalne uprave, u bliskoj saradnji i koordinaciji sa Programom Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP), održalo je dvodnevnu obuku sa službenicima za rodnu ravnopravnost u opštinama:
- ✓ U 5 sesija za period januar-oktobar, obučeno je ukupno 289 opštinskih službenika;
- ✓ Organizovane su obuke lokalnih zvaničnika o odgovornom rodnom budžetiranju;
- ✓ Opštine Obilić, Kosovo Polje, Suva Reka, Vitina i Srbica organizovale su aktivnosti izgradnje kapaciteta za redovno praćenje sprovođenja ZRR u javnim institucijama.

UNAPREĐENJE EKONOMSKOG I SOCIJALNOG BLAGOSTANJA

Vlada Kosova: centralni i lokalni nivo

- ✓ Usvojen je Konceptni dokument za rodno odgovorno budžetiranje u novembru 2022. godine
- ✓ Opština Gnjilane sa donatorima iz Kuvajta završila je izgradnju socijalnog kompleksa u kome je izgrađen i centar za pružanje usluga starijim osobama i bez socijalne zaštite. Međutim, centar još nije funkcionalan;
- ✓ Opština Vitina je dodelila lokaciju za izgradnju stambenog centra za starija lica, bez porodičnog staranja (projekat u toku); Podujevo; Opština je izdvojila plac i deo budžeta za izgradnju ovog centra u saradnji sa NVO "Jetimat e Balkanit-Halil Kastrati;
- ✓ Prilagođen plan i program osoba sa invaliditetom: Đakovica Opština Đakovica je subvencionisala Handakos u Đakovici u vrednosti od 20.000 evra, gde isti objekat pruža usluge i za 3 udruženja osoba sa invaliditetom.
- ✓ U Suvoj Reci, novi objekat "HANDIKOS"-a izgradila je građevinska kompanija "EURO ING".
- ✓ U Prištini postoji i centar za osobe sa Down sindromom i autizmom;
- ✓ U Prizrenu je operacionalizovan Centar za smeštaj i pružanje usluga za osobe sa mentalnim smetnjama;
- ✓ U Vitini je Skupština opštine dodelila lokaciju za izgradnju stambenog objekta za osobe sa mentalnim smetnjama, 24-časovnog boravka, dok je opština Podujevo: Opština je dodelila kancelariju u kojoj ova kategorija obavlja dnevne aktivnosti za osobe sa invaliditetom;
- ✓ U periodu od jula 2022. do decembra 2023. godine realizovao je 18 aktivnosti – edukativnih predavanja, sa učenicima nižeg osnovnog, srednjeg ciklusa 8 i 2 obrazovne aktivnosti i predavanja sa studentima. Održana je Međunarodna nedelja novca, 1. jun i Međunarodni dan deteta i 31. oktobar Svetski dan štednje, na kojoj je učestvovalo oko 470 učenika i studenata. CBK je sve vreme pripremila i distribuirala obrazovne materijale oko 50 materijala i oko 24 nova obrazovna, informativna materijala, brošure ili studije. Takođe je distribuirala materijale (edukativne knjige) učenicima na albanskom jeziku, na romskom i na bosanskom jeziku. Organizovana su 3 takmičenja (konkursi), za eseje, za srednjoškolce i izabrana su u junu 2023. godine - 7 učenika pobednika, od toga 2 devojčice i 5 dečaka, dok na poslednjem konkursu (nagrade su dodeljene 11. januara 2024.) - Izabrano je 10 dobitnika, 7 devojčica i 3 dečaka. U cilju podsticanja istraživanja među mladim ekonomistima Kosova, CBK je stvorila mogućnost dodele nagrade za najbolju studiju, koju su predstavili mladi ekonomisti. U 2022. i 2023. godini proglašeno je šest dobitnika nagrada za 2022. godinu, tri studentkinje i takođe u 2023. godini tri žene, ukupno 6 pobedničkih radova.
- ✓ Finalizacija Nacrta zakona o socijalnim i porodičnim uslugama;
- ✓ Generalni savet za socijalne i porodične usluge je akreditovan od strane Nacionalnog autoriteta za kvalifikacije (NAK), sa tri (3) kvalifikacije odobrene u Nacionalnom okviru kvalifikacija: Stručni saradnik za socijalni rad; ekspert za socijalni rad i savetovanje i menadžer socijalne zaštite i 24 modula su validirani. Generalni savet za socijalne i porodične usluge je u saradnji sa Institutom za psihologiju obezbedio obuku za četiri (4) modula, gde je obučeno preko dvesta (200) pružalaca socijalnih i porodičnih usluga iz javnog i privatnog sektora. Opštine su takođe rganizovale obuke za socijalne radnike centara za socijalni rad ;

Ostale organizacije, neke od aktivnosti u okviru Prvog stuba NPRR

- ✓ MŽK je obučavala 42 radnika skloništa za upravljanje slučajevima i „profesionalno sagorevanje/preopterećenje“;
- ✓ MŽK i Institucija Narodnog advokata, kampanja podizanja svesti o seksualnom uznemiravanju na tržištu rada;
- ✓ MŽK je dizajnirala dva modula obuke za trenere koje je odobrio Generalni savet socijalnih i porodičnih usluga za obuku trenera: Rad sa žrtvama nasilja u porodici – tretman i upućivanje; i Rad sa žrtvama seksualnih zločina i trgovine ljudima. MŽK je obučavala 15 socijalnih radnika za dva akreditovana modula: Rad sa žrtvama nasilja u porodici – tretman i upućivanje i Rad sa žrtvama seksualnih zločina i trgovine ljudima. MŽK je obučila 186 članova Koordinacionog mehanizma protiv nasilja u porodici, koji uključuje različite lokalne institucije za Državni protokol za postupanje u slučajevima seksualnog nasilja;
- ✓ UN Women je izvršila analizu sprovođenja obaveze za odgovorno rodno budžetiranje, koja potiče iz Budžetskog cirkulara MFRT, rezultati za 15 uključenih ministarstava predstavljeni su na radionici sa predstavnicima centralnog i opštinskog nivoa;
- ✓ UN Women je sprovedla radionice sa 64 predstavnika na opštinskom nivou uključujući - zamenike gradonačelnika, direktore budžeta, službenike za finansije i rodnu ravnopravnost i predstavnike Skupštine opštine - iz 16 opština kroz tri sesije radionica koje su održane u martu, junu i novembru 2022. ojačali su svoje kapacitete za ARR i rodnu analizu. U novembru 2022. godine, UN Women potpisale su memorandume o razumevanju sa 16 opština na Kosovu, čime su označile važan korak ka unapređenju rodnog pariteta uspostavljanjem strateških koraka napred sa lokalnom upravom u sprovođenju važnih aktivnosti usmerenih na rodno odgovorno budžetiranje; Vodeća i pomoćna institucija;
- ✓ UN Women je organizovala obuku za povećanje kapaciteta 82 predstavnika u oblasti prevencije seksualnog uznemiravanja na radnom mestu; 10 preduzetnica, 36 centralnih i lokalnih javnih službenika i 31 predstavnik centara za stručno obrazovanje i centara kompetencija i 3 sa univerziteta obučeno je o zdravlju i bezbednosti na radnom mestu i seksualnom uznemiravanju;
- ✓ Tokom 2022. godine, MCC iz Prograama Žene u energiji i praksa na radu imalo je dobit 237 žena i devojaka, pružio je 6 meseci radne prakse sa mesečnom platom od 250 evra u preduzećima u energetsom sektoru. Takođe, iz programa Žene preduzetnice u energetici, 387 žena i devojaka dobilo je bespovratna sredstva za nabavku različite opreme za efikasno korišćenje energije za rad njihovog biznisa;
- ✓ Organizacija Žene za žene je obezbedila obuku za 629 žena učesnica; podržala je grantovima 25 ženskih preduzeća/startapa; a 500 žena je organizovano u umrežavanju, sastancima i diskusijama o mogućnostima saradnje i širenja tržišta
- ✓ Organizacija Žene za žene organizovala je obuku o imovinskim pravima za 5 udruženja žena;
- ✓ UNDP je obezbedio obuku za 221 ženu (od kojih su 84 žene repatrirane) o korišćenju tradicionalnih umetnosti i zanata kao alata za poboljšanje njihove zapošljivosti. Aktivnosti su uključivale obuku o zanatskom dizajnu, promociji, brendiranju i identifikaciji prodajnih mogućnosti kako je opisano u katalogu „Proizvodnja efektivnih zanata – Žene to mogu“ sa radom 24 žene, kao i dokumentarni film „Dolama – svadbena nošnja“;

- ✓ UNDP je podržao investicije u infrastrukturu 30 centara za socijalni rad i 11 stalnih centara je obnovljeno što je dovelo do poboljšanja kvaliteta i usluga usmerenih na korisnike, pri čemu ovaj drugi podržava preko 2,000 osoba;
- ✓ UNDP je obučio 55 službenika za zapošljavanje i stručnu obuku (30 žena i 25 muškaraca) povećao njihovo znanje i veštine za otkrivanje rodni stereotipa u zanimanjima, rodni predrasuda i načina rešavanja tih problema. Za Kosovsku agenciju za zapošljavanje izrađen je priručnik za rodnu integraciju i borbu protiv stereotipa, da uključi rodnu perspektivu u obuku i usluge;
- ✓ UNDP je podržao izradu 4 lokalne nacionalne politike sa rodnom perspektivom: Lokalni akcioni plan za kvalitet vazduha u opštini Kosovo Polje; Lokalni akcioni plan za kvalitet vazduha u opštini Obilić; Međusektorski plan intervencije za klimatske promene u Suvoj Reci; i razvoj za ublažavanje i prilagođavanje klimatskim promenama opštine Prizren;
- ✓ UN Women je pružena ciljana podrška za povećanje rodne ravnopravnosti kroz ekonomsko osnaživanje žena. Podržane su žene preduzetnice. 81 žena iz osetljivih grupa i preživelih porodičnog nasilja iz 3 opštine ima koristi od obuke za proširenje svog poslovanja. 51 preduzeće koje vode žene dobilo je opremu za stvaranje mogućnosti zapošljavanja za žrtve porodičnog nasilja, žene iz nevećinskih zajednica, seoske žene, one sa invaliditetom, u agrobiznisu, maloj proizvodnji i uslugama;
- ✓ Kao podršku UNDP-u, Akselatori Boost x Kosovo je podržao razvoj veština u 32, od kojih 16 preduzeća koja vode žene i obezbedio je značajne grantove od 20,000 USD za 13 preduzeća u vlasništvu žena i žena koja su imala koristi od programa ubrzanja zelenog poslovanja;
- ✓ Kao podrška UNDP-u, pokrenuta je prva šema mentorstva o klimatskim promenama za 28 studenata (18 žena/10 muškaraca), čime se povećava znanje i interesovanje za životnu sredinu, klimatske promene i ruralni razvoj, te povećavaju napore za ubrzanje klimatskih akcija;
- ✓ Partnerstvom sa UNFPA, povećalo se znanje i veštine 43 mlade osobe (25 žena/18 muškaraca) da identifikuju i dele pouzdane informacije na društvenim mrežama, povećavajući otpor dezinformacijama i dezinformacijama, dok je 21 nastavnik osnovnih škola (žena) unapredio znanje i svoje veštine o borbi protiv govora mržnje i dezinformacija onlajn hibridna radionica.

NIJE ZABELEŽEN NAPREDAK U REALIZACIJI AKTIVNOSTI

1. Analiza i procena finansijskih troškova za subvencionisanje plaćanja za predškolsko vaspitanje i obrazovanje, za decu iz porodica koje su u socijalnim šemama
2. Analiza i integracija rodne perspektive u Kosovski garantni fond za kredite (KGFK) za podršku ženama
3. Identifikacija rodni indikatora, za svaku instituciju na centralnom i lokalnom nivou, i njihovo redovno izveštavanje.
4. Kampanja podizanja svesti o negativnim efektima informalnosti za ljude koji rade u ovom sektoru;
5. Izrada dokumenata politike o zdravlju i sigurnosti na radu za zaposlene;
6. Izrada procene regulativnog uticaja propisa za osiguranje od nezgoda na radu i profesionalnih bolesti;
7. Izmena i dopuna Administrativnog uputstva MŽSPP 08/2014 o tarifama za usluge registracije prava na nepokretnu imovinu od opštinskih katastarskih kancelarija
8. Razvoj metodologije i analize za merenje geografske nejednakosti/manje favorizovana područja, sa rodnom perspektivom, s obzirom na manjinu unutar manjine;

9. Informisanje žena o mogućnostima i prednostima organizovanja u zadruge (sastanci, brošure);
10. Pružanje obuke iz oblasti preduzetništva i razmena dobrih iskustava sa uspešnim zadrugama;
11. Pružanje podrške (savetovanje, besplatna pravna pomoć, umrežavanje, itd.) za osnivanje zadruga;
12. Finansijska podrška novim zadrugama;
13. Studija vezana za ostvarivanje prava na izdržavanje i analiza dobrih praksi za obezbeđenje izdržavanja (alimentacija);
14. Izrada priručnika i pravnog okvira za praćenje ZRR.

3.2 STUB 2 - LJUDSKI RAZVOJ I RODNE ULOGE I ODNOSI

U okviru stuba humanog razvoja i rodni uloga i odnosa postignuti su sledeći rezultati:

Vlada Kosova: centralni i lokalni nivo

- ✓ MONTI, Tokom 2022. godine, u saradnji sa partnerima, uradili smo 3 analize za razvoj obrazovanja u ranom detinjstvu, kao što su: sa Svetskom bankom uradili analizu „Izvođenje troškova pružanja javnih, privatnih modaliteta i javno-privatnog partnerstva za predškolsko obrazovanje u Republici Kosovo“. Sa UNICEF-om Proširenje predškolskog obrazovanja na Kosovu - Model instrumenta za izračunavanje projekcija kao osnova za proširenje predškolske infrastrukture na Kosovu. Sa UNICEF-om - urađena je studija izvodljivosti modularnih vrtića za povećanje pristupa ranom obrazovanju na Kosovu;
- ✓ Izgrađena su obdaništa (u Vrelo-Istok) i 2 škole su adaptirane u obdaništa (u Čiflaku-Vitina i Žeger-Gnjilan). Takođe, završeno je 5 odeljenja za predosnovnu školu u 4 nove škole (u Gramačelu-Dečane; Uče i Lukavc-Istok, Batlava-Podujevo);
- ✓ MONTI je koorganizovao međunarodnu konferenciju o zdravlju, blagostanju, obrazovanju i pravima deteta, gde su predstavljene posebne sesije i istraživanja o predškolskom obrazovanju;
- ✓ Za korišćenje instrumenta za pedagoško ocenjivanje dece sa posebnim potrebama u opštinama obučeno je 48 nastavnika resursnih centara. Obuku je realizovao projekat INCLUDE Saveta Evrope i obučeno je 10 trenera za sprovođenje programa obuke za inkluzivno obrazovanje. Program ima 10 modula. U 10 modula programa sveobuhvatnog obrazovanja obučeno je 73 nastavnika osnovnih i nižih srednjih škola. Obuke se odvijaju u 25 škola, koje će biti podržane od strane projekta Saveta Evrope „INCLUDE“;
- ✓ Za podršku školovanju dece sa invaliditetom u 2022. godini angažovana su 103 asistenta za decu sa invaliditetom;
- ✓ ARR uz podršku Fondacije Friedrich Ebert Stiftung identifikovana knjiga “The Economics of Gender” autor Joyce .P. Jacobsen, kao univerzitetski tekst. 230 primeraka knjige donacija za UP/FE; 20 primeraka za Filozofski fakultet, i 5 za Nacionalnu univerzitetsku biblioteku kao i 10 za biblioteku Hivzi Sulejmani u Prištini. Isti je predstavio ARR u Tirani, a za potrebe Ekonomskog fakulteta u Tirani, 30 primeraka je poklonjeno Univerzitetu Jugoistočne Evrope u Severnoj Makedoniji;
- ✓ ARR je izradio i postavio video spot o pravu nasleđa i institucijama nadležnim za pokretanje ostavinskog postupka.

SPORT

- ✓ U 2022. godini, od 40% sredstava MKOS za , ženske klubove, dok je iz posebnih pojedinačnih poziva za kategorizaciju, nagrade, stipendije, povrede i mobilnost bila ukupno 61 korisnica u vrednosti od 310,266 evra (nismo pronašli podatak o ukupnoj podršci da bismo pronašli korist u %).
- ✓ Uz subvenciju ARR, KCRS je sproveo istraživanje „Žene i devojke u oblasti sporta: istraživanje rodni stereotipa i barijera koje ometaju jednak pristup sportu“;
- ✓ ARR je realizovala i objavila video spot: Prevencija i tretiranje seksualnog uznemiravanja u sportu;
- ✓ Opštine Dečani, Priština, Mališevo i Srbica su podržale ženske sportske klubove.

ZDRAVSTVO

- ✓ Tokom 2022. godine Ministarstvo zdravlja u okviru programa „Kućne posete za majke i decu“ u 22 opštine, ukupan broj poseta je 22,888 ukupna broja kućnih posete za decu 19,182, dok broj trudnica 3,695;
- ✓ MZ završava perinatalni izveštaj za 2022. godinu;
- ✓ ARR je osvetlila zgradu vlade povodom obeležavanja meseca borbe protiv raka dojke;
- ✓ ARR je pripremila i objavio video spot Prevencija raka grlića materice <https://ëëë.youtube.com/ëatch?v=ISvixnVGaëM;>
- ✓ Za 2022. obezbeđeno je 300 HPV vakcina, dok je od 2023. vakcina postala deo kalendara vakcina;
- ✓ Opštine su organizovale aktivnosti za podizanje svesti stanovništva o reproduktivnom i seksualnom zdravlju;
- ✓ Ministarstvo zdravlja je obučilo 45 zdravstvenih radnika (ZR): za identifikaciju i upravljanje i prijavljivanje osoba koje su preživjele rodno zasnovano nasilje, 19 zdravstvenih radnika za upravljanje sindromoma IST i 21 za planiranje porodice; 25 ZR - obuka o zdravlju tinejžera; 44 profesionalaca iz KZR su obučeni o etičkom kodeksu i deontologiji; obuka trenera) Vršnjačka edukacija; 16 obuka za trenere 2020, sertifikovanih 560 vršnjačkih edukatora; 15 obuka 2022 trenera, serifikovanih i 239 vršnjačkih edukatora;
- ✓ Ministarstvo zdravlja je organizovalo Nedelju borbe protiv raka grlića materice 26 - 31. januar 2022.(u saradnji sa radionicom ‘Smear to smear’42 učesnika, kao i podeljeno je 1,562 brošura
- ✓ Ministarstvo zdravlja je ponudilo obuku za 1,436 tinejdžera o reproduktivnom zdravlju;
- ✓ Tokom 2022. godine UKBC je prijavio 130 mamografskih pregleda;
- ✓ Ministarstvo zdravlja je organizovalo 30 obuka nastavnika o reproduktivnom zdravlju i sveobuhvatnom seksualnom obrazovanju i, zajedno sa UNFPA, izradilo tri priručnika za nastavnike o reproduktivnom zdravlju i seksualnom obrazovanju. Obučavani tokom 2022: 839 nastavnika, ukupno 645 žena i 194 muškaraca
- ✓ Predavanja i aktivnosti podizanja svesti o reproduktivnom i seksualnom zdravlju su organizovane od strane opština Mitrovica i Gnjlane;
- ✓ Ministarstvo zdravlja organizovalo je Svetski dan kontracepcije 2022. sa 1,750 korisnica; obeležena Evropska nedelja testiranja na HIV sa 1,550 učesnika i Svetski dan borbe protiv AIDS sa 2,050 učesnika;
- ✓ MUP je pokrenuo kampanju za prevenciju praznične pucnjave oružjem i njihove zloupotrebe na porodičnim zabavama, moto ove kampanje je bio „Svaki metak ima metu, Slavi srcem, a ne oružjem“, održani su sastanci sa predstavnicima zajednice, članovi KKSB-a, učenici nižih srednjih škola i roditelji;
- ✓ Aktivnosti podizanja svesti o opasnosti nošenja oružja, opasnim radnjama u saobraćaju, zloupotrebi psihotropnih supstanci, alkohola, duvana takođe su organizovane u opštinama Suva Reka, Vučitrn, Mališevo i Klina;
- ✓ Ministarstvo zdravlja je obeležilo Svetski dan borbe protiv tuberkuloze, kao glavnu kampanju podizanja svesti o ovoj bolesti, T2, i organizovalo obuku u zajednici o prevenciji tuberkuloze, T4.
- ✓ Učesnici DBT Note 300, sa ukupno 700 obučenih;
- ✓ Informativne aktivnosti za prevenciju i lečenje tuberkuloze organizovale su opštine Vitina, Mitrovica i Klina;
- ✓ MONTI je takođe tokom 2022. godine organizovao informativne sesije sa studentima 4 opštine u cilju sprečavanja seksualnog uznemiravanja. Aktivnosti su takođe organizovale opštine Priština, Suva Reka i Đakovica;

- ✓ U cilju unapređenja kvaliteta pružanja zdravstvenih usluga, održano je pet (5) radionica i diskusije sa zdravstvenim profesionalcima primarnog nivoa, uz finansijsku podršku AKH projekta, gde je Zakon o zaštiti od diskriminacije predstavljen u pet (5) opština: GCPM – Lipljan; GCPM – Klina; GCPM – Kamenica; GCPM – Orahovac; GCPM – Malisševo. U tabelama je uključen 61 zdravstveni radnik na sledećim nivoima: direktor uprave, rukovodioci jedinica u okviru GCPM-a;
- ✓ Ministarstvo zdravlja je obezbedilo obuku za 185 zdravstvenih radnika u vezi sa reproduktivnim zdravljem u vanrednim situacijama;
- ✓ Obuke i aktivnosti u vezi sa zdravstvenoj edukaciji, uključujući reproduktivno zdravlje i specifične zdravstvene potrebe žena i muškaraca, u organizaciji opštine Đakovica; Vitina, Obilić, Kosovo Polje, Suva Reka, Priština, Mitrovica, Klina i Dragaš.

ŽIVOTNA SREDINA

- ✓ Ministarstvo životne sredine i infrastrukture organizovalo je niz aktivnosti vezanih za podizanje svesti o zaštiti životne sredine: održana su stručna predavanja iz oblasti zaštite životne sredine, kao što su: Zemlja, voda, vazduh, biodiverzitet i klimatske promene. Učešće učenika bilo je preko 700 učenika ONSSŠ, i školskog osoblja, obrazovanja i ekološke svesti - Obeležavanje ekoloških praznika po Ekološkom kalendaru; Organizacija i obeležavanje 22. marta „Međunarodnog dana vode“; Organizacija i obeležavanje 23. marta „Međunarodnog dana meteorologije“; Organizacija i obeležavanje 22. aprila „Međunarodnog dana planete Zemlje“; Organizacija i obeležavanje 22. maja „Međunarodnog dana biodiverziteta“; Organizacija i obeležavanje 5. juna „Međunarodnog dana zaštite životne sredine“; Organizacija i obeležavanje od 16- 22. septembra Evropske nedelje mobilnosti i 22. septembra 2022. godine „Međunarodni dan bez automobila“; Organizacija i obeležavanje 4. oktobra „Svetskog dana zaštite životinja“;
- ✓ Aktivnosti za podizanje svesti o zaštiti životne sredine su takođe organizovale opštine Kosovo Polje, Priština, Podujevo, Klina i Srbica;
- ✓ Ministarstvo ekonomije je u okviru programa energetske efikasnosti podržalo opremu za energetska efikasnost 45 samohranih roditelja;
- ✓ Opštine Dečani, Obilić i Kosovo Polje su izradile opštinske planove koji se fokusiraju na zaštitu životne sredine i energetska efikasnost;
- ✓ Ministarstvo zdravlja je organizovalo 8 obuka za MISP (Minimalni početni paket za reproduktivno zdravlje u vanrednoj situaciji), organizovalo 8 obuka sa 185 zdravstvenih radnika.

Ostale organizacije, neke od aktivnosti u okviru drugog stuba NPRR

- ✓ UNDP prekogranična kampanja sa Makedonijom Smal Arms i lakog naoružanja „Slavite srcem, a ne pištoljem“;
- ✓ UNDP je pokrenuo kampanju toplotnog talasa osmišljenu da edukuje širu javnost o povećanom riziku od opasno visokih temperatura usled klimatskih promena;
- ✓ Savet Evrope je u okviru projekta INCLUDE održao obuku za 70 prosvetnih radnika o inkluzivnom obrazovanju, proceni učenika sa posebnim obrazovnim potrebama i individualnim obrazovnim planovima i 250 prosvetnih radnika završilo je dve radionice na temu Stvaranje demokratske zajednice za učenje na kojima je akcenat na rodnom aspektu diskriminacije u školama;
- ✓ MŽK je obučila 102 člana Koordinacionog mehanizma protiv nasilja u porodici za upravljanje slučajevima rodno zasnovanog nasilja;

- ✓ Projekat Saveta Evrope sa Pravnom akademijom „Usklađenost zakona i politika sa Istanbulsom konvencijom” obezbedio je obuku za trenere za pravne stručnjake o „Sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici” na osnovu priručnika Saveta Evrope za sudije i tužioce. Ukupno 33 profesionalca (21 žena i 12 muškaraca) su imali koristi i dobili sertifikate kao treneri, uključujući: tužioce, sudije, pravne saradnike iz sudova i tužilaštava; Policija; zastupnici žrtava i službenici za rodnu ravnopravnost iz Agencije za ravnopravnost polova;
- ✓ UN Women je podržala 64 osobe koje su preživjele nasilje u porodici da se certificiraju u osnovnim veštinama šivanja, a 50 je završilo obuku iz preduzetništva i društvenih veština nakon što su završile intenzivnu stručnu obuku, koju je održao partner Žene za žene, kako bi ih pripremio za tržište rada i povećao njihove šanse za ekonomsku samostalnost. Svih 114 obučених žena je na evidenciji Zavoda za zapošljavanje spremnih za ulazak na tržište rada, od kojih je 50 opremljeno individualnim biznis planovima. Štaviše, 30 žena je prihvatilo pomoć za 7 novih preduzeća;
- ✓ UN Women je podržala Ministarstvo pravde u izradi Protokola za postupanje u slučajevima seksualnog nasilja, usvojen 5. decembra 2022. godine. Ministarstvo pravde dostavilo je 14. oktobra Nacrt zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika Kosova za oštrije kazne za lica proglašena krivim za silovanje, seksualno zlostavljanje i nasilje u porodici, objavljujući presude ovim osuđenima i dodajući dva nova člana. 1) penalizacija testiranja nevinosti i 2) zaštita žena i devojaka od nasilja u javnom životu.

NIJE ZABELEŽEN NAPREDAK U REALIZACIJI AKTIVNOSTI:

1. Davanje stipendija za rodne studije u inostranstvu za dečake i devojčice (Young Cell Scheme);
2. Stimulisanje otvaranja i akreditacije privatnih predškolskih ustanova i centara u zajednici od strane opština;
3. Izrada standarda i obuka osoblja u društvenim centrima za poboljšanje kvaliteta socijalnih i porodičnih usluga za devojčice i žene, kroz podizanje ljudskih kapaciteta javnih i nevladinih pružalaca usluga (u skladu sa Sektorskom strategijom MRSS 2018- 2022);
4. Razvoj rodno osetljivih indikatora uspešnosti u osnovnom i srednjem obrazovanju (PSAK 7.9.2. za visoko obrazovanje);
5. Izrada posebnih pozitivnih mera i pripremnih programa za upis u stručne škole i stručno osposobljavanje, sa akcentom na devojčice i žene sa **invaliditetom**;
6. Izrada novih, komplementarnih politika za ravnopravnu zastupljenost polova u medijskim organizacijama i uređivačke politike;
7. Izrada modula obuke za medije o: osnovnim rodним konceptima, LGBTI, rodno zasnovanom nasilju i sigurnosti, riziku nošenja oružja, posebnim potrebama;
8. Izrada posebnih pozitivnih mera i pripremnih programa za upis u stručne škole i stručno osposobljavanje, sa akcentom na devojčice i žene sa posebnim potrebama;
9. Stvaranje sistema praćenja i izveštavanja o imidžu žena (rodne reprezentacije) u **medijima**;
10. Program stručnog usavršavanja novinara u oblasti borbe protiv nasilnog ekstremizma;
11. Aktivnosti podizanja svesti medijskih organizacija o ZRR-a i Zakonu protiv diskriminacije;
12. Usluge za žene treće životne dobi za poboljšanje njihovog društvenog blagostanja;
13. Istraživanje o javnim prostorima, kulturnom nasleđu i polu;
14. Obuka i podizanje svesti medija za informisanje građana o zdravstvenim pitanjima (reproduktivno zdravlje, dojenje, zdrava ishrana, seksualno obrazovanje) i o pravima i odgovornostima za etičko i profesionalno izveštavanje o zdravstvenim pitanjima;

15. Izmena i dopuna Zakona o zaštiti dojenja i promociji dojenja i zdrave ishrane, sa posebnim akcentom na ranjive grupe;
16. Podzakonski akt za povećanje broja psihologa u školama;
17. Podzakonski akt za povećanje broja lekara u školama;
18. Istraživanje politike razvoja energetskeg sektora, zaštite životne sredine i korišćenja prirodnih resursa, sa rodnom perspektivom.

3.3. 3. STUB: PRAVA ŽENA, PRISTUP PRAVDI I SIGURNOSTI

U okviru ovog stuba, neki od rezultata su navedeni u nastavku, a za potpuni pregled svih aktivnosti (videti 2. prilog).

SPREČAVANJE RODNO ZASNOVANOG NASILJA, ZAŠTITA I PRISTUP USLUGAMA

Vlada Kosova: centralni i lokalni nivo

PRISTUP PRAVDI

- ✓ Ministarstvo pravde je izradilo Nacionalnu strategiju zaštite od nasilja u porodici i nasilja nad ženama i Akcioni plan 2022-2026 (usvojen u januaru 2022. godine);
- ✓ Ministarstvo pravde Uz usvajanje Strategije („NCZPN“), od predsednika sudova je zatraženo da imenuju koordinate. Prema jednogodišnjem Izveštaju ove strategije, do sada su svi sudovi imenovali koordinate. U delu sudova su sudije već profilisane, dok je za drugi deo ostalo tako nešto da se uradi;
- ✓ Opština Gnjilane je finansijski podržala Prihvatište za žene u slučajevima porodičnog nasilja i platila kiriju za 28 preživelih porodičnog nasilja;
- ✓ Ministarstvo pravde je Zakonom br. 04/L-017 o besplatnoj pravnoj pomoći predvidelo pružanje besplatne pravne pomoći, bez obzira na ekonomsku i socijalnu situaciju, čak i licima seksualno zlostavljanim tokom rata na Kosovu tokom 1998- 1999.
- ✓ Državni protokol za postupanje u slučajevima seksualnog nasilja – Svrha Protokola je da standardizuje neophodne radnje za kontinuiran, sveobuhvatan i odgovoran odgovor, za identifikaciju, zaštitu, tretman, dokumentovanje, upućivanje, održivo osnaživanje i reintegraciju žrtava, preživelih seksualnog nasilja, neposrednim i stručnim intervencijama nadležnih institucija. Treći dio sadrži opšte informacije o tretmanu slučajeva žrtava/preživelih seksualnog nasilja tokom rata;
- ✓ ARR je obezbedio javnu finansijsku podršku za finansiranje projekata 3 NVO, koji doprinose podizanju svesti i opšte svesti o borbi protiv nasilja nad ženama, u realizaciji prioriteta predviđenih Strateškim ciljevima Nacionalne strategije za zaštitu od nasilja u porodici i nasilje nad ženama 2022-2026. i Akcionog plana. Organizacije korisnice su: Omladinska organizacija - AKTI, Poslovne žene Mitrovica, Centar za obrazovanje i razvoj zajednice prijatelja;
- ✓ ARR je osvetlio zgradu Vlade u okviru kampanje 16 dana aktivacije, Međunarodne kampanje za eliminaciju nasilja nad ženama i rodno zasnovanog nasilja. Štampala je promotivne materijale (kišobrani, totbeg/tašne, bele mašne, sveske sa kontakt brojevima institucija, koje pružaju usluge žrtvama nasilja nad ženama i drugi materijali) u okviru obeležavanja 16 dana aktivizma;
- ✓ Aktivnosti podizanja svesti tokom 16 dana aktivizma protiv nasilja u porodici organizovale su opštine; ARR je realizovala i objavio video spot o izveštavanju seksualnog nasilja - Značaj obezbeđivanja bioloških dokaza: <https://www.youtube.com/ěatch?v=MpFOMě8f8LY>
- ✓ ARR je održao 11 obuka u vezi sa sprovođenjem prioriteta utvrđenih u NPRR i direktnom implementacijom Istanbulske konvencije, obučeno je ukupno 130 učesnika iz Kline, Mališeva, Mamuše, Glogovca, Obilića, Vitine i Junika;
- ✓ Ministarstvo pravde završilo je i dopunilo Zakon o obeštećenju žrtava zločina, koji je stupio na snagu 17. novembra 2022. godine, a koji je rešio niz izmena kao što su:
 - Produženje roka za prijavu sa 6 meseci kako je bio u starom zakonu, na 3 godine nakon usvajanja pravosnažne presude;

- Stvorena je mogućnost trenutnog pristupa kompenzaciji za žrtve nasilja u porodici, decu žrtve i dr.;
- Promenjeni su načini i visina odštete, posebno krivična dela nasilja u porodici koja su se u prošlosti lako odbijala, po Zakonu o odšteti;
- Budžet u fondu za obeštećenje povećan je sa 78.000 evra na 148.000 hiljada evra;
- Obrasci za prijavu i načini prijave su pojednostavljeni. Podnosioci zahteva mogu poslati na e-mail adresu komisije, fizički, ili poštom;
- Tokom 2022. godine izvršene su zakonske izmene za stranke koje koriste besplatnu pravnu pomoć. Dana 13. marta 2022. godine, Zakon br. 08/L-035 o izmenama i dopunama Zakona br. 04/L-017 o besplatnoj pravnoj pomoći, gde su, na osnovu ovog Zakona, dodate posebne kategorije korisnika besplatne pravne pomoći, kojima se, bez obzira na kriterijume propisane članom 8. i 9. osnovnog zakona, pruža besplatna pravna pomoć.

ZASTUPLJENOST ŽENA U JAVNOM ŽIVOTU I SEKTORU BEZBEDNOSTI

- ✓ ARR je održala konferenciju na visokom nivou povodom obeležavanja 8. marta Međunarodnog dana žena na temu „Ukidamo predrasude, težimo ka inkluziji, u cilju učešća žena u procesima donošenja odluka na izvršnom zakonodavnom nivou, diplomatskim misijama i državnoj službi;
- ✓ ARR u saradnji sa KKSGJ održala je sada već tradicionalni konsultativni sastanak na visokom nivou na temu „Učešće žena na tržištu rada“;
- ✓ ARR je relizovala i objavila video spot *Sprečavanje diskriminacije* <https://www.youtube.com/ěatch?v=X81HgDOXFDc>;
- ✓ Obuka o rukovodećoj ulozi žena za mogućnost kandidovanja na rukovodeće pozicije na lokalnom i centralnom nivou;
- ✓ Opštine Gnjilane, Vučitrn, Mališevo i Srbica organizovale su aktivnosti podizanja svesti o rodnoj ravnopravnosti za grupu poslanica.

Sigurnost

- ✓ Ministarstvo odbrane: Tokom 2022. godine održano je 25 sastanaka sa građanima, NVO, opštinskim zvaničnicima u svim opštinama, sa ciljem podsticanja i informisanja mladih žena i devojaka, kao i zajednica, da postanu deo KBS-a;
- ✓ Ministarstvo odbrane: Održano je sedam (7) sastanaka sa komandantima odeljenja i jedinica KBS-a, u vezi sa radom Mreže za ljudska prava i ravnopravnost polova u KBS;
- ✓ Ministarstvo odbrane organizovalo je obuku za kadete u vezi sa zahtevima Zakona o rodnoj ravnopravnosti, uključujući rodno budžetiranje i integraciju rodne perspektive Centra za univerzitetske studije;
- ✓ Ministarstvo odbrane u okviru Programa Centra za osnovne studije (COS) u Komandi za doktrinu i obuku (KDO) nudi predavanja o osnovnoj obuci za aktivnu i rezervnu komponentu, dok Škola podoficira u tri razvoja programi za podoficire KBS, realizuje nastavu o ljudskim pravima, rodnoj ravnopravnosti i seksualnom uznemiravanju;
- ✓ Održano je sedam sastanaka sa komandantima odeljenja i jedinica KBS-a, u vezi sa radom Mreže za ljudska prava i ravnopravnost polova u KBS;
- ✓ Opština Mitrovica organizovala javne debate o zastupljenosti žena u procesima pregovora, debata o miru i pomirenja u 2022. godini;

Ostale organizacije, neke od aktivnosti u okviru Prvog stuba NPRR

- ✓ NDI je obučio 120 muškaraca i žena iz političkih partija, civilnog društva, medija i akademske zajednice za učešće u političkom i javnom životu; 12 žena lidera u politici je obučeno;
- ✓ Organizacija „Žene za žene“ održala je informativne sesije za 112 žena na temu nasilja nad ženama i devojčicama, od kojih su odabrana 24 agenta za promene i završila naprednu obuku koju vodi ekspert iz oblasti VAWG. Oni su takođe bili aktivni u svojim zajednicama, kao aktivisti za borbu protiv nasilja radeći različite aktivnosti, uključujući distribuciju informativnih brošura na ulicama, organizovanje razgovora sa članovima porodice i u školama i omogućavanje diskusija sa ženama iz svojih zajednica;
- ✓ Organizacija „Žene za žene“ 30 žena iz Mitrovice (po 10 iz zajednica Albanaca, Srba i Roma, Aškalija, Egipćana) učestvovalo je u javnim debatama o zastupljenosti žena u procesima pregovora, mira i pomirenja;
- ✓ UN Women su izdale sertifikat za 64 osobe koje su preživele PN/RZN u osnovnim krojačkim veštinama i 50 je završilo obuku o preduzetništvu i društvenim veštinama, nakon završetka intenzivne stručne obuke koju je održala MŽK, kako bi bile spremne za rad i povećanje mogućnosti da postanu ekonomski nezavisna. Svih 114 obučeni žena je na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, spremnih za ulazak na tržište rada, od kojih je 50 dobilo individualni biznis plan. Takođe, 30 žena je dobilo početnu pomoć za pokretanje biznisa, a 7 žena je zaposleno;
- ✓ UN Women je podržala realizaciju rodnih analiza u 16 opština;
- ✓ UNDP je sproveo kampanje podizanja svesti za 16 dana aktivizma: Događaj: 'Obeležavanje završetka projekta humanitarne pomoći na Kosovu'; 'ORANGE HACKATHON: ECSHlire 2.0. Digitalna rešenja protiv rodno zasnovanog nasilja'; Sesija podizanja svesti o GBV u srednjoj školi u Suvoj Reci; Panel diskusija na temu "Zauzmite se za svoju imovinu" u Suvoj Reci; #UNITE! mini-parada! u Suvoj Reci, Narandžasto osvetljenje mosta u Suvoj Reci, zajedno sa lokalnim vlastima; Okrugli sto na temu 'Onlajn i oflajn zaštita od GBV-a putem Digitalnog' 16 dana predavanja u školama u Prištini 'Onlajn rodno zasnovanonasilje i sajber uznemiravanje' 16 dana koji se završavaju sa 'Orange Walk: sa narandžastim kišobranima'.

NIJE ZABELEŽEN NAPREDAK U REALIZACIJI AKTIVNOSTI

1. Izrada priručnika na temu rodno zasnovanog nasilja;
2. Pružanje obuke u vezi sa pravima za žene zatvorenice, uključujući pristup pravima, rehabilitaciju i reintegraciju;
3. Analiza situacije sa rodnog aspekta i položaj žena osuđenih za nasilje u porodici, uključujući kaznenu politiku;
4. Kreiranje posebnih programa za pristup pravdi za preživele seksualnog nasilja tokom rata;
5. Kreiranje programa rehabilitacije za žrtve seksualnog nasilja tokom rata;
6. Organizacija Međunarodne konferencije o procesu verifikacije statusa žena koje su preživele seksualno nasilje tokom rata;
7. Sprovođenje studija za merenje prisutnosti fizičkog i psihičkog nasilja među devojka i ženama
8. Izgradnja kapaciteta za redovno praćenje sprovođenja ZRR u javnim institucijama;
9. Usklađivanje i kompletiranje zakona o izborima, zakona o finansiranju političkih partija i regulisanje rada Skupštine sa ZRR;

10. Preduzimanje afirmativnih mera za obezbeđivanje ravnopravnog učešća polova u skladu sa zahtevima Zakona o ravnopravnosti polova na mestima odlučivanja;
11. Organizacija obuka po nastavnom planu i programu za rodnu ravnopravnost u vezi sa integracijom rodne perspektive u državnu službu;
12. Sprovođenje kampanja podizanja svesti za povećanje broja žena u procesu upravljanja i praćenja izbornog procesa u skladu sa ZRR-a;
13. Istraživanje o učešću i zastupljenosti žena u političkim partijama kroz političke partijske strukture i mehanizme i istraživanja javnog mnjenja;
14. Kampanje podizanja svesti i aktivnosti o transparentnosti i ravnomernoj raspodeli sredstava za žene i muškarce u političkim strankama;
15. Osnivanje Savetodavnog odbora Žene, Mir i Sigurnost u okviru institucija sigurnosti;
16. Preduzimanje afirmativnih mera, u cilju povećanja broja žena u sektoru bezbednosti
17. Konstantna istraživanja o položaju žena u Kosovskim bezbednosnim snagama, Kosovskoj policiji, popravnoj službi;
18. Preduzimanje kampanja za podizanje svesti o preporukama iz tekućeg istraživanja o položaju žena u sektoru bezbednosti;
19. Istraživanje o uticaju malokalibarskog oružja na sigurnost muškaraca i žena iz rodne perspektive;
20. Lobiranje i zagovaranje u vezi sa uključivanjem žena u proces pregovora, mira i pomirenja.

4. PREPORUKE O PROGRAMU KOSOVA ZA RODNU RAVNOPRAVNOST

- ✓ U 2 poglavlju identifikovane su aktivnosti za koje nije zabeležen napredak, a koje bi trebale biti u fokusu tokom 2024. i izrade sledećeg NPRR.
- ✓ Jačanje praćenja uključivanja komentara ARR iz prateće strukture zakona za usvajanje u Vladi. Da se ojača uloga ARR kao ‘gatekeeper’ za garantovanje komentara za rodnu integraciju/rodno usredsređenje da se obuhvate u nacрте;
- ✓ Potrebno je pojačati analizu i aktivnosti u oblasti sporta: životne sredine; transporta; kulture; nasilja u porodici (nakon analize postojeće Strategije);
- ✓ Šire razvijati i planirati aktivnosti za oblast kulture i sporta..
- ✓ Postojeći budžetski sistem ne omogućava praćenje raspodele sredstava na osnovu pola. Izrada podzakonskog akta za odgovorno rodno budžetiranje bi precizno definisala ulogu i odgovornosti svake institucije;
- ✓ Izgradnja kapaciteta za procenu rodnog uticaja;
- ✓ Izgradnja kapaciteta za redovno praćenje sprovođenja ZRR u javnim institucijama;
- ✓ Usklađivanje Zakona o civilnim službenicima sa zahtevima ZRR;
- ✓ Usklađivanje i kompletiranje zakona o izborima Zakona o finansiranju političkih partija i Poslovnika Skupštine sa ZRR.
- ✓ Razvoj afirmativnih mjera za unapređenje rodne ravnopravnosti u svim institucijama u oblastima u kojima su nejednakosti evidentne;
- ✓ Preduzimanje afirmativnih mera za povećanje učešća žena i devojaka u javnoj upravi, diplomatskim misijama i sektoru;

Prema EIGE modelu, u svakom sektoru su uključena dva aspekta, učešće u studijama, zapošljavanje i pozicije donošenja odluka u odgovarajućim sektorima.

Preporuke za poboljšanje stope i kvaliteta izveštavanja

- ✓ Kako je navedeno u uvodnom delu ovog izveštaja, od 38 opština, 16 opština nije prijavilo nijedan izveštaj o monitoringu i vrednovanju NPRR. Opštine treba da počnu da odražavaju NPRR u svojim godišnjim planovima rada. Izdvojiti adekvatan budžet za sprovođenje aktivnosti predviđenih akcionim planom NPRR, Povećati nivo odgovornosti opština o nivou sprovođenja NPRR. Podići kapacitete ZRR na lokalnom i centralnom nivou i kvalitet izveštavanja;
- ✓ Prikupljanje, izveštavanje i objavljivanje administrativnih podataka svih institucija ostaje stalni izazov: podaci se ne prikupljaju redovno, ne objavljuju se na veb stranici ili se čak ni ne prijavljuju blagovremeno kada ARR podnese zahtev. Pored organizacije institucija, koja sama po sebi predstavlja izazov, jer je revidirala strukture, kretanje na pozicijama službenika, kvalitet i izveštavanje podataka po zahtevu i dalje ostaje veoma izazovan i opterećuje ARR odlaganjem rokova izveštavanja;
- ✓ Uprkos činjenici da ARR je 2022. održala radionice sa službenicima za rodnu ravnopravnost, na ministarskom i opštinskom nivou, za praćenje i sprovođenje Programa za rodnu ravnopravnost Kosova-kvalitet izveštavanja ostaje za poželeti;
- ✓ Neka od ministarstava nisu dostavila budžetske podatke za svoje aktivnosti. Neophodno je identifikovati metodologiju ili instrumente kako bi se osiguralo potpuno izveštavanje svih ministarstava;

Prilog 1: Stanje napretka u realizaciji aktivnosti za 2020, 2021 i 2022 godinu

1. Stub: Ekonomsko osnaživanje i društveno blagostanje

Br.	Aktivnost	Napredak: Da, Ne	
		2020 i 2021	2022
I.1.1	Pružanje stručnog osposobljavanja za žene sa posebnim fokusom na žene sa niskim stepenom obrazovanja i one koje su duže vreme nezaposlene	DA	DA
I.1.2	Razvoj analize o potrebama tržišta rada	DA	DA
I.1.3	Poboljšanje informacionog sistema tržišta rada, radi analize i poboljšanja mehanizama za identifikaciju i predviđanje potreba za veštinama i planiranje u sistemu AAP i AR.	DA	NE
I.1.4	Pregled profila koji se nude u stručnim školama i prilagođavanje potrebama tržišta. To će se postići formiranjem tripartitne radne grupe koja će raditi analizu, usklađivanje profila sa potrebama tržišta, te kreiranje liste sa prioritetnim profilima koji će biti ponuđeni.	DA	DA
I.1.5	Promocija slučajeva uspeha na tržištu rada pripadnika romske i aškalijske zajednice, sa posebnim fokusom na žene. Strategija za uključivanje zajednica Roma i Aškalijska u kosovsko društvo 2017-2022	DA	DA
I.1.6	Dopuna/izmena Zakona o radu za garanciju roditeljskog odsustva i usklađivanje sa direktivama EU	DA	NE
I.1.7	Informativne aktivnosti za promociju prava na porodijsko i roditeljsko odsustvo	DA	NE
I.1.7a	Subvencionisanje istplate za obdaništa samohranim majkama, korisnicama socijalnih programa	DA	DA AU je izmenjeno i uklonjena je zakonska obaveza za automatski prijem dece i pokriće troškova
I.1.8	Analiza i procena finansijskih troškova za subvencionisanje plaćanja za predškolsko	NE	NE

	vaspitanje i obrazovanje, za decu iz porodica koje su u socijalnim šemama		
I.1.9	Obuka korisnika socijalnih kategorija i njihovo angažovanje u programima zapošljavanja	DA	DA
I.1.10	Izgradnja stambenih i dnevnih centara za pružanje usluga za stara lica i lica bez porodične nege	DA	DA
I.1.11	Izgradnja dnevnih rezidencijalnih centara, za pružanje usluga za osobe sa ograničenim sposobnostima	DA	DA
I.1.12	Unapređenje kvaliteta socijalnih i porodičnih usluga kroz podizanje ljudskih kapaciteta javnih i nevladinih pružalaca	DA	DA
I.1.13	Podsticanje razvoja postojećih preduzeća u vlasništvu žena kroz mikrofinansijske i mikrokreditne programe	DA	DA
I.1.14	Stvaranje podsticajne strukture (zajednički fond) od strane vlade i preduzeća, za podršku obrazovanju u deficitarnim oblastima i za devojke i žene u tehničkim oblastima	DA	DA
I.1.15	Realizacija televizijskih emisija i pisanja sa uspešnim pričama žena tehničkih profesija	DA	DA
I.1.16	Senzibilizirajuće aktivnosti za podsticanje angažovanja žena i muškaraca u deficitarnim sektorima (poljoprivreda, energetika, šumarstvo, voda, životna sredina)	DA	DA
I.1.17	Istraživanje/analiza situacije za mogućnost osnivanja kreditnih unija	NE	NE
I.1.18	Analiza i integracija rodne perspektive u Kosovski garantni fond za kredite (KGFK) za podršku ženama	NE	NE
I.1.19	Pružanje programa za finansijsku edukaciju	DA	DA 1 KOMUNĚ
I.2.1	Izrada priručnika za procenu rodnog uticaja u javnoj politici i zakonodavstvu	DA	DA
I.2.2	Izgradnja kapaciteta za procenu rodnog uticaja u javnim politikama i zakonodavstvu	DA ¹¹	DA
I.2.3	Izgradnja kapaciteta za rodnu integraciju u javne politike, na centralnom i lokalnom nivou	DA	DA
I.2.4	Pregled postojećih dugoročnih politika (strategije i akcioni planovi) i integracija rodne perspektive	DA	DA

¹¹ U vreme izrade NPRR, ARR je sprovodila obuke za povećanje kapaciteta službenika za PUP. Za razvoj kapaciteta za implementaciju Priručnika PRU tokom 2018. i 2019. godine, ARP je realizovala 14 dvodnevni obuka i 11 orijentacionih sesija za PUP, obučivši 486 civilnih službenika.

I.2.5	Pregled zakonodavstva i normativnih akata, integracija rodne perspektive	DA, ARP je dala komentare, ali nema evidencije o stepenu upućenih komentara	DA, ARP je dala komentare, ali nema evidencije o stepenu upućenih komentara
I.2.6	Praćenje postojećih javnih politika (zakoni, administrativna uputstva, propisi	DA	DA
I.2.7	Identifikacija rodni indikatora, za svaku instituciju na centralnom i lokalnom nivou, i njihovo redovno izvedštavanje.	NE	NE
I.2.8	Izrada Indeksa rodne ravnopravnosti	DA	NE
I.2.9	Integracija rodne perspektive/preduzimanje afirmativnih mera za dodelu socijalnih stanova	Dodeljeni su stanovi za žene, ali nije prijavljeno da li su primenjene afirmativne mere u opštinama (npr. Suva Reka, Priština, Gnjilane, Vučitrn, Mitrovica)	Dodeljene su stipendije i primenjene afirmativne mere za grant za poljoprivredu.
I.2.10	Izrada pravnog akta o tome kako implementirati rodno odgovorno budžetiranje (ROB)	NE Formirana je radna grupa Izrađena je metodologija rada	NE Izrađena je studija izvodljivosti
I.2.11	Izgradnja kapaciteta za implementaciju ROB, na centralnom i lokalnom nivou.	DA	DA
I.2.12	Kampanja za podizanje svesti društva sa ulogom uključivanja žena u donošenju odluka u upravljanju prirodnim resursima	NE	NE specifično a ovom aktivnosti, ali da u oblasti poljoprivrede
I.2.13	Tradicionalno organizovanje aktivnosti za promociju ženskog uspeha, u netipičnim profesijama, u poljoprivredi, u preduzetništvu, uspešni primeri zadugarstva iu drugim oblastima.	DA	DA
I.2.14	Organizacija sajмова preduzeća u vlasništvu žena iu netipičnim oblastima; i organizovanje	DA	DA

	B2B, u zemlji i inostranstvu, za učenje, umrežavanje i promociju i širenje tržišta.		
I.2.15	Uključivanje rodne perspektive u postojeće sajmove	DA	DA
I.2.16	Senzibilizacija žena o mogućnostima koristi od Programa za poljoprivredu i ruralni razvoj	DA, većina je izvestila o korisnicima, a manje o aktivnostima podizanja svesti	DA
I.2.17	Senzibilizacija za učešće žena poljoprivrednica u savetodavnim uslugama	DA	DA, ali ne bilo kakva inicijativa za razliku od prošlosti, još uvek postoji potreba da se ženama obezbedi pristup savetovanju
I.2.18	Razvoj standarda zanimanja (na osnovu ishoda učenja) za zanimanja tražena na tržištu rada. Ovde deficitarne profesije (poljoprivreda, energetika, šumarstvo, voda, sredina, IKT, briga o deci, itd.) treba uzeti u obzir kao prioritet	DA	DA
I.2.19	Izrada nastavnih planova i programa za nova zanimanja u skladu sa standardima profesije i ažuriranje postojećih nastavnih planova i programa korištenjem pristupa zasnovanog na ishodima učenja	DA	DA
I.2.20	Proširenje/razvoj novih AMTR-a (npr. pripravnništvo), posebno za devojčice i žene, s naglaskom na ruralna područja (dobna grupa, etnička pripadnost)	DA	DA
I.2.21	Kampanja podizanja svesti o negativnim efektima neformalnosti za ljude koji rade u ovom sektoru	DA	NE
I.2.22	Jačanje kapaciteta Inspektorata rada	NE	DA
I.2.23	Jačanje nadzornih mehanizama inspekcije rada	NE	DA
I.2.24	Jačanje mehanizama i koordinacija institucionalnih akcija za smanjenje neformalne zaposlenosti	NE	DA
I.2.25	Uključivanje interesnih grupa i šire javnosti u rešavanje pitanja neformalnog zapošljavanja	NE	DA
I.2.26	Jačanje kapaciteta inspekcije rada za rešavanje pitanja neformalnog zapošljavanja	NE	DA

I.2.27	Razmena podataka sa relevantnim institucijama i socijalnim partnerima za rešavanje neformalnog zapošljavanja	NE	DA
I.2.28	Izrada dokumenata politike o zdravlju i sigurnosti na radu za zaposlene	DA	NE
I.2.29	Organiziranje kampanja podizanja svesti i pokretanje kampanja za prava zaposlenih u vezi sa novim zakonskim okvirom	DA	DA
I.2.30	Obuka i sertifikacija lica koja obavljaju poslove bezbednosti i zdravlja na radu	DA	DA
I.2.31	Funkcionalizacija procesa licenciranja preduzeća/biznisa koji obavljaju poslove iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu	DA	DA
I.2.32	Izrada procene uticaja propisa za osiguranje od nezgoda na radu i profesionalnih bolesti	NE	NE
I.2.33	Razvoj metodologije i analize za merenje geografske nejednakosti/ manje favorizovana područja sa rodnom perspektivom, uzeti u obzir manjinu unutar manjine.	NE	NE
I.2.34	Izmeniti Zakon 2004/26 o nasleđivanju da bi se uključila vanbračna zajednica kao ekvivalentna ili uporediva sa formalnim brakom (bračna zajednica) za ostvarivanje prava na nasleđivanje, nakon 5 godina vanbračne zajednice ili 3 godine ako ima dece iz te zajednice.	DA	DA, naglašeno u Krivičnom zakonu
I.2.35	Nastavak afirmativne mere za upis zajedničke imovine na ime oba supružnika, bez naknade	DA	DA
I.2.36	Izmena i dopuna Administrativnog uputstva MŽSPP 08/2014 o tarifama za usluge registracije prava na nepokretnu imovinu od opštinskih katastarskih kancelarija	NE	NE
I.2.37	Organizacija kampanja podizanja svesti o pravu na nasleđe i imovinu	DA	NE za nasleđe
I.2.38	Informisanje žena o mogućnostima i prednostima organizovanja u zadruge (sastanci, brošure)	NE	NE
I.2.39	Obezbeđivanje obuke iz oblasti preduzetništva i razmena dobrih iskustava sa uspešnim zadrugama	NE	NE
I.2.40	Pružanje podrške (savetovanje, besplatna pravna pomoć, umrežavanje, i dr.) za osnivanje zadruga	NE	NE
I.2.41	Finansijska podrška novim zadrugama	NE	NE

I.2.42	Pružanje programa podrške preduzetništvu za žene, praćeno poslovnim savetovanjem	DA	DA
I.2.43	Kampanja podizanja svesti za poštovanje kvote za zapošljavanje osoba sa ograničenim sposobnostima i izbegavanje stigmatizacije u društvu	DA Priština je prijavila, ali bez podataka o kampanjama	DA
I.2.44	Studija vezana za ostvarivanje prava na izdržavanje i analiza dobrih praksi za obezbeđenje izdržavanja (alimentacija)	NE	NE
I.2.45	Revizija i izmena-dopuna pravnog okvira za socijalne i porodične usluge	DA u procesu	DA u procesu
I.2.46	Izrada priručnika i pravnog okvira za praćenje ZRP	DA priručnik u fazi finalizacije	NE
I.2.46	Izrada profesionalnih standarda za socijalne radnike i validacija modula obuke	NE	DA
I.2.47	Procena potreba za obukom i osmišljavanje programa obuke	NE	DA
I.2.48	Obuka socijalnih radnika za implementaciju minimalnih standarda socijalnih usluga	DA	DA
1.2.49	Izrada zakonskog okvira i priručnika za praćenje Zakona o ravnopravnosti polova i obuku službenika	NE	NE

2. Stub: Humani razvoj i rodne uloge i odnosi

Br.	Aktivnost	Napredak: Da, Ne	
		2020 i 2021	2022
II.2.1	Integracija rodnih studija u nastavne planove predmeta i razvoj kurseva rodnih studija u visokoškolskim ustanovama	DA, UP/Ekonomska i Pravni fakultet	Svega 17 predmeta, sa fokusom na rod u UP
II.2.2	Istraživanje i integracija rodne perspektive na svim nivoima formalnog obrazovanja.	DA	DA
II.2.3	Integracija rodne perspektive i eliminacija rodnih stereotipa u udžbenike i nastavne planove i programe na osnovnom i srednjem nivou	DA	DA
II.2.4	Povećanje zastupljenosti žena autora i stručnjaka za rodna pitanja u sastavljanju tekstova, nastavnih planova i programa i recenzija.	DA	DA
II.2.5	Razvoj programa koji se bavi rodno zasnovanim nasiljem u školama	DA	DA
II.2.6	Davanje stipendija za rodne studije u inostranstvu za dečake i devojčice (Young Cell Scheme)	NE	NE
II.2.7	Uspostavljanje fonda i programa podrške zajednici (100 stipendija, uključujući smeštaj, putovanja i nastavne materijale)	DA	DA
II.2.8	Sajam karijernog obrazovanja za učenike, roditelje i nastavnike.	DA	DA
II.2.9	Dobrovoljni mentorski program učenika za devojčice i dečake na nižem i višem srednjem nivou (razbijanje stereotipa u zanimanjima).	NE	DA
II.2.10	Proširenje usluga vođenja i karijernog savetovanja u školama za devojčice (Strategija komunikacije škola-roditelj za karijernu orijentaciju učenika nižeg srednjeg obrazovanja 2018-2021)	DA	DA
II.2.11	Praćenje implementacije kvota za registraciju učenika Roma, Aškalija i Egipćana	DA	DA
II.2.12	Stimulisanje otvaranja i akreditacije privatnih predškolskih ustanova i centara u zajednici od strane opština	U postupku	NE
II.2.13	Izrada standarda i obuka osoblja u društvenim centrima za poboljšanje kvaliteta socijalnih i porodičnih usluga za devojčice i žene kroz podizanje ljudskih kapaciteta javnih i nevladinih pružalaca usluga (u	NE	NE

	skladu sa Sektorskom strategijom MRSZ 2018- 2022)		
II.2.14	Kampanja za podizanje svesti roditelja o sprečavanju ranih brakova.	DA	DA
II.2.15	Kampanja podizanja svesti o pravima žena i rodnoj ravnopravnosti sa fokusom na zajednice Roma, Aškalija i Egipćana.	DA	DA
II.2.16	Obuka u centrima za učenje u zajednici za pružanje usluga obrazovanja i podizanja svesti.	DA	DA
II.2.17	Aktivnosti podizanja svesti i javne politike bi doprinelo sprečavanju napuštanja škole za devojčice i dečake u višem srednjem obrazovanju, sa fokusom na zajednice Roma, Aškalija i Egipćana	DA	DA
II.2.18	Studija izvodljivosti i identifikacija alternativnih (kućnih) oblika predškolskog obrazovanja.	DA	DA
II.2.19	Izrada i kompletiranje zakonske regulative za razvoj alternativnih oblika predškolskog vaspitanja i obrazovanja	NE	DA
II.2.20	Izgradnja predškolskih/osnovnih objekata (Ishod 2.8.2. Akcioni plan SPOK)	DA	DA
II.2.21	Kampanja podizanja svesti za povećanje stope upisa dece u alternativno predškolsko obrazovanje.	DA	DA
II.2.22	Obuka i inspekcija za izgradnju kapaciteta za praćenje i evaluaciju predškolskog obrazovanja.	DA	DA
II.2.23	Kampanja za podsticanje dečaka i muškaraca da studiraju predškolski smer u visokoškolskim ustanovama.	NE	DA
II.2.24	Razvoj rodno osjetljivih indikatora uspešnosti u osnovnom i srednjem obrazovanju (SPOK 7.9.2. za visoko obrazovanje)	NE	NE
II.2.25	Grantovi za unapređenje pristupa devojčica i žena grantovima za istraživanje i akademskom profesionalnom razvoju	NE	NE
II.2.26	Izrada posebnih pozitivnih mera i pripremnih programa za upis u stručne škole i stručno osposobljavanje, sa akcentom na devojčice i žene sa posebnim potrebama	NE	NE
II.2.27	Kampanja podizanja svesti o mogućnostima učešća u neformalnom stručnom obrazovanju, stručnim školama i ubrzanim programima.	NE	NE

II.2.28	Stvaranje uslova za praćenje ubrzanog programa osnovnih i srednjih škola, posebno za žene Romkinje, Aškalike i Egipćanke.	Postoji pravni osnov	Postoji pravni osnov
II.2.29	Obuka obrazovnog kadra za sveobuhvatno obrazovanje	DA	DA
II.2.30	Pretvaranje pridruženih učionica u resursne prostorije	Koncept pridruženih učionica više ne postoji. Deca se raspoređuju u redovnu nastavu, ili se prema stručnim ocenama preporučuju za Resursne centre.	N/P
II.2.31	Jačanje mehanizama za podršku deci sa posebnim potrebama - povećanje broja pomoćnih nastavnika	DA	DA
II.2.1	Podizanje svesti građana o njihovim pravima i pristupu uslugama	DA	DA
II.2.2	Stvaranje mogućnosti za žene za profesionalno i karijerno napredovanje u javnim institucijama	DA	DA
II.2.3	Finansijska podrška za profesionalno napredovanje, infrastrukturu i podizanje svesti javnosti za povećanje učešća devojčica žena u sportu.	DA	DA
II.2.4	Izrada novih, komplementarnih politika za ravnopravnu zastupljenost polova u medijskim organizacijama i uređivačke politike.	NE	NE
II.2.5	Analiza budžeta sa rodnom perspektivom u oblasti obrazovanja, nauke, sporta, energetike, kulture, mladih, dijaspore, zdravstva, povratka i zajednica.	DA	DA
II.2.6	Izrada modula obuke za medije o: osnovnim rodnom konceptima, LGBTI, rodno zasnovanom nasilju i sigurnosti, riziku nošenja oružja, posebnim potrebama	DA	NE
II.2.7	Kreiranje sistema praćenja i izveštavanja o imidžu žena (rodne reprezentacije) u medijima.	NE	NE
II.2.8	Kreiranje edukativnih programa za medijsko obrazovanje Program stručnog usavršavanja	NE	DA

	novinara u oblasti rodne ravnopravnosti na više srednjem i visokoškolskom nivou		
II.2.9	Program stručnog usavršavanja novinara u oblasti rodne ravnopravnosti	NE	NE
II.2.10	Program stručnog usavršavanja novinara u oblasti borbe protiv nasilnog ekstremizma	NE	NE
II.2.11	Aktivnosti podizanja svesti medijskih organizacija o ZRP-a i Zakonu o zabrani diskriminacije	NE	NE
II.2.12	Promocija i podrška kreativnim ženama	DA	DA
II.2.13	Usluge za žene treće životne dobi za poboljšanje njihovog socijalnog blagostanja	NE	NE
II.2.14	Kulturne i ekonomske aktivnosti u Centrima za stara lica	NE	DA 1 OPŠTINA
II.2.15	Istraživanje o javnim prostorima, kulturnom nasleđu i rodu	NE	NE
II.3.1	Proširenje kućnih poseta za majke i decu	DA	DA
II.3.2	Integracija podataka u ISZ za zdravlje žena, majki i deteta	U postupku	U postupku
II.3.3	Poboljšanje kvaliteta metodologije za prikupljanje podataka i izveštavanje o trudnicama i porodiljama	NE	U postupku
II.3.4	Obuka za podizanje kapaciteta za promociju zdravlja i obrazovanja, uključujući reproduktivno zdravlje i specifične zdravstvene potrebe žena i muškaraca	DA	DA
II.3.5	HPV vakcinu treba dodati na listu osnovnih lekova	DA	DA
II.3.6	Univerzalna vakcinacija dece	Ne svih 73% (38% dece koja žive u zajednicama Roma, Aškalija i Egipćana)	MZ NIJE IZVEŠTAVALO
II.3.7	Podizanje svesti stanovništva o reproduktivnom i seksualnom zdravlju	DA	DA
II.3.8	Usklađena obuka nastavnica u školama promocije zdravlja za reproduktivno i seksualno zdravlje	DA	DA
II.3.9	Obuka i podizanje svesti medija za informisanje građana o zdravstvenim pitanjima (reproduktivno zdravlje, dojenje, zdrava ishrana, seksualno obrazovanje) i o pravima i odgovornostima za etičko i profesionalno izveštavanje o zdravstvenim pitanjima	NE	NE

II.3.10	Kontinuirane kampanje za senzibiliziranje stanovništva o reproduktivnom i seksualnom zdravlju.	DA	DA
II.3.11	Dizajn i implementacija informativnog paketa o seksualnom obrazovanju i reproduktivnom zdravlju za osnovne i srednje škole	DA	DA
II.3.12	Akreditacija programa obuke nastavnika za reproduktivno zdravlje (tri nivoa)	DA	DA
II.3.13	Izmena Zakona o zaštiti dojenja i promociji dojenja i zdrave ishrane, sa posebnim akcentom na ranjive grupe	NE	NE
II.3.14	Razvijanje istraživanja o praksama planiranja porodice i selektivnog pobačaja	NE	U postupku
II.3.15	Kampanja za podizanje svesti mladih o: opasnosti nošenja oružja, opasnim postupcima u saobraćaju, zloupotrebi psihotropnih supstanci, alkohola, duvana	DA	DA
II.3.16	Edukativno-zdravstvena kampanja za prevenciju i lečenje tuberkuloze	DA	DA
II.3.17	Aktivnosti podizanja svesti o mentalnom zdravlju (maltretiranje, seksualno uznemiravanje, bulimija, anoreksija, seksualnost, opojne supstance, itd.)	DA	DA
II.3.18	Obuka medicinskog osoblja za pružanje usluga sa rodnom osetljivošću i ravnopravnim tretmanom LGBTI osoba.	DA	DA
II.3.19	Podzakonski akt za povećanje broja psihologa u školama	NE	NE
II.3.20	Podzakonski akt za povećanje broja lekara u školama.	NE	NE
II.3.21	Uspostavljanje besplatne telefonske linije za pomoć i promocija elektronskih platformi sa stručnim osobljem za mlade (nasilništvo, seksualno uznemiravanje, bulimija, anoreksija, seksualni identitet, opojne supstance itd.)	DA	DA
II.3.22	Sprovođenje aktivnosti podizanja svesti o faktorima zagađivanja prirodne i izgrađene sredine i uticajima na zdravlje	DA	DA
II.3.23	Istraživanje politike razvoja energetskeg sektora, zaštite životne sredine i korišćenja prirodnih resursa, sa rodnom perspektivom	NE	NE

3. Stub: Ženska prava, pristup pravdi i sigurnosti

Br.	Aktivnost	Napredak: Da, Ne	
		2020 i 2021	2022
III.1.2	Imenovanje profilisanih sudija i tužilaca koji će se baviti rodno zasnovanim nasiljem	DA, u Mitrovici i Peći i dežurni sudija u Prištini	DA
III.1.3	Uključivanje slučajeva rodno zasnovanog nasilja u postojeći mehanizam za prijavljivanje i praćenje konkretnih slučajeva u policiji, tužilaštvu i sudovima kako bi se omogućilo praćenje slučajeva	DA	DA
III.1.4	Kontinuirana obuka policije, tužilaca, sudija, branitelja žrtava, socijalnih radnika, pružalaca usluga licenciranih od strane ShoC-a u vezi sa rodno zasnovanim nasiljem, sa posebnim naglaskom na nove definicije Krivičnog zakonika	DA	DA
III.1.5	Izrada priručnika na temu rodno zasnovanog nasilja	DA za policiju	NE
III.1.6	Produženje roka za podnošenje zahteva za penziju za osobe koje su preživjele seksualno nasilje tokom rata	DA	DA
III.1.7	Senzibilizacija društva kroz zagovaranje i podizanje svesti o pristupu pravdi s fokusom na imovinska prava, rodno zasnovano nasilje, žrtve seksualnog nasilja tokom rata i druga prava proizašla iz relevantnog zakonodavstva	DA	DA
III.1.8	Analiza situacije žena zatvorenih u kazneno-popravnoj službi, uključujući pristup pravima, rehabilitaciju i reintegraciju	DA	DA, ALI IZRAĐEN PRE 2022.GODINE
III.1.9	Pružanje obuke u vezi sa pravima za zatvorene žene, uključujući pristup pravima, rehabilitaciju i reintegraciju	DA	NE
III.1.10	Analiza situacije sa rodnog aspekta i položaj žena osuđenih za nasilje u porodici, uključujući kaznenu politiku	DA u procesu	NE
III.1.11	Analiza situacije u pogledu fenomena rodno zasnovanog nasilja	NE	DA ASK je realizovala anketu o nasilju u porodici, koja će biti

			objavljena 2024.godine
III.1.12	Jačanje kapaciteta Vladine komisije za žrtve seksualnog nasilja tokom rata i organizacija uključenih u proces podnošenja zahteva za priznavanje statusa	DA	DA
III.1.13	Kreiranje posebnih programa za pristup pravdi za preživjele seksualnog nasilja tokom rata	NE	NE
III.1.14	Kreiranje programa rehabilitacije za žrtve seksualnog nasilja tokom rata	DA	NE
III.1.15	Organizacija Međunarodne konferencije o procesu verifikacije statusa žena koje su preživjele seksualno nasilje tokom rata	NE	NE
III.1.16	Sprovođenje studija za merenje prisutnosti fizičkog i psihičkog nasilja među devojkama i ženama	NE	NE
III.2.1	Izgradnja kapaciteta za redovno praćenje sprovođenja ZRR u javnim institucijama	NE	NE
III.2.2	Usklađivanje i kompletiranje zakona o izborima, zakona o finansiranju političkih partija i Poslovnika o radu Skupštine sa ZRP-a	NE	NE
III.2.3	Preduzimanje afirmativnih mera za obezbeđivanje ravnopravnog učešća polova u skladu sa zahtevima Zakona o ravnopravnosti polova na pozicijama odlučivanja	NE	NE
III.2.4	Realizacija periodičnih istraživanja o zastupljenosti žena na pozicijama odlučivanja u javnom i privatnom sektoru	NE	DA
III.2.5	Organizacija obuka po nastavnom planu i programu za rodnu ravnopravnost u vezi sa integracijom rodne perspektive u civilnu službu	NE	NE
III.2.6	Davanje stipendija za stručno usavršavanje žena u javnim institucijama na lokalnom i centralnom nivou	NE	NE
III.2.7	Liderska obuka za žene za mogućnost kandidovanja za pozicije odlučivanja na lokalnom i centralnom nivou	NE	DA U 2 OPŠTINE
III.2.8	Održavanje aktivnosti podizanja svesti i podizanja svesti o rodnoj ravnopravnosti za grupu poslanica u skupštinama opština i na centralnom nivou	DA	DA
III.2.9	Sprovođenje kampanja podizanja svesti za povećanje broja žena u procesu upravljanja i praćenja izbornog procesa u skladu sa ZRP-a	DA	NE
III.2.10	Istraživanje o učešću i zastupljenosti žena u političkim partijama kroz političke partijske	DA	NE

	strukture i mehanizme i istraživanja javnog mnjenja		
III.2.11	Kampanje podizanja svesti i aktivnosti o transparentnosti i ravnomernoj raspodeli sredstava za žene i muškarce u političkim strankama	NE	NE
III.3.1	Istraživanje o oblicima diskriminacije i bezbednom okruženju za muškarce i žene u sektoru bezbednosti	DA	NE
III.3.2	Osnivanje Savetodavnog odbora Žene, Mir i Sigurnost u okviru institucija bezbednosti	NE	NE
III.3.3	Analiza stanja o potrebi osnivanja udruženja žena u bezbednosnim snagama Kosova	NE Prema pravnom savetu Pravnog odeljenja u MO, ne postoji pravni osnov za osnivanje udruženja žena u Kosovskim bezbednosnim snagama.	NE U KBS Prema pravnom savetu Pravnog odeljenja u MO, ne postoji pravni osnov za osnivanje udruženja žena u Kosovskim bezbednosnim snagama.
III.3.4	Podsticanje stvaranja i podrške udruženjima žena u sektoru bezbednosti	DA, samo kroz obuku	NP IMA DOK KBS NE
III.3.5	Obuka pripadnika bezbednosnih institucija u vezi sa zahtevima Zakona o ravnopravnosti polova, uključujući rodno budžetiranje i integraciju rodne perspektive	DA	DA
III.3.6	Pregled i unapređenje nastavnog plana i programa policije, Kosovskih bezbednosnih snaga i drugih bezbednosnih institucija iz rodne perspektive u skladu sa ZRP i međunarodnom praksom	DA U PK i MO	DA U MO
III.3.7	Preduzimanje afirmativnih mera u cilju povećanja broja žena u sektoru bezbednosti	NE	NE
III.3.8	Konstantna istraživanja o položaju žena u Kosovskim bezbednosnim snagama, Kosovskoj policiji, popravnoj službi	DA U MO NE u PK i popravnoj službi	NE
III.3.9	Preduzimanje kampanja za podizanje svesti o preporukama iz tekućeg istraživanja o položaju žena u sektoru bezbednosti	DA	NE
III.3.10	Istraživanje o uticaju malokalibarskog oružja na sigurnost muškaraca i žena iz rodne perspektive	NE	NE

III.3.11	Izrada Agende za rodnu ravnopravnost i Akcionog plana 2021-2023 za Kosovsku policiju kako bi ispunila zahteve postavljene u Agendi Ujedinjenih nacija 2030 za održivi razvoj i 17 ciljeva održivog razvoja	DA	DA PRE 2022.GODINE
III.4.1	Organizovanje javnih debata o zastupljenosti žena u procesima pregovora, mira i pomirenja	DA	DA
III.4.2	Lobiranje i zagovaranje u vezi sa uključivanjem žena u proces pregovora, mira i pomirenja	DA	NE
III.4.3	Stvaranje baze podataka za žene koje učestvuju u hitnim ili humanitarnim aktivnostima unutar i izvan zemlje	DA	DA

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria –Vlada- Government

ZYRA E KRYEMINISTRIT/ OFFICE OF THE PRIME MINISTER/ URED PREMIJERA
AGJENCIA PËR BARAZI GJINORE / AGENCIJA ZA RAVNOPRAVNOST POLOVA
AGENCY FOR GENDER EQUALITY

**Monitoring and evaluation report on the
achievement of the objectives for the indicators and
the implementation of the activities of KPGE
Action Plan 2020-2022**

Reporting period: 2022

22 January 2024

CONTENTS

1. INTRODUCTION	123
2. MONITORING AND EVALUATION RESULTS	127
2.1 ACHIEVING THE OBJECTIVES FOR 2022.....	127
2.2 THE IMPLEMENTATION RATE OF THE ACTIVITIES PROVIDED FOR IN THE ACTION PLAN 2020-2022 IN 2022.....	133
3. RESULTS ACHIEVED IN 2022.....	135
3.1. PILLAR 1: ECONOMIC EMPOWERMENT AND SOCIAL WELFARE	135
3.2 PILLAR 2 - HUMAN DEVELOPMENT AND GENDER ROLES AND RELATIONS	143
3.3. PILLAR 3: WOMEN'S RIGHTS, ACCESS TO JUSTICE AND SECURITY	148
4. RECOMMENDATIONS FOR THE KOSOVO PROGRAMME FOR GENDER EQUALITY	152
Annex 1: Status of progress in the implementation of activities for 2020, 2021 and 2022.....	153

List of Tables

Table 1: Achieving the indicator objectives, Strategic Objective 1.....	127
Table 2: Achieving the indicator objectives, Strategic Objective 2.....	128
Table 3: Achieving the indicator objectives, Strategic Objective 3.....	131
Table 4: Summary analysis of the activities planned for 2022.....	133

List of Acronyms

AGE	Agency for Gender Equality
KAS	Kosovo Agency of Statistics
EU	European Union
GRB	Gender Responsive Budgeting
DSFP	Department of Social and Family Policy
EIGE	European Institute for Gender Equality
KSF	Kosovo Security Force
GREVIO	Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence
ILO	International Labour Organization
LGE	Agency for Gender Equality
MLGA	Ministry of Local Government Administration
ALMM	Active Labour Market Measures
MESTI	Ministry of Education, Science, Technology and Innovation
MAFRD	Ministry of Agriculture, Forestry and Rural Development
MRD	Ministry of Regional Development
MCC	Millennium Challenge Corporation
MFLT	Ministry of Finance, Labour and Transfers
KPGE	Kosovo Program for Gender Equality
RROGRAEK	Network of Roma, Ashkali and Egyptian Women's Organizations in Kosovo
VTC	Vocational Training Centres/Employment Agency
MFMC	Main Family Medicine Center
KRC	Kosovo Rehabilitation Center for Torture Victims
CSW	Centres for Social Work
KWN	Kosovo Women's Network
OSH	Occupational Safety and Health
AI	Administrative Instruction
GIA	Gender Impact Assessment
GEO	Gender Equality Officers

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria-Vlada-Government
Zyra e Kryeministrit-Ured Premijera-Office of the Prime Minister
AGJENCIA PËR BARAZI GJINORE / AGENCIJA ZA RAVNOPRAVNOST
POLOVA/ AGENCY OF GENDER EQUALITY

"In accordance with the Law on Gender Equality - Article 11, the Government of the Republic of Kosovo has drafted and approved the Kosovo Gender Equality Program (KGEP) 2020-2024 with Decision No. 01/341, under the leadership of the Gender Equality Agency - Office of the Prime Minister. The same law obliges the Agency to prepare evaluation reports on the implementation level of the action plan.

During 2023, the Gender Equality Agency continued to prepare the second monitoring and evaluation report on the achievement of set objectives during 2022, through the implementation of activities specified in the Action Plan. Data was collected during the months of May-November 2023 and reflects the work of central and local level institutions, civil society, and international organizations. Despite requests to report in standardized formats for each pillar of the KGEP and strategic objectives, the results in this report are undervalued because 16 out of 38 municipalities did not report, one Ministry, as well as not all international partners we addressed to share information, responded positively to our request, or did not report according to the reporting instrument, thus investment and commitment to the gender equality agenda remain undervalued and underreported. We have also faced incomplete reporting of the budget for all activities, making the expenditure reflection for the gender equality agenda underreported both in terms of expenditure aspects even though the reported budget amounting to 6,152,141 euros exceeds the planned budget value of 5,668,000 euros.

One of the major achievements is that for the first time Kosovo reported to the GREVIO Commission, even though Kosovo was not part of the Council of Europe. The GREVIO Commission for monitoring the implementation of the Istanbul Convention prepared the first report on the implementation level of the Convention in Kosovo in cooperation with the institutions of the Republic of Kosovo and civil society organizations.

With careful allocation of resources and a coordinated approach, we have managed to maintain a positive dynamic in the implementation of the KGEP even though the achievements in terms of objectives for this year leave much to be desired. This report is a joint effort with local institutions, civil society, and international partners to further advance the implementation of strategic priorities of the gender equality agenda in Kosovo.

Ultimately, the analysis and findings of this report will guide future steps. We remain committed to gender equality and the rights of women and girls, and we are ready for the challenges and tasks that lie ahead.

We thank the UN WOMEN office in Pristina for the technical assistance provided to the Gender Equality Agency in the realization of this report.

Thank you,
 Edi Gusia acc. Executive Director/ Agency or Gender Equality
 Office of the Prime minister

EXECUTIVE SUMMARY

Kosovo Programme for Gender Equality 2020-2024 aims to ensure that gender equality is at the center of transformative processes in Kosovo within all structures, institutions, policies, procedures, practices and programmes of the Government, agencies, civil society, the private sector and the donor community. This objective aims to be achieved by working in these three directions/three strategic objectives in the three key KPGE pillars: Creating equal opportunities to contribute to and benefit from economic development, increased inclusion and improvement of social welfare; Promoting gender equality, through quality education and of health, inclusiveness and human capacity utilization as factors contributing to sustainable human development and the elimination of gender inequalities and stereotypes; and Promoting the realization of rights in decision-making, peace, security and justice and thereby guaranteeing the achievement of gender equality.

This is a monitoring and evaluation report on the achievement of the objectives set for the end of 2022 and the implementation of the activities of the Action Plan for 2022. The data were collected during the months of May-September 2023. The data are provided by the central and local level, civil society and international organizations. The outcomes of this report are underestimated because not all municipalities and organizations contacted have reported, and also due to the fact that not those that reported have provided data on budget for all reported activities. This monitoring and evaluation report contains guiding recommendations for the drafting of the upcoming KPGE.

From the analysis of the data provided for the year 2022, it is found that out of the 34 set indicators, the goals have been achieved for 10 indicators, for 15 the goals have not been achieved and for 9 goals data have not been provided. As for the degree of implementation of activities planned for 2022, out of a total of 178 planned activities, 63% of them have been implemented, while 37% of activities have not been implemented. In the pillar of "Economic empowerment and social well-being", out of the 68 planned activities, activities were organized in 45 areas; in the second pillar 'Human development and gender roles and relations' activities were carried out in 49 out of a total of 69 planned and in the third pillar 'Women's rights, access to justice and security' activities were carried out in 19 out of 41 planned for the year 2022.

The key achievements in the gender equality agenda in Kosovo by the Government of RKS, local and international stakeholders, according to the assessment of the data monitored by the Agency for Gender Equality during 2022 are listed below.

Key achievements in advancing gender equality during 2022

For the first time, Kosovo reported to the Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence/GREVIO.

Although Kosovo was not a part of the Council of Europe, the GREVIO Committee on monitoring the implementation of the Istanbul Convention, drafted the first report on the level of implementation of the Convention in Kosovo. The report was prepared in cooperation with the institutions of the Republic of Kosovo and civil society organizations.

- ✓ Affirmative action for registering joint property in the name of both spouses free of charge. AGE proposed to the Government to adopt the continuation of the affirmative measures under “Administrative Instruction on Registration of Joint Immovable Property on Behalf of Both Spouses Free of Charge”. The AI was extended for another year, April 2022-April 2023. During the year 2022 4, 451 property are registered in the name of both spouses.

- ✓ The Ministry of Economy implemented an affirmative measure for single mothers to investment in energy-efficient heating equipment. The Ministry supported 45 single mothers with energy-efficient equipment in 2022.

During 2022, ministries implemented the following supportive programs:

- ✓ The Credit Guarantee Fund opened a window for women-owned businesses, supporting 269 women-owned businesses with credit guarantees, totaling €5.7 million in 2022;
- ✓ In 2022, through financial support in the areas of Science, Technology, Engineering and Mathematics (STEM), MESTI awarded 1,634 scholarships, out of which 1,383 were for female students totaling €1,634,000. MESTI, through the Economic Recovery Package, Measure 1.5, distributed 957 vouchers for high school graduates trained in the IT area (€600 per candidate) and awarded 112 scholarships for deficit VEC branches and technical branches for girls (€500 per student), totaling €56,000;
- ✓ In 2022, the Ministry of Regional Development supported, through the Balanced Regional Development Program-BRDP, a total of 332 projects, out of which 134 projects represented by women (€1,014,883.49) and 198 projects represented by men (€2,016,050.60). Under the Financial Support Program of NGOs for 2022, a total of 38 projects benefited, of which 16 were women and 22 for men;
- ✓ In 2022, MAFRD supported, through direct payments, 1,265 women (23,469 men) totaling €2.65 million for women (€51.34 million for men), while through grants, it supported 145 women (350 men) totaling €7,249,148 (men €16,914,679);
- ✓ The Government of Kosovo provided sustainable support for shelters amounting €400,000 in 2022;
- ✓ In 2022, the Government of Kosovo supported survivors of sexual violence during the war with pensions totaling €3,689,649.

Studies carried out during 2022

AGE funded the implementation of two research studies:

- ✓ Women and girls in the field of sports: research on gender stereotypes and barriers to equal access in sports, conducted by the Kosovar Gender Studies Centre; and
- ✓ The role of women in decision-making positions in the public and private sectors in Kosovo, conducted by the Riinvest Institute.

The Women's Network published the following studies:

- ✓ Murders of Women in the Western Balkans Region, 2021 Report
- ✓ A Rapid Review of the Kosovo Tax System from a gender Perspective and Policy Options for More Gender-responsive Taxation
- ✓ Monitoring the Implementation of SDG Indicator 5.c.1 in Kosovo
- ✓ 1325 Facts and Fables
- ✓ Expanding Elections through
- ✓ Family-Friendly Policies
- ✓ Gender-based discrimination and work in the Western Balkans
- ✓ Gender-based discrimination and work in Kosovo

1. INTRODUCTION

The Kosovo Programme for Gender Equality 2020-2024¹ was drafted under the leadership of the Agency for Gender Equality of Kosovo (AGE). The obligation to develop the Kosovo Programme for Gender Equality is set out in Law No. 05/L-020 on Gender Equality. Article 11 obliges the Agency for Gender Equality to coordinate the preparation of the Programme, monitor its implementation, and report annually to the Government on its implementation. This article also stipulates that the Government shall review and approve the Kosovo Programme for Gender Equality and reports annually to the Assembly on its implementation, and such reports shall be made public. The first Kosovo Programme for Gender Equality covered the period 2008-2013.

Kosovo Programme for Gender Equality aims to ensure that gender equality is at the centre of transformative processes in Kosovo within all structures, institutions, policies, procedures, practices and programmes of the Government, agencies, civil society, the private sector and the donor community.

The general objective of the Kosovo Programme for Gender Equality is to ensure that gender equality is at the centre of transformative processes in Kosovo within all structures, institutions, policies, procedures, practices and programmes of the Government, agencies, civil society, the private sector and the donor community. The objective aims to be achieved by working in these three directions/three strategic objectives in the three key KPGE pillars:

<i>Pillar 1: Economic empowerment and social welfare</i>	<i>Creating equal opportunities to contribute to and benefit from economic development, increased inclusion and improvement of social welfare</i>
<i>Pillar 2: Human Development and Gender Roles and Relations</i>	<i>Promoting gender equality through quality education and health, inclusiveness and human capacity utilisation as factors contributing to sustainable human development and the elimination of gender inequalities and stereotypes</i>
<i>Pillar 3: Women's rights, access to justice and security</i>	<i>Promoting the realisation of rights in decision-making, peace, security and justice and thereby guaranteeing the achievement of gender equality</i>

A three-year Action Plan has been developed to implement the KPGE, which sets out the detailed measures required to achieve the objectives, their timelines and the funding needs for the activities.

The purpose of the KPGE monitoring and evaluation report

The purpose of the monitoring and evaluation report of the Action Plan for the period 2022 is to provide data on:

1. Meeting the targeted indicators for each KPGE objective;
2. The extent of implementation of each of the activities provided for in the Action Plan;
3. The extent of achievement of results within the activities of the Action Plan;
4. The budget value of the activities carried out during 2022 for the activities provided for in the Action Plan;

¹ <https://abgj.rks-gov.net/assets/cms/uploads/files/Programi%20i%20Kosov%20C3%ABs%20p%20C3%ABr%20Barazi%20Gjinore%202020-2024%20-%20SHQIP%20-%20FINAL.pdf>

5. Update AGE and RKS institutions on additional activities to be included in the next KPGE Action Plan.

Methodology

The following KPGE monitoring and evaluation activities were carried out to provide complete data for 2022:

1. Initially, the form was designed for reporting the activities included in the KPGE Action Plan. The form provided the following instructions:
 - a. The data must be for 2022;
 - b. Under the column Output 2022, the data must be entered in the measurement unit as it is in the column Output;
 - c. Expenditure data must be recorded separately for expenditures covered by the Kosovo Budget and separately for donor funding;
 - d. If the activity has not been carried out and/or the outcomes foreseen in the Output have not been achieved; under the column Clarifications for non-implementation, note the clarifications;
 - e. If you are not sure where to put an activity and the results, mark it separately;
 - f. The data is required at the ministry/municipality level and not only for the activities of the Gender Equality Officers.
2. AGE sent a request for data to donors (UN Women, UNDP, MCC, UNFPA, OSBE; EU Office in Prishtina; Council of Europe and GIZ) and civil society organizations (Kosovo Women’s Network, Kosovar Center for Gender Studies; Women for Women; Network of Roma, Ashkali and Egyptian Women’s Organizations of Kosovo).
3. Data for indicators were also provided by the Kosovo Agency of Statistics;
4. All submitted data were integrated into the monitoring table, and this report presents their summary.

It is important to emphasise that KPGE objectives were defined for 2021/2, and the first monitoring for 2020 and 2021 reported on the achievement of objectives. However, to measure progress, data for the indicators have been updated for 2022.

The report contains data provided by the following institutions:

Data received from the following local institutions:

1. Agency for Gender Equality/Office of the Prime Minister;
2. Kosovo Cadastral Agency;
3. Kosovo Agency of Statistics;
4. Central Bank of Kosovo;
5. Ministry of Local Government Administration;
6. Ministry of Education, Science, Technology and Innovation;
7. Ministry of Agriculture, Forestry and Rural Development;
8. Ministry of Economy;
9. Ministry of Finance, Labour and Transfers;
10. Ministry of Environment, Spatial Planning and Infrastructure;
11. Ministry of Culture, Youth and Sports (data on sports and culture);
12. Ministry of Defense;
13. Ministry of Internal Affairs;
14. Ministry of External Affairs;
15. Ministry of Health;

16. Ministry of Regional Development;
17. Ministry of Justice;
18. Ministry of Communities and Returns;
19. Kosovo Police;
20. Credit Guarantee Fund; and
21. Kosovo Investment and Enterprise Support Agency (KIESA)

At the central level, reporting on the implementation of activities has not been submitted by:

- ✓ Ministry of Industry, Entrepreneurship and Trade

The following table lists the municipalities that have reported on the KPGE monitoring and evaluation for 2022 and for the first monitoring period for 2020 and 2021.

	Municipalities that reported for 2022	Municipalities that reported for 2020 and 2021
1	Deçan	
2	Dragash	Dragash
3	Drenas	
4	Fushe Kosova	Fushe Kosova
5	Gjakova	Gjakova
6	Gjilan	Gjilan
7	Istog	Istog
8	Junik	
9	Kaçanik	Kaçanik
10	Klina	Klina
11	Malisheva	Malisheva
12	South Mitrovica	South Mitrovica
13	Obiliq	
14	Podujeva	Podujeva
15	Prishtina	Prishtina
16	Prizren	
17	Skenderaj	Skenderaj
18	Suhareka	Suhareka
19	Year	
20	Vushtrri	Vushtrri
21		Shtime
22		Lipjan
23		Drenas

Municipalities that have reported for any of the KPGE monitoring and evaluation reports for 2020-2022:

1. Ferizaj
2. Graçanica
3. Hani i Elezit
4. Klllokot
5. Leposavic
6. Mamusha
7. North Mitrovica
8. Novo Berde

9. Partesh
10. Peja
11. Rahovec
12. Ranillug
13. Shterpce
14. Zubin Potok
15. Zveçan

Civil society organizations that reported include:

1. Kosovo Women’s Network KWN
2. Women for Women

International organizations that reported include:

1. Council of Europe
2. NDI
3. UN Women
4. UNDP
5. UNFPA

The EU Office and the OSCE Office have not reported in the format sent for reporting. The EU Office has provided a list of activities/projects that are in progress, but the reporting pattern was not suitable for inclusion in the KPGE monitoring and evaluation report. Similarly, the OSCE submitted a report on their work during 2022, unclear in terms of time periods and budget, and did not adhere to the reporting format for KPGE monitoring and evaluating. This report does not therefore include activities of the EU Office and the OSCE Office.

Limitations

The results presented in this monitoring and evaluation report are underestimated due to:

- Failure to report by 18 municipalities of Kosovo for activities carried out during 2022 by international multilateral and bilateral partners, and a number of civil society organizations and women’s organizations;
- Despite the request for reporting, the Serbian majority municipalities failed to report on any of the KPGE monitoring and evaluation reports;
- Lack of reporting of results in accordance with the indicators defined in the Action Plan;
- The reports received from the institutions and organizations were not complete, they did not report the budget for all implemented activities; and
- Lack of data for some of the KPGE indicators.

2. MONITORING AND EVALUATION RESULTS

This chapter presents data on the KPGE indicators for each pillar. The data refer to 2022, depending on the data availability.

2.1 ACHIEVING THE OBJECTIVES FOR 2022

The following table reflects the status of achieving the objectives set for 2022. The data show that out of 34 indicators, objectives have been achieved for 10 indicators, have not been achieved for 15, and for 9 indicators, we have not provided data to measure progress.

	Number of objectives	Number of objectives reached	There are no data	Objectives have not been achieved
Pillar 1: Economic empowerment and social welfare	10	4	4	2
Pillar 2: Human development and gender roles and relations	12	3	2	7
Pillar 3: Women's rights, access to justice and security	12	3	2	7
Total	34	10	9	15

The data on the status of the achievement of KPGE objectives, by pillars are presented below.

Pillar 1: Economic empowerment and social welfare

Strategic Objective 1: Creating equal opportunities to contribute to and benefit from economic development, increased inclusion and improvement of social welfare.

Table 1: Achieving the indicator objectives, Strategic Objective 1

Indicator	Objective [2021/22]	Implementation	Objective achieved Yes/No
The population employment ratio (employment rate) of women aged 15-64 years-employment rate	17	18.4 (2022)	Yes
The percentage of Kosovo's population living in poverty.	15	There are no data	There are no data
The participation rate of women aged 15-64 in the labour market	30	22 (2022)	No

Percentage of active women-owned or co-owned businesses	15	18% (2023) ²	Yes
Percentage of young people aged 15-24 who are neither employed nor in education or training	24	33.0 (2022)	No
Percentage of properties (houses/apartments) registered under women's ownership or co-ownership; for new properties registered from 2012 to 2021	18%	19.9% of owners are women (2022) ³	Yes
Percentage of public integrated gender mainstreaming policies	70% of new public policies	In 2022, AGE commented 12 Administrative Instructions, 10 Draft Laws, 5 Regulations, 4 Concept Documents, 3 Draft Strategies and 1 Report on Human Rights.	There is no complete data Currently, not all documents for which the gender mainstreaming comments are provided by AGE and whether those are integrated
Percentage of public funds that women benefited	20%	There are no data	There are no data
Informal employment rate (without employment contracts), excluding the agricultural sector	12%	10% (2022)	Yes
The coverage rate of poor families by Social Assistance Schemes	50%	There are no data	There are no data

Pillar 2: Human development, gender roles and relations

Strategic Objective 2: Promoting gender equality through quality education and health, inclusiveness and human capacity utilization as factors contributing to sustainable human development and the elimination of gender inequalities and stereotypes

Table 2: Achieving the indicator objectives, Strategic Objective 2

Indicator	Objective [2021/22]	Implementation	Objective achieved Yes/No
------------------	----------------------------	-----------------------	----------------------------------

² GAP Institute, 2023, In Search of Financial Equality: Access to Finance for Women and Ethnic Minority Owned Businesses, https://www.institutigap.org/documents/85617_Access to Finance for Women and Ethnic Minority Owned Businesses _p.pdf

³ Cadastral Agency, data for 2022 from the website: <https://akk-statistics.rks-gov.net/>

Percentage of female principals in pre-university education schools	30%	There are no data for 2022	There are no data
Percentage of textbooks published and revised on gender-based approach, from which gender stereotypes have been eliminated	50%	There are no data	There are no data
Percentage of children aged 0-4 years in preschool institutions - gross enrolment rate	4.5%	7.6% for girls; 7.8% for boys (2021/22) ⁴	Yes
Percentage of girls/women aged 25-64 who have completed higher education	15%	19.3% (2022)	Yes
Percentage of children from Roma, Ashkali and Egyptian communities in the education system	95.3% in compulsory education and 70% in upper secondary education	Compulsory education: 75% (2022) ⁵ Upper secondary education: 31% (2022) ⁶	No
The number of programs in higher education curricula that have a mainstreaming gender perspective	10	8 programs	No
Establishing and making operational the monitoring media system for the image of women	Functional monitoring system 2 researches	System not functional 1 research	No
a) Number of sports clubs led by girls b) % of the sports budget allocated to girls' sports activities	a) 3 clubs b) 50% of the sports budget dedicated to sports activities for girls	a) 40% of MCYS funds for clubs have been for women's clubs b) there are no data	No

⁴ <https://masht.rks-gov.net/ep-content/uploads/2023/02/Raport-vjetor-statistikor-me-tregues-arsimore-3-gjuhet.pdf>

⁵ MESTI, Action Plan, Education Strategy 2022-2027: <https://masht.rks-gov.net/strategjia-e-arsimit-2022-2026plani-i-veprimit/>

⁶ MESTI, Action Plan, Education Strategy 2022-2027: <https://masht.rks-gov.net/strategjia-e-arsimit-2022-2026plani-i-veprimit/>

<p>Percentage of health data included in the health information system</p>	<p>System operationalized</p>	<p>The system has not been operationalized (2022)</p>	<p>No</p>
<p>Percentage of mothers/babies visited at home</p>	<p>10%</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ The number of home visits for children aged 0-3: 31,815/89, 167 births from 2019-2022=35. 7% (2022) ▪ Total number of home visits for pregnant women: 5,520 ▪ The number of pregnant women who were visited for the first time: 3,438 ▪ The number of pregnant women who received the second visit: 1,665 	<p>Yes</p>
<p>The percentage of school institutions implementing the sexual and reproductive health program</p>	<p>Training of teachers</p>	<p>The Ministry of Health organized 30 training sessions for</p>	<p>No</p>

		teachers on Comprehensive Reproductive Health and Sexual Education and jointly with UNFPA developed three handbooks for teachers for reproductive health education and sexual education. During 2022, a total of: 839 teachers were trained, including 645 female teachers and 194 male teachers	
The number of births among teenagers aged 10-14 and 15-19	380	Less than 14 years; 1 birth Age 15-19; 414 births	No

Pillar 3: Women’s rights, access to justice and security

Strategic Objective 3: Promoting the realization of rights in decision-making, peace, security and justice and thereby guaranteeing the achievement of gender equality

Table 3: Achieving the indicator objectives, Strategic Objective 3

Indicator	Objective [2021/22]	Implementation	Objective achieved Yes/No
The participation and representation rate of women in public institutions (in ministries and executive agencies at the central level)	30%	There are no data ⁷	There are no data
Percentage of cases of domestic violence dealt with by the judiciary	70%	There are no data	There are no data

⁷ Despite AGE’s insistence to clarify the data on how many women and how many men have been selected and how many are acting in positions in 2022 divided by gender, the respective Ministry failed to provide detailed data. Also, the total number of Agencies within the Ministries is unknown.

Number of affirmative measures undertaken to promote gender equality and non-discriminatory principles undertaken by institutions to promote gender equality	1 extra	AI on registration of joint immovable property on behalf of both spouses continued, with no new affirmative actions designed (2022) There are no new affirmative measures	No
The Punitive Policy on the adequate implementation of sanctions against gender-based violence offenders, including adequate punishments for cases of trafficking in human beings, was approved.		The Law on Protection against Domestic Violence was under review in 2022	Yes, in 2023
The percentage of applications and the number of applications reviewed by the Verification Commission	70%	95.8% ⁸	Yes
% of girls and women who have experienced physical and psychological violence	It was not specified due to lack of data	There are no data KAS will publish the results of the survey conducted in 2023	There are no data
The percentage of management and senior management positions at the municipal level (directors of directorates), covered by women	28%	37% Lower management category, none in middle and senior management	Yes

⁸ From 05.02.2018 to the end of 2022, the Commission received a total of 1,870 applications, of which 1,790 have been processed by the end of December 2022.

The percentage of women deputies in the Assembly of Kosovo	50%	35% (2022)	No
The percentage of women deputies in municipal assemblies	50%	37% (2022)	No
The percentage of women in the KSF	12%	10% (2022)	No
The percentage of women in the Kosovo Police	18%	14.8% (2022)	No
Percentage of women in the justice system	50%	37% (2022)	No
Percentage of diplomatic staff and military and police attachés who are women	40%	Diplomatic staff 30.5% (2022), this once again Military attachés: 2 women and 3 men (2022)	Not for diplomatic staff Yes, for attachés

2.2 THE IMPLEMENTATION RATE OF THE ACTIVITIES PROVIDED FOR IN THE ACTION PLAN 2020-2022 IN 2022

This chapter presents the key findings related to the implementation rate of the KPGE Action Plan for 2022. The implementation is reported whether there has been or not progress, while due to the lack of the results achieved of full reporting by the institutions, it is not possible to report to what extent the results have been achieved for each activity. Table 4 shows that in 2022, activities were carried out for 63% of the activities planned in the Action Plan for 2022. A more limited number of activities was registered in the third Pillar, where activities were carried out for 46% of the planned activities. However, in the absence of full reporting, we cannot produce the indicator for the achievement rate of the intended results for the activities.

Table 4: Summary analysis of the activities planned for 2022

	Pillar 1	Pillar 2	Pillar 3	Total
Progress made	45	49	19	113
No progress	23	20	23	66
Total	68	69	41	178
Progress in %	66%	71%	46%	63%

Based on the data received for the year, the budget of the Republic of Kosovo has been spent 3,504,093 Euro, of which AGE spent 66,240 Euro. Activities carried out by the Kosovo Women's Network and Women for Women amounted to 271,740 Euro. Donor activities

according to reports received were valued at 2,376,308 Euro. The total reported budget was 6,152,141 Euro, which exceeds the projected budget value of 5,668,000 Euro. The budget spent is even higher when adding the budget for shelters of 400,000 Euro and €3.7 million for the pensions of survivors of sexual violence during the war (expenses not included in the cost of the KPGE Action Plan).

3. RESULTS ACHIEVED IN 2022

3.1. PILLAR 1: ECONOMIC EMPOWERMENT AND SOCIAL WELFARE

This chapter presents some of the results achieved in each KPGE pillar, which are organized in the relevant sub-areas. The table with all the received data is enclosed in Annex 2 of this report. The activities are listed according to their order in the Action Plan. Within each sub-area, the results are presented separately for those supported by the Government of Kosovo/central and local level and for other organisations (civil society, development agencies, institutes, etc.).

The results achieved within the Economic Empowerment and Social Welfare Pillar are as follows:

ACCESS TO DATA AND STUDIES

Government of Kosovo: central and local level

- ✓ In support of AGE, two research reports have been published: Women and Girls in the Field of Sports: Research on Gender Stereotypes and Barriers Hindering Equal Access to Sports, a study conducted by the Kosovar Gender Studies Centre; and the Role of Women in Decision-Making Positions in the Public and Private Sectors in Kosovo, conducted by the Riinvest Institute;
- ✓ In 2022, the University of Prishtina delivered 16 courses focusing on gender, as listed below.

	Gender-related subject titles	Faculty	Level of studies	Program
1	Gender economics	Faculty of Economics	Master	Economics
2	Gender Equality law	Law	Bachelor	LL. B.
3	Gender Issues and Politics	Philosophy	Bachelor	Political Science
4	Gender Issues and Politics	Faculty of Philosophy	Bachelor	Sociology
5	Gender Studies and Research	Philosophy	Bachelor	Cultural Anthropology
6	Gender and Representation	Faculty of Philosophy	Master	Sociology
7	Gender Psychology	Philosophy	Bachelor	Psychology
8	Gender and Diversity	Philosophy	Bachelor	Social Work
9	Gender History	Faculty of Philology	Bachelor	Story

10	Introduction to Cultural Theories	Faculty of Philology	of Master	Oriental Studies
11	Postcolonial Theory	Faculty of Philology	of Master	Oriental Studies
12	Female Writing	Faculty of Philology	of Bachelor	English Literature
13	Feminist Literary Criticism	Faculty of Philology	of Bachelor	English Literature
14	Gender Studies in Art	Faculty of Arts	of Bachelor	Painting
15	Gender Studies in Art	Faculty of Arts	of Bachelor	Sculpture
16	Gender Studies in Art	Faculty of Arts	of Bachelor	Conceptual Art and New Media

ENHANCING EMPLOYMENT AND IMPROVING WORKING CONDITIONS

Government of Kosovo: central and local level

- ✓ 990 women were trained in the Vocational Training Centers/EARK, with 299 women with lower education;
- ✓ In 2022, the number of beneficiaries under the EARK ALMM was 2012 individuals, of whom 1,250 were women, 229 were from minority communities, and among them, 136 were women;
- ✓ Vocational training for enhancing women's skills has also been provided by municipalities, supported by local and international organizations;
- ✓ The Strategy and Action Plan for the Inclusion of Roma and Ashkali Communities in Kosovo Society 2022-2026 has been approved;
- ✓ In 2022, there were 32 ALMM mediations from the Roma, Ashkali and Egyptian communities, while in Vocational Training, their inclusive number was 105 individuals. Also, in regular mediation, 75 Roma, Ashkali and Egyptian individuals were involved;
- ✓ EARK, supported by the EYE project, developed curricula and teaching materials based on professional standards in qualifications: accounting clerk, masonry, carpentry and electrical installations;
- ✓ MFLT, through the EYE project, funded the installation of the accounting program for three Vocational Training Centers - Peja, Gjakova, and Prizren;
- ✓ 52 persons with disabilities benefited from ALMM in 2022 through EAPRK;
- ✓ In 2022, Vocational Training Centers applied to the National Qualifications Authority for Accreditation and Validation of programs, and the accredited profiles include: Administrative Assistant, Welding, Manager of Micro and Small Enterprises, Car Mechanic, Accounting Clerk, Milk Processing, Carpentry, Bakery, Confectionery and Electrical Installations;
- ✓ Subsidies for childcare for single mothers have been provided by the following municipalities: Vitia, Gjilan, Obiliq, Fushe Kosova, Suhareka, Prishtina, Prizren, Vushtrri, Klina, Mitrovica, Malisheva, Skenderaj, Klina;
- ✓ In 2022, from the financial support in the areas of Science, Technology, Engineering and Mathematics (STEM), MESTI awarded 1,634 scholarships, of which 1,383 for female students, totaling 1,634,000 Euro;

- ✓ MESTI drafted legal acts and clarified procedures for tracking studies of graduates in Vocational Education and Training (VET);
- ✓ Through the Economic Recovery Package, Measure 1.5, MESTI has distributed 957 vouchers for trained high school graduates in the area of IT (600 Euro per candidate) and awarded 112 scholarships for deficit VET branches and technical branches for girls (500 Euro per student), totaling 56,000 Euro;
- ✓ Scholarships for students have also been awarded by the municipality of Podujeva, Prishtina, Deçan, Skenderaj, Prishtina and Drenas;
- ✓ Credit Guarantee Fund: a window has been opened for women's businesses: in 2022, 269 women's businesses have been supported with credit guarantees;
- ✓ MAFRD: In 2022, through direct payments, 1,265 women (23,469 men) totaling €2.65 million for women (€51.34 million for men) benefited; through grants, 145 women (350 men) totaling €7,249,148 (men €16,914,679) benefited;
- ✓ The organization of fairs for women in business by MAFRD and municipalities;
- ✓ Information and counselling sessions were held for women in agriculture;
- ✓ MFLT licensed over 17 companies engaged in occupational health and safety activities and has certified over 300 individuals for Occupational Health and Safety (OSHA);
- ✓ Awareness-raising activities regarding property rights organized by municipalities and NGOs;
- ✓ Women have been supported for the establishment and development of businesses through grants and training;
- ✓ In 2022, the Ministry of Regional Development (MRD) supported, through the Balanced Regional Development Program-BRDP, a total of 332 projects, out of which - 134 projects represented by women (€1,014,883.49) and - 198 projects represented by men (€2,016,050.60). - Under the Financial Support Program of NGOs for 2022, a total of 38 projects benefited, of which 16 were women and 22 for men. - Under the Regional Development Program - Capital Projects (RDP) for 2022, a total of 14 municipalities have been beneficiaries;
- ✓ The Municipality of Prishtina supported 10 women survivors of domestic violence through financial support for housing;
- ✓ MIET organized the Women in Business Fair 2022, which was held in Prishtina and lasted three days. At this fair, around 40 female entrepreneurs have exhibited their products from municipalities;
- ✓ The Municipality of Malisheva has reported that there are 23 families (headed by mothers) in social housing building, and in 2022, 5 families (headed by women) have benefited, meeting the criteria for single-parent mothers;
- ✓ In 2022, 6,316 inspections were carried out, including 3,323 planned inspections; 1,602 repeated inspections; 46 extraordinary inspections; 394 inspections as a result of workplace accidents, including 15 fatal cases, and 860 inspections based on complaints. In 2022, the Labour Inspectorate conducted 81 joint inspections with other institutions such as the TAK, the Kosovo Police, Market, Health and Education Inspectorates. Labour inspectors have been trained to address undeclared work, and a checklist and Manual for handling undeclared work have been prepared. The information system - digitalization of inspection data is in the process of implementation supported by the Swedish SIDA project and implemented through the ILO;
- ✓ In 2022, the awareness campaign "Decent Work for Dignified Life" was launched. This campaign is facilitated under the leadership of MFLT and supported by the Swedish Embassy in Kosovo, with partners including LI, KTA ILO, UN Women, CDF, IKS, QPA, and Lens;

- ✓ In 2022, MFLT certified over 300 individuals in Occupational Health and Safety, and licensed over 17 companies conducting occupational health and safety activities;
- ✓ The deadline for AI No. 03/2016 on Special Measures for Registration of Joint Immovable Property on Behalf of Both Spouses has been extended. In 2022, 4,375 properties have been registered in the name of both spouses in 2022, reaching a total of 12,542;
- ✓ MIET has implemented the Digital Empowerment Initiative Project where during 2021 and 2022, 62 enterprises benefited, including 35 owned by women who have implemented their projects in the area of digitalization;
- ✓ In 2022, MFLT has trained over 60 trainers of social and family services, who will develop materials/modules and provide training for social and family service providers;
- ✓ MFLT: Over 200 social and family service providers, social workers at three levels from the government and non-governmental sectors were trained;
- ✓ Out of seven curricular coordinator positions at MESTI, 4 are held by women. In 2022, MESTI developed an Information Guide for Teachers on recommendations arising from the Istanbul Convention, and during 2023, information sessions will be organized in municipalities with teachers.
- ✓ MESTI has also developed a school guide on procedures and standards for protection against domestic violence, which is distributed to schools every academic year;
- ✓ MESTI, aiming to provide financial support for the education of students from Roma, Ashkali and Egyptian communities who are enrolled for the first time in the academic year 2022/2023 at the Bachelor level in any of the public universities of the Republic of Kosovo, announced a call for financial support for students from Roma, Ashkali and Egyptian communities. The maximum amount of financial support is up to 1,000 Euro per student. 26 students applied, and all of them received scholarships. The total number of beneficiaries is 26 students, 16 girls and 10 boys, classified ethnically as follows: 19 Egyptian; 3 Roma and 4 Ashkali, with a total expenditure of: 26,000 Euro;
- ✓ MESTI planned for 500 scholarships - 150,000 Euro, and for the academic year 2022/23, 498 students benefited;
- ✓ Based on the AI on affirmative measures for communities regarding their enrolment in higher education institutions, MESTI provides quotas for their facilitation and enrolment. The AI stipulates a quota of 12% in each faculty, as well as a special quota in dormitories and student centers.

Capacity building for gender mainstreaming and the implementation of gender-responsive budgeting

- ✓ AGE jointly with UN Women organised the workshop “Gender-Responsive Budgeting as a Tool for Advancing Gender Equality at the Municipal Level”. This workshop was organized to meet the needs of local government and obligations under the Law on Gender Equality and the Kosovo Gender Equality Programme 2020-2024;
- ✓ The Ministry of Local Government Administration in close cooperation and coordination with the United Nations Development Programme (UNDP), held a two-day training with gender equality officers in municipalities: In 5 training sessions for the period January - October, a total of 289 municipal officials were trained;
- ✓ Training sessions have been organized for local officials on gender-responsive budgeting;

- ✓ Capacity-building activities for the regular monitoring of the implementation of the LGE within public institutions were organized by the municipalities of Obiliq, Fushe Kosova, Suhareka, Vitia and Skenderaj.

IMPROVING ECONOMIC AND SOCIAL WELFARE

Government of Kosovo: central and local level

- ✓ A Concept Document on Gender Responsive Budgeting was approved in 2022;
- ✓ The Municipality of Gjilan, with donors from Kuwait, has completed the construction of a social complex where a residential centre for the provision of services to the elderly and socially unprotected individuals has been built. However, the centre is not yet operational;
- ✓ The Municipality of Vitia has allocated a location for the construction of a residential centre for the elderly without family care (project in progress); Podujeva; The municipality has allocated the parcel and a portion of the budget for the construction of this centre in cooperation with NGO Jetimat e Ballkanit-Halil Kastrati;
- ✓ For services to people with disabilities: Gjakova: The Municipality of Gjakova subsidized Handikos in Gjakova with a value of 20,000 Euro, where the same facility also provides services to 3 associations of people with disabilities.
- ✓ In Suhareka, the new “HANDIKOS” facility has been built by the construction company “EURO ING”.
- ✓ In Prishtina, the centre for people with down syndrome and autism is also nearing completion;
- ✓ In Prizren, the Center for Shelter and Service Provision for people with mental disabilities has been operationalized;
- ✓ In Vitia, the Municipal Assembly has allocated a location for the construction of a residential facility for people with intellectual disabilities, 24-hour stay, while in the Municipality of Podujeva: The municipality has allocated an office where this category conducts daily activities for people with special needs;
- ✓ During the period from July 2022 to December 2023, 18 activities have been implemented - educational lectures with students from lower and upper secondary cycles, 8 activities with secondary school students, and 2 educational activities and lectures with students. The International Money Week, June 1st, International Children’s Day, and October 31st World Savings Day have also been held, with about 470 students participating. CBK prepared and distributed educational materials throughout the time, about 50 materials and about 24 new educational, informative materials, brochures or studies. It has also distributed educational materials (educational books) to students in Albanian, Romani and Bosnian languages. 3 competitions were organized for essays, for high school students, and 7 winning students have been selected in June 2023, among them 2 girls and 5 boys, while in the final competition (awards distributed on 11 January 2024) - 10 winning awards have been selected, among them 7 girls and 3 boys. With the aim of promoting research among young economists in Kosovo, CBK created the opportunity to award a prize for the best study submitted by young economists. In 2022 and 2023, six winners of the awards for 2022 were announced, three female students, and also in 2023 three female students, a total of 6 winning works.
- ✓ Finalization of the Draft Law on Social and Family Services;
- ✓ The General Council for Social and Family Services has been accredited by the National Qualifications Authority (NQA), with three (3) qualifications approved in the National Qualifications Framework: 24 modules have been validated for Processional Associate in Social Work; Social Work and Counselling Professional and Social

Welfare Manager. The General Council for Social and Family Services, in cooperation with the Institute of Psychology, provided training for four (4) modules, where over two hundred (200) social and family service providers from the public and private sectors have been trained. Training for social workers at Centers for Social Work was delivered by municipalities as well;

Other organizations, some of the activities under the First KPGE Pillar

- ✓ KWN trained 42 Shelter Workers in case management and “professional burnout/overworking”;
- ✓ KWN and the Ombudsperson Institution conducted an awareness-raising campaign on sexual harassment in the workplace;
- ✓ KWN developed two Training of Trainer modules which have been approved by the General Council for Social and Family Services: Training of Trainers: Work with victims of domestic violence - treatment and referral and work with victims of sexual crimes and trafficking. KWN trained 15 social workers on the two accredited modules: Work with victims of domestic violence - treatment and referral and work with victims of sexual crimes and trafficking. KWN trained 186 members of the Coordinating Mechanism Against Family Violence, including various local institutions for the State Protocol for the treatment of cases of sexual violence;
- ✓ UN Women conducted an analysis of the implementation of the obligation for gender-responsive budgeting stemming from the MFLT’s Budget Circular, the results for the 15 ministries involved were presented in workshops with representatives at central and municipal levels;
- ✓ UN Women held workshops with 64 representatives at the municipal level, including - deputy mayors, budget directors, finance and gender equality officers and representatives of Municipal Assemblies - from 16 municipalities through three workshop sessions held in March, June and November 2022, enhancing their capacities on GRB and gender analysis. In November 2022, UN Women signed Memorandums of Understanding with 16 municipalities in Kosovo, marking an important step towards advancing gender equality by setting strategic steps forward with local government in the implementation of important activities focused on Gender-Responsive Budgeting; Leading and supporting institutions;
- ✓ UN Women organized training on capacity building for 82 representatives on preventing sexual harassment in the workplace; 10 female entrepreneurs, 36 public officials at central and local levels, 31 representatives of Vocational Education Centers and Competency Centers and 3 from universities were trained on occupational health and safety and sexual harassment;
- ✓ In 2022, 237 women and girls benefited from the MCC Women in Energy and Internship Program which provided 6 months of paid internships at energy sector enterprises with a monthly salary of 250 Euro. Similarly, through the Women Entrepreneurs in Energy Program, 387 women and girls have benefited from grants for the purchase of various equipment for efficient energy use for their business activities;
- ✓ Women for Women Organization delivered training for 629 participating women; supported 25 women-owned businesses/start-ups with grants; and 500 women have been organized in networking, meetings and discussions on cooperation and market expansion opportunities;
- ✓ Women for Women Organization organized training on property rights for 5 women's associations;

- ✓ UNDP provided training for 221 women (of whom 84 are returnee women) in the use of traditional arts and crafts as tools to improve their employability. Activities included training on artisan design, promotion, branding and identification of sale opportunities as described in the “Effective Artisan Production - Women Can Do It” catalogue showcasing the work of 24 women, as well as the documentary on “Dollama - Bridal Attire”;
- ✓ UNDP supported investments in the infrastructure of 30 Centers for Social Work and rehabilitated 11 residential centres leading to the improvement of quality and beneficiary-focused services, serving over 2,000 individuals;
- ✓ NDP trained 55 employment and professional training officers (30 women and 25 men) to increase their knowledge and skills in uncovering gender stereotypes in occupations, gender prejudices and how to address them. For the Kosovo Employment Agency, a manual on gender mainstreaming and anti-stereotyping has been developed to include a gender perspective in training and services;
- ✓ UNDP supported the drafting of 4 local national policies with a gender perspective: The Local Air Quality Action Plan in the Municipality of Fushe Kosova; the Local Air Quality Action Plan in the Municipality of Obiliq; the Climate Change Intersectoral Intervention Plan in Suhareka; and the Development for Mitigation and Adaptation to Climate Changes of the Municipality of Prizren;
- ✓ UN Women provided targeted support to promote gender equality through the economic empowerment of women. Women entrepreneurs were supported. 81 women from vulnerable and survivors of domestic violence groups from 3 municipalities benefited from training to expand their businesses. 51 businesses led by women received equipment to generate employment opportunities for survivors of domestic violence, women from minority communities, rural women, and those with disabilities, in agribusiness, small-scale production and services;
- ✓ UNDP’s Boost x Kosovo Accelerator assisted in the skills development of 32 businesses, including 16 women-led businesses, and provided substantial grants of \$20,000 USD to 13 women-owned and women-managed businesses that benefited from the green business acceleration program;
- ✓ Supported by UNDP, the first mentoring scheme for climate changes was launched for 28 university students (18 female/10 male), enhancing their knowledge and interest in the environment, climate changes, rural development and boosting efforts to accelerate climate action;
- ✓ In cooperation with UNFPA, the knowledge and skills of 43 young people (25 female/18 male) were enhanced to identify and share reliable information on social networks, increasing resilience against misinformation and disinformation, while 21 female primary school teachers improved their knowledge and skills to combat hate speech and misinformation on the Internet through hybrid workshops.

NO PROGRESS WAS RECORDED IN THE IMPLEMENTATION OF ACTIVITIES BELOW

1. Analysis and assessment of the financial cost of subsidizing the payment for preschool education, children from families under social schemes;
2. Analysis and integration of the gender perspective in the Kosovo Credit Guarantee Fund (KCGF) to support women;
3. Identification of gender indicators for each institution at the central and local level, and their regular reporting;

4. Awareness-raising campaign providing information on the negative impacts of informality to people working in this sector;
5. Development of policy documents on occupational health and safety for employees;
6. Preparing the regulatory impact assessment for occupational accident and occupational disease insurance;
7. Amending the Administrative Instruction MESP 08/2014 on Service Fees for Registration of Immovable Property Rights by Municipal Cadastral Offices;
8. Developing the methodology and analysis for measuring geographic inequality/less favoured areas, with a gender perspective, considering the minority within the minority;
9. Informing women of the possibilities and advantages of organizing in cooperatives (meetings, brochures);
10. Providing training in the area of entrepreneurship and sharing good experiences with successful cooperatives;
11. Providing support (consultancy, free legal aid, networking, etc.) for the establishment of cooperatives;
12. Financial support for new cooperatives;
13. Study related to the enjoyment of the right to alimony and analysis of good practices to ensure the realization of alimony;
14. Draft the manual and legal framework for monitoring LGE.

3.2 PILLAR 2 - HUMAN DEVELOPMENT AND GENDER ROLES AND RELATIONS

The following results have been achieved within the Human Development and Gender Roles and Relations pillar:

Government of Kosovo: central and local level

- ✓ MESTI: In 2022, in cooperation with partners, we conducted 3 analyses for early childhood education development as follows: with the World Bank, we conducted the analysis “Costing the provision of public, private and public-private partnership modalities for pre-primary education in the Republic of Kosovo”. With UNICEF, “Expansion of pre-primary education in Kosovo - A model instrument for projecting projections as a basis for expanding pre-school infrastructure in Kosovo”. With UNICEF, a Feasibility Study of Modular Kindergartens for increasing access to Early Education in Kosovo has been conducted;
- ✓ Additionally, a daycare centre was constructed (in Vrella-Istog), and 2 schools were adapted into kindergartens for children (in Çifllak-Vitia and Zhegra-Gjilan). Furthermore, in 4 newly constructed schools, 5 pre-school classes have also been established (in Gramaçel-Deçan; Uça and Llukavc-Istog, Batllava-Podujeva);
- ✓ MESTI co-organized an international conference on health, well-being, education and child rights, where special sessions and research were presented on pre-primary education;
- ✓ 48 teachers from primary source centres were trained in the use of pedagogical assessment tools for children with special needs in municipalities. The training was conducted under the INCLUDE Project of the Council of Europe, and 10 trainers were trained on the implementation of the inclusive education training program. The program consists of 10 modules. 73 teachers from primary and lower secondary schools were trained in the 10 modules of the inclusive education program. The training sessions are taking place in 25 schools, which will be supported by the Council of Europe “INCLUDE” Project;
- ✓ In support of the education of children with disabilities, 103 assistants for children with disabilities were employed in 2022;
- ✓ With the support of the Friedrich Ebert Stiftung Foundation, AGE identified the book “The Economics of Gender” by author Joyce P. Jacobsen as a university textbook. 230 copies of the book were donated to UP/FE; 20 copies to the Faculty of Philosophy, and 5 copies to the National Library of Kosovo as well as 10 copies to the Hivzi Sylejmani Library in Prishtina. The same was presented by AGE in Tirana and 30 copies were donated for the needs of the Faculty of Economics in Tirana and the South East European University in North Macedonia;
- ✓ AGE produced and posted a video spot on inheritance rights and the responsible institutions for initiating the inheritance procedure.

SPORTS

- ✓ In 2022, 40% of the MCYS funds for clubs were allocated to women’s clubs. From individual special calls, categorizations, awards, scholarships, training and mobility, a total of 61 women benefited with a value of 310,266 Euro (the data for the total support was not found to calculate the percentage of their benefit).
- ✓ Through AGE’s subsidy, the KGSC conducted the research “Women and Girls in Sports: Research on Gender Stereotypes and Barriers Hindering Equal Access to Sports”;

- ✓ AGE also produced and posted the video spot: Prevention and Treatment of Sexual Harassment in Sports;
- ✓ The municipalities of Deçan, Prishtina, Malisheva, and Parandarjes have supported women’s sports clubs.

HEALTH

- ✓ In 2022, from January to June, as part of the “Home Visits for Mothers and Children” program, a total of 22,888 visits were conducted in 22 municipalities. The number of home visits for children was 19,182, while the number of visits for pregnant women was 3,695;
- ✓ The Ministry of Health is finalizing the perinatal report for 2022;
- ✓ AGE illuminated the Government Building in celebration of Breast Cancer Awareness Month;
- ✓ AGE produced and posted a video spot on Prevention of Cervical Cancer <https://www.youtube.com/watch?v=lSvixnVGawM>;
- ✓ In 2022, 300 HPV vaccines were provided, and starting in 2023, the vaccine has become part of the vaccination schedule;
- ✓ Municipalities organized activities to raise awareness among the population about reproductive and sexual health;
- ✓ The Ministry of Health trained 45 health care workers (HCWs): 19 HCWs for the identification, management and referral of survivors of gender-based violence, 21 for managing STI syndromes, and 21 for family planning; 25 HCWs were trained for adolescent health; 44 PHC professionals were trained on the code of ethics and deontology; training of trainers) Peer Education; 16 training of trainer sessions in 2020, certifying 560 Peer Educators; 15 training of trainer sessions in 2022, certifying 239 Peer Educators;
- ✓ The Ministry of Health organized the Cervical Cancer Week from 26-31 January 2022 (in cooperation with the “Smear to smear” Roundtable, with 42 participants, distributing 1,562 brochures).
- ✓ The Ministry of Health provided training to 1,436 adolescents on Reproductive Health;
- ✓ In 2022, UCKK reported 130 mammogram examinations;
- ✓ The Ministry of Health organized 30 training sessions for teachers on Comprehensive Reproductive Health and Sexual Education and jointly with UNFPA developed three handbooks for teachers for reproductive health education and sexual education. During 2022, a total of: 839 teachers were trained, including 645 female teachers and 194 male teachers
- ✓ Lectures and awareness-raising activities on reproductive and sexual health have been organized by the municipalities of Mitrovica and Gjilan;
- ✓ The Ministry of Health organized World Contraception Day 2022 with 1,750 beneficiaries; marked European HIV Testing Week with 1,550 participants and World AIDS Day with 2,050 participants;
- ✓ MIA launched a campaign to prevent festive shooting and misuse of weapons during family gatherings, with the motto “Every bullet has a target, Celebrate with heart, not with weapons”. Meetings were held with community representatives, members of CSBCs, students from lower secondary schools and parents.
- ✓ Awareness-raising activities on the risks of carrying weapons, risky behaviors in traffic, abuse of psychotropic substances, alcohol and tobacco have also been organized in the municipalities of Suhareka, Vushtrri, Malisheva and Klina;

- ✓ The Ministry of Health marked World Tuberculosis Day as the main awareness campaign for this disease, T2, and organized community training sessions on TB, T4 prevention
- ✓ A total of 300 participants attended the World TB Day event, with a total of 700 trained;
- ✓ Outreach activities on the prevention and treatment of TB were organised by the municipalities of Vitia, Mitrovica and Klina;
- ✓ In 2022, MESTI also organized information sessions with students from 4 municipalities to prevent sexual harassment. Activities were also organized by the municipalities of Prishtina, Suhareka and Gjakova;
- ✓ In order to improve the quality of health care services, five (5) presentation and discussion sessions were held with primary health care professionals with the financial support of the AQH project, where the Law on Protection against Discrimination was presented in the following five (5) municipalities: MFMC – Lipjan; MFMC - Klína; MFMC – Kamenica; MFMC – Rahovec; MFMC – Malisheva. The sessions included 61 health professionals at the following levels: heads of centres, heads of units within the MFMC;
- ✓ The Ministry of Health provided training to 185 health professionals on reproductive health in emergency situations;
- ✓ Training and activities related to health education, including reproductive health and specific health needs of women and men, organized by the municipalities of Gjakova, Vitia, Obiliq, Fushe Kosova, Suhareka, Prishtina, Mitrovica, Klina and Dragash.

ENVIRONMENT

- ✓ The Ministry of Environment and Infrastructure organised a series of activities related to raising awareness about environmental protection, including holding professional lectures on environmental protection topics such as Land, Water, Air, Biodiversity and Climate Change. Participation of students has been over 700 PLSS students and school staff, education and Environmental Awareness - Marking environmental holidays, according to the Environmental Calendar; Organising and marking March 22nd as “World Water Day”; Organising and marking March 23rd as “World Meteorological Day”; Organising and marking April 22nd as “International Earth Day”; Organising and marking May 22nd as “International Day for Biological Diversity”; Organising and marking June 5th as “World Environment Day”; Organising and marking 16-22 September as European Mobility Week and 22 September 2022, as “International Car-Free Day”; Organising and marking October 4th as “World Animal Protection Day”;
- ✓ Activities to raise awareness about environmental protection have also been organised by the municipalities of Fushe Kosova, Prishtina, Podujeva, Klina and Skenderaj;
- ✓ The Ministry of Economy, as part of the energy efficiency program, supported 45 single parents with energy-efficient equipment;
- ✓ The municipalities of Deçan, Obiliq and Fushe Kosova developed municipal plans focusing on environmental protection and energy efficiency;
- ✓ The Ministry of Health organized 8 training sessions on MISP (Minimum Initial Service Package) for reproductive health in emergencies and organized 8 training sessions with 185 health care professionals.

Other organizations, some of the activities of the Second KPGE Pillar

- ✓ UNDP conducted a cross-border campaign with North Macedonia on Small Arms and Light Weapons under the slogan “Celebrate with your heart, not with your weapon”;

- ✓ UNDP also implemented a heat wave campaign to educate the general public about the increasing risk of dangerously high temperatures due to climate change;
- ✓ As part of the INCLUDE Project, the Council of Europe held training for 70 education professionals on Inclusive Education, assessment of students with special educational needs, and individual education plans. Additionally, 250 education professionals completed two workshops on creating a democratic learning community, emphasizing the gender aspect of discrimination in schools;
- ✓ The Kosovo Police trained 102 members of the Coordinated Mechanism against Family Violence for case management of gender-based violence;
- ✓ The Council of Europe’s project with the Academy of Justice, “Alignment of Laws and Policies with the Istanbul Convention”, provided Training of Trainers for Legal Professionals on “Prevention and Combating of Violence against Women and Domestic Violence” based on the Council of Europe’s manual for judges and prosecutors. A total of 33 professionals (21 women and 12 men) were trained and certified as trainers, including prosecutors, judges, legal associates from courts and prosecution offices; police; victims’ advocacy officers; and gender equality officers from the Gender Equality Agency;
- ✓ UN Women supported 64 survivors of domestic violence who were certified in basic tailoring skills, and 50 completed entrepreneurship and social skills training after completing an intensive professional training course held by Women for Women partner with the aim of preparing them for the job market and increasing their chances of economic independence. All 114 trained women are registered with the Employment Office ready to enter the job market, 50 of whom are equipped with individual business plans. Additionally, 30 women received assistance for 7 new businesses;
- ✓ UN Women supported the Ministry of Justice in drafting the Protocol for the Treatment of Cases of Sexual Violence, approved on 5 December 2022. The Ministry of Justice submitted the Draft Law on Amending and Supplementing the Criminal Code of Kosovo on 14 October, to impose severe penalties on persons convicted of rape, sexual assault, and domestic violence, making the judgments against these convicted individuals public and adding two new provisions: 1) criminalizing virginity testing and 2) protecting women and girls from violence in public life.

NO PROGRESS WAS RECORDED IN THE IMPLEMENTATION OF THE ACTIVITIES BELOW:

1. Providing scholarships for gender studies abroad for boys and girls (Young Cell Scheme);
2. Stimulating the opening and accreditation of private preschool institutions and community-based centres by municipalities;
3. Drafting of standards and staff training in Community Centers to improve the quality of social and family services to girls and women through human capacity building of public and non-governmental providers (in line with the MLSW Sectoral Strategy 2018-2022);
4. Developing gender-sensitive performance indicators in primary and secondary education (KESP 7.9.2. on higher education);
5. Developing special positive measures and preparatory programs for enrolment in vocational schools and vocational training, with emphasis on girls and women with special needs;
6. Drafting new, complementary policies on equal gender representation in media organisations and editorial;

7. Design a training module on the media dealing with basic gender concepts, LGBTI, gender-based violence and safety, the danger of carrying weapons, and special needs;
8. Developing special positive measures and preparatory programs for enrolment in vocational schools and vocational training, with emphasis on girls and women with special needs;
9. Establishing a monitoring and reporting system for the image of women (gender representations) in the media;
10. Professional training program for journalists in the area of combating violent extremism;
11. Awareness-raising activities for media organisations on LGE and Law against Discrimination;
12. Services to the third-age women to improve their social wellbeing;
13. Research on public spaces, cultural heritage, and gender;
14. Media training and awareness raising to inform citizens of health issues (reproductive health, breastfeeding, healthy nutrition, sexual education) and the rights and responsibilities for ethical and professional reporting of health issues;
15. Amending the Law on the Protection of Breastfeeding and promotion of breastfeeding and healthy nutrition, with special emphasis on vulnerable groups;
16. By-laws to increase the number of psychologists in schools;
17. By-law to increase the number of doctors in schools;
18. Policy research on the development of the energy sector, environmental protection and the use of gender-perspective natural resources.

3.3. PILLAR 3: WOMEN'S RIGHTS, ACCESS TO JUSTICE AND SECURITY

Within this pillar, some of the outcomes are listed below, while for the complete overview of all activities (see Annex 2).

GENDER-BASED VIOLENCE PREVENTION, PROTECTION AND ACCESS TO SERVICES

Government of Kosovo: central and local level

ACCESS TO JUSTICE

- ✓ The Ministry of Justice developed the National Strategy for Protection against Domestic Violence and Violence against Women and the Action Plan, 2022-2026 (approved in January 2022);
- ✓ Ministry of Justice: With the approval of the Strategy (“NSPDV”), the presidents of the courts have assigned coordinators. According to the one-year report on this Strategy, so far all courts have appointed coordinators. In some courts, judges have been profiled, while for the rest, such profiling remains to be done;
- ✓ The Municipality of Gjilan has financially supported the shelter for women survivors of domestic violence and has paid rent for 28 survivors of family violence;
- ✓ The Ministry of Justice, through Law No. 04/L-017 on Free Legal Aid, provided free legal aid regardless of economic and social status, including to persons sexually assaulted during the war in Kosovo in 1998-1999;
- ✓ State Protocol for the Treatment of Cases of Sexual Violence - The main purpose of this Protocol is to standardize the necessary actions for a continuous, comprehensive and responsible response, for the identification, protection, treatment, documentation, referral, sustainable empowerment and reintegration of victims, survivors and survivors of sexual violence, through immediate and professional interventions in the responsible institutions. The third part contains general information on the treatment of cases of victims/survivors of sexual violence during the war;
- ✓ AGE provided public financial support for funding projects of 3 NGOs that contribute to raising awareness and general consciousness about combating violence against women, in implementing the priorities outlined in the Strategic Objectives of the National Strategy for Protection against Domestic Violence and Violence against Women 2022-2026 and the Action Plan. Beneficiary organisations are: Youth Organisation - AKTI, Business Women Mitrovica, Centre for Education and Community Development Friends;
- ✓ AGE illuminated the Government Building as part of the 16 Days of Activism, the International Campaign to Eliminate Violence against Women and Gender-Based Violence. It has printed promotional materials (umbrellas, tote bags, white ribbons, brochures with contact numbers of institutions providing services to victims of violence against women and other materials) as part of marking the 16 Days of Activism;
- ✓ Awareness-raising activities during the 16 days of activism against family violence have been organised in municipalities; AGE produced and posted a video spot on reporting sexual violence - The importance of collecting biological evidence: <https://www.youtube.com/watch?v=MpF0mw8f8LY>
- ✓ AGE conducted 11 training sessions on implementing the priorities set in the KPGE and the direct implementation of the Istanbul Convention, with a total of 130

participants trained from the municipalities of Klina, Malisheva, Mamusha, Drenas, Obiliq, Vitia and Junik;

- ✓ The Ministry of Justice amended and supplemented the Law on Compensation for Crime Victims, which entered into force on 17 November 2022, addressing a range of amendments such as:
 - Extending the deadline for application from 6 months as it was in the old law, to 3 years after the receipt of the final judgment;
 - Creating the possibility of immediate access to compensation for victims of domestic violence, child victims, etc.;
 - Changing the methods and amount of compensation, especially for criminal offences of domestic violence, which were easily rejected under the previous law on compensation;
 - Increasing the budget in the compensation fund from 78,000 Euro to 148,000 Euro;
 - Simplifying application forms and application methods. Applicants may submit their requests electronically to the commission’s email address, in person, or by mail;
 - In 2022, legal amendments have been made to the beneficiaries of free legal aid. On 13 March 2022, Law No. 08/L-035 on Amending and Supplementing Law No. 04/L-017 on Free Legal Aid entered into force, and based on this law, Special Categories of beneficiaries of free legal aid are added, to whom free legal aid is provided regardless of the criteria required in Articles 8 and 9 of the basic law.

REPRESENTATION OF WOMEN IN PUBLIC LIFE AND SECURITY SECTOR

- ✓ AGE organised a high-level conference to mark March 8th, International Women’s Day on the topic “Breaking stereotypes, aiming for inclusiveness aiming at women’s participation in decision-making processes at the legislative, executive, diplomatic missions and civil service levels”;
- ✓ AGE, in cooperation with KGSC, held the traditional high-level consultative meeting on the topic “Women’s Participation in the Labour Market”;
- ✓ AGE produced and posted a video spot on the *Prevention of Discrimination*: <https://www.youtube.com/ëatch?v=X81HgDOXFDc>;
- ✓ Training sessions on women’s leadership for the possibility of candidacy for decision-making positions at the local and central levels have been organised by the municipalities of Gjilan and Vushtrri;
- ✓ Awareness-raising and consciousness-raising activities on gender equality for the group of female deputies have been organised by the municipalities of Gjilan, Vushtrri, Malisheva and Skenderaj.

Security

- ✓ Ministry of Defense: In 2022, 25 meetings have been held with citizens, NGOs, municipal officials in all municipalities, with the aim of encouraging and informing women and young girls as well as communities to become part of KSF;
- ✓ Ministry of Defense: Seven (7) meetings have been held with commanders of KSF Regiments and Units regarding the functioning of the Human Rights and Gender Equality Network within the KSF;
- ✓ The Ministry of Defense organised a training session for cadets on the requirements of the Law on Gender Equality, including gender budgeting and mainstreaming gender perspectives at the Center for University Studies;

- ✓ Within the Center for Basic Studies Program (BSP) at the Training and Doctrine Program (TDP), the Ministry of Defense delivers lectures on Basic Training for the active and reserve components. Additionally, the School for Non-Commissioned Officers conducts, in three development programs for KSF non-commissioned officers, teaching classes on human rights, gender equality and sexual harassment;
- ✓ The Ministry of Defense held seven meetings with commanders of KSF Regiments and Units regarding the functioning of the Human Rights and Gender Equality Network within the KSF;
- ✓ The Municipality of Mitrovica organised a public debate on women's representation in negotiation processes, peace and reconciliation in 2022.

Other organisations, some of the activities under the Third KPGE Pillar

- ✓ NDI trained 120 men and women from political parties, civil society, media and academia to participate in political and public life; 12 women leaders in politics have been trained;
- ✓ The organisation “Women for Women” conducted information sessions for 112 women to address the topic of violence against women and girls, from which 24 Change Agents have been selected to complete advanced training led by an expert in the field of VAWG. They have also been mobilised within their communities as activists against violence, engaging in various activities including distributing information leaflets on the streets, organising discussions with family members and in schools, and facilitating discussions with women from their communities;
- ✓ The organisation “Women for Women” also organized public debates on women’s representation in negotiation, peace, and reconciliation processes, with the participation of 30 women from Mitrovica (10 each from Albanian, Serbian, Romani, Ashkali and Egyptian communities);
- ✓ UN Women provided certification for 64 survivors of DV/GBV on basic sewing skills, and 50 have completed training on entrepreneurship and social skills. After completing an intensive professional training course conducted by the partner organisation KWN, aimed at preparing them for work and increasing their chances of becoming economically independent. All 114 trained women have registered at the Employment Office, ready to enter the job market, with 50 of them equipped with individual business plans. Additionally, initial assistance for start-up businesses was provided to 30 women and 7 women were employed;
- ✓ UN Women supported the implementation of gender analyses in 16 municipalities;
- ✓ UNDP conducted awareness-raising campaigns for the 16 Days of Activism, including events such as: Event: ‘Marking the completion of the Humanitarian Assistance Project in Kosovo’; ‘ORANGE HACKATHON: ECSHlire 2.0. Digital solutions against gender-based violence; GBV awareness sessions at Suhareka secondary school; Panel discussion on “Stand for my property” in Suhareka; #UNiTE silent mini-parade! in Suhareka; Orange illumination of the Suhareka Bridge along with the local authorities; Roundtable on the topic ‘Online and offline protection against GBV through Digital’ 16 days of lectures in schools in Prishtina, ‘Gender-based online violence and cyberbullying’ 16 days ending with ‘Orange Walk: with orange umbrellas’.

NO PROGRESS WAS RECORDED IN THE IMPLEMENTATION OF ACTIVITIES

1. Draft the manual on the topic of gender-based violence;
2. Provision of rights-related training for imprisoned women including access to rights, rehabilitation and reintegration;
3. Analysis of the situation from the gender aspect of the position of women convicted of domestic violence, including punitive policies;
4. Designing specific programs for access to justice for survivors of sexual violence during the war;
5. Designing rehabilitation programs for survivors of sexual violence during the war;
6. Organise the International Conference on the Process of Verification of the Status of Survivors of Sexual Violence during the War;
7. Carry studies to measure the presence of physical and psychological violence among girls and women
8. Capacity building for regular monitoring of the implementation of the LGE within public institutions;
9. Aligning and supplementing the Law on Elections, Law on the Financing of Political Parties and the Rules of Procedures of the Assembly with LGE;
10. Undertaking affirmative measures to ensure equal gender participation in accordance with the requirements of the Law on Gender Equality in decision-making positions;
11. Organising training sessions according to the gender equality curriculum related to the integration of gender mainstreaming within the civil service;
12. Undertaking awareness-raising campaigns to increase the number of women in the process of managing and monitoring the electoral process in accordance with LGE;
13. Research on women's participation and representation within political parties through political party structures and mechanisms and public opinion polls;
14. Awareness-raising campaigns and activities on transparency and equal allocation of funds for women and men in political parties;
15. Establishing the Women, Peace and Security Advisory Board within the security institutions;
16. Undertaking affirmative measures in order to increase the number of women in the security sector;
17. Ongoing research on the position of women in the Kosovo Security Force, the Kosovo Police and the Correctional Service;
18. Undertaking awareness-raising campaigns on the recommendations from the ongoing research on the position of women in the security sector;
19. Research on the impact of small arms on the gender perspective safety of men and women;
20. Lobbying and advocacy regarding the inclusion of women in the negotiation, peace and reconciliation process.

4. RECOMMENDATIONS FOR THE KOSOVO PROGRAMME FOR GENDER EQUALITY

- ✓ In Chapter 2, activities have been identified for which no progress has been recorded, and which should be the focus for the work in 2024 and the drafting of the next KPGE;
- ✓ Strengthen monitoring of the inclusion of AGE comments by the follow-up structure of laws for approval in the Government. Strengthen the AGE's role as a 'gatekeeper' - gateway to ensure that comments on gender integration/gender mainstreaming are included in drafts;
- ✓ It is necessary to strengthen the analysis and activities in the area of sports: environment; transport; culture; domestic violence (following the analysis of the existing Strategy);
- ✓ Develop more widely and plan activities in the area of culture and sports;
- ✓ The existing budget system does not allow gender-based tracking of the allocation of funds. The drafting of the bylaw on gender-responsive budgeting would precisely define the roles and responsibilities of each institution;
- ✓ Capacity building for gender impact assessment;
- ✓ Capacity building for regular monitoring of the implementation of the LGE within public institutions;
- ✓ Aligning the Law on Public Officials with the LGE requirements;
- ✓ Aligning and supplementing the Law on Elections, Law on the Financing of Political Parties and the Rules of Procedures of the Assembly with LGE;
- ✓ Developing affirmative measures for the advancement of gender equality in all institutions in areas where inequalities are evident;
- ✓ Undertaking affirmative measures to increase the participation of women and girls in public administration, diplomatic missions and security.

According to the EIGE model, two aspects are included in each sector, participation in studies, employment and decision-making positions in the respective sectors.

Recommendations for improving the level and quality of reporting

- ✓ As emphasised in the introductory part of this report, out of 38, 16 municipalities have not reported on any KPGE monitoring and evaluation report. Municipalities should start reflecting the KPGE in their annual work plans. They should allocate an adequate budget for the implementation of the activities foreseen in the KPGE Action Plan, and increase the level of accountability on the part of the municipalities for the level of KPGE implementation. OGE capacities should be built at the local and central levels and the quality of reporting should be enhanced;
- ✓ Collecting, reporting and publishing administrative data from all institutions remain a continuous challenge: data are not collected regularly, not published on websites, or even not reported in a timely manner when requested by AGE. In addition to the organisation of institutions itself presenting a challenge due to revised structures and movements in official positions, the quality and reporting of data according to requirements continue to be very challenging, burdening AGE by pushing back reporting deadlines;
- ✓ Despite the fact that AGE held two workshops with Gender Equality Officers in 2022 at the ministerial and municipal levels for the monitoring and implementation of the Kosovo Program for Gender Equality, the reporting quality is far from the desired one;
- ✓ Some of the ministries have not provided budget data for their activities. It is imperative to identify methodology or instruments to ensure full reporting by all ministries;

Annex 1: Status of progress in the implementation of activities for 2020, 2021 and 2022

Pillar 1: Economic empowerment and social welfare

No.	Activity	Progress: Yes, No	
		2020 and 2021	2022
I.1.1	Provide vocational training for women with a special focus on women with a low level of education and those who have been unemployed for a long time	YES	YES
I.1.2	Develop the labour market needs analysis	YES	YES
I.1.3	Improve the labour market information system to analyse and improve the mechanisms for identifying and forecasting skills needs and planning in the VET and AE system	YES	NO
I.1.4	Review the profiles provided in VET schools and adaptation to market needs. This will be achieved by establishing a tripartite working group which will do the analysis, the harmonization of the profiles with the market needs, and the generation of a list with the priority profiles that will be provided.	YES	YES
I.1.5	Promote success cases in the labour market of the Roma and Ashkali community members, with a special focus on women. Strategy on Inclusion of Roma and Ashkali Communities in Kosovo Society 2017-2022	YES	YES
I.1.6	Amend and supplement the Law on Labour to guarantee paternity leave and align it with the EU Directives	YES	NO
I.1.7	Briefing activities to promote the right to maternity and paternity leave	YES	NO
I.1.7a	Subsidy payment for kindergartens of single mothers, beneficiaries of social schemes	YES	YES The AI was amended and the legal obligation for automatic admission of children and cost coverage has been removed
I.1.8	Analysis and assessment of the financial cost of subsidizing the payment for preschool education, children from families under social schemes	NO	NO

I.1.9	Training of social category beneficiaries and their engagement in employment programs	YES	YES
I.1.10	Construction of residential and daycare centres for the provision of services to the elderly and those without family care	YES	YES
I.1.11	Construction of daycare residential centres for the provision of services for persons with disabilities	YES	YES
I.1.12	Improve the quality of social and family services by raising the human capacities of public and non-governmental providers	YES	YES
I.1.13	Encourage the development of existing women-owned businesses through microfinance and microcredit programs	YES	YES
I.1.14	Establish an incentive structure (joint fund) by the Government and businesses, to support education in deficit areas and for girls and women in technical areas.	YES	YES
I.1.15	Produce television shows and write with successful stories of women in technical professions	YES	YES
I.1.16	Outreach activities to encourage the engagement of women and men in deficit sectors (agriculture, energy, forestry, water, environment)	YES	YES
I.1.17	Research/analysis of the situation for the possibility of establishing credit unions	NO	NO
I.1.18	Analysis and integration of the gender perspective in the Kosovo Credit Guarantee Fund (KCGF) to support women	NO	NO
I.1.19	Provide financial education programs	YES	YES 1 MUNICIPALITY
I.2.1	Develop the manual on gender impact assessment in public policy and legislation	YES	YES
I.2.2	Capacity building for gender impact assessment in public policies and legislation	YES ⁹	YES
I.2.3	Capacity building for gender perspective in public policies, at the central and local level	YES	YES
I.2.4	Review the existing long-term policies (Strategies and Action Plans) and mainstreaming of the gender perspective	YES	YES

⁹ At the time when the KPGE was drafted, AGE was carrying out capacity building training sessions for GIA officers. To develop the capacities for the implementation of the GIA Manual, in 2018 and 2019, AGE held 14 two-day training sessions and 11 orientation sessions on GIA, by providing training 486 civil servants.

I.2.5	Review of legislation and normative acts, mainstreaming of the gender perspective	YES, AGE provided comments, but there is no evidence of the level of comments addressed	YES, AGE provided comments, but there is no evidence of the level of comments addressed
I.2.6	Monitoring existing public policies (laws, administrative instructions, regulations)	YES	YES
I.2.7	Identification of gender indicators for each institution at the central and local level, and their regular reporting.	NO	NO
I.2.8	Development of the Gender Equality Index	YES	NO
I.2.9	Mainstreaming the gender perspective/taking affirmative measures for the allocation of social housing	Apartments for women have been allocated, but it has not been reported whether affirmative measures have been applied in the municipalities (such as Suhareka, Prishtina, Gjilan, Vushtrri, Mitrovica)	Scholarships have been awarded and affirmative measures have been applied to agricultural grants
I.2.10	Drafting of the legal act on how to implement gender-responsive budgeting (GRP)	NO The working group was established. The work methodology was drawn up	NO But the feasibility study has been carried out
I.2.11	Capacity building on GRB implementation at the central and local levels.	YES	YES
I.2.12	Awareness-raising campaigns in society regarding the role of women's involvement in decision-making in the management of natural resources	NO	NO, specifically with this activity, but in the area of agriculture
I.2.13	Traditional organization of activity for the promotion of women's success, in non-typical professions, in agriculture, entrepreneurship,	YES	YES

	successful examples of cooperatives, and other areas.		
I.2.14	The organization of fairs of women-owned enterprises owned, even in non-typical areas; and organizing B2B, domestically and abroad, for learning, networking and market promotion and expansion.	YES	YES
I.2.15	Inclusion of a gender perspective in existing fairs	YES	YES
I.2.16	Sensitizing women about the possibilities of benefiting from the Agriculture and Rural Development Programme	YES, they mostly reported on beneficiaries and less on awareness activities	YES
I.2.17	Awareness-raising for the participation of women farmers in Advisory Services	YES	YES, but not any initiative, unlike in the past, there is still a need to ensure women's access to counselling
I.2.18	Development of occupational standards (based on learning outcomes) for occupations in demand in the labour market. Here, deficit professions (agriculture, energy, forestry, water, environment, ICT, childcare, etc.) should be considered as a priority.	YES	YES
I.2.19	Designing curricula for new professions in accordance with occupational standards and updating existing curricula, using the learning outcome-based approach	YES	YES
I.2.20	Expansion/development of new ALMMs (e.g. apprenticeship), specifically for girls and women, with emphasis on rural areas (age group, ethnicities)	YES	YES
I.2.21	Awareness-raising campaign providing information on the negative impacts of informality to people working in this sector	YES	NO
I.2.22	Strengthening the Labour Inspectorate capacities	NO	YES
I.2.23	Strengthening the supervisory mechanisms of the Labour Inspectorate	NO	YES
I.2.24	Reinforcing mechanisms and coordination of institutional actions to reduce informal employment	NO	YES

I.2.25	Engaging stakeholders and the general public in addressing informal employment	NO	YES
I.2.26	Strengthen the capacities of the labour inspectorate to address informal employment	NO	YES
I.2.27	Data exchange with relevant institutions and social partners for addressing informal employment	NO	YES
I.2.28	Development of policy documents on occupational health and safety for employees	YES	NO MFLT HAS NOT REPORTED ON THIS ACTIVITY
I.2.29	Organizing awareness-raising campaigns and launching campaigns on employee rights related to the new legal framework	YES	YES
I.2.30	Training and certification of persons performing occupational safety and health activities	YES	YES
I.2.31	Operationalization of the licensing process of companies/businesses performing occupational safety and health activities	YES	YES
I.2.32	Preparing the regulatory impact assessment for occupational accident and occupational disease	NO	NO
I.2.33	Developing the methodology and analysis for measuring geographic inequality/less favoured areas, with a gender perspective, considering the minority within the minority.	NO	NO
I.2.34	Amend Law 2004/26 on Inheritance to include extramarital union as equivalent or comparable to formal marriage (marital union) for the realization of the right to inheritance, after 5 years of cohabitation or 3 years if there are children from such union.	YES	YES addressed in the draft Civil Code
I.2.35	Continue with affirmative measures for the registration of joint property in the name of both spouses free of charge	YES	YES
I.2.36	Amending the Administrative Instruction MESP 08/2014 on Service Fees for Registration of Immovable Property Rights by Municipal Cadastral Offices	NO	NO
I.2.37	Organising awareness-raising campaigns on the right to inheritance and property	YES	NO for inheritance
I.2.38	Informing women of the possibilities and advantages of organising in cooperatives (meetings, brochures)	NO	NO

I.2.39	Providing training in the area of entrepreneurship and sharing good experiences with successful cooperatives	NO	NO
I.2.40	Providing support (consultancy, free legal aid, networking, etc.) for the establishment of cooperatives	NO	NO
I.2.41	Financial support for new cooperatives	NO	NO
I.2.42	Providing support programs for entrepreneurship to women, followed by business counselling	YES	YES
I.2.43	Awareness-raising campaign on complying with the employment quota for persons with disabilities and avoiding stigmatisation in society	YES Prishtina reported but without data on the campaigns	YES
I.2.44	Study related to the enjoyment of the right to alimony and analysis of good practices to ensure the realisation of alimony	NO	NO
I.2.45	Review and amend the legal framework on Social and Family Services	YES in progress	YES in progress
I.2.46	Draft the manual and legal framework for monitoring LGE	YES manual in the finalisation stage	NO
I.2.46	Drafting of professional standards for social workers and validation of training modules	NO	YES
I.2.47	Assessment of training needs and designing the training program	NO	YES
I.2.48	Training of social workers on the implementation of minimum standards of social services	YES	YES
I.2.49	Draft the legal framework and manual on monitoring the Law on Gender Equality and training of officers	NO	NO

Pillar 2: Human Development and Gender Roles and Relations

No.	Activity	Progress: Yes, No	
		2020 and 2021	2022
II.2.1	Integrating gender studies into course syllabi and developing gender studies courses in HEIs	PO, UP/Faculty of Economics and Faculty of Law	There are a total of 17 gender- focused subjects in UP
II.2.2	Research on gender mainstreaming at all levels of formal education.	YES	YES
II.2.3	Mainstreaming the gender perspective and eliminating gender stereotypes in textbooks and curricula at the primary and secondary levels	YES	YES
II.2.4	Increasing the representation of women authors, and gender experts, in the compilation of texts, curricula and reviews.	YES	YES
II.2.5	Develop a program that addresses gender-based violence in schools	YES	YES
II.2.6	Providing scholarships for gender studies abroad for boys and girls (Young Cell Scheme)	NO	NO
II.2.7	Establish the community support fund and program (100 scholarships, including accommodation, travel and teaching materials)	YES	YES
II.2.8	Career education fair for students, parents, and teachers.	YES	YES
II.2.9	Voluntary student mentoring program for girls and boys at the lower and upper secondary level (breaking stereotypes in professions).	NO	YES
II.2.10	Expanding guidance services and career counselling in schools for girls (school-parent communication strategy for career guidance for lower secondary education students 2018-2021)	YES	YES
II.2.11	Monitoring the implementation of enrolment quotas of Roma, Ashkali and Egyptian students	YES	YES
II.2.12	Stimulating the opening and accreditation of private preschool institutions and community-based centres by municipalities	In progress	NO
II.2.13	Drafting of standards and staff training in Community Centers to improve the quality of social and family services to girls and women through human capacity building of public and non-governmental providers (in	NO	NO

	line with the MLSW Sectoral Strategy 2018-2022)		
II.2.14	Awareness-raising campaign among parents to prevent early marriages.	YES	YES
II.2.15	Awareness-raising campaign on women's rights and gender equality with a focus on Roma, Ashkali and Egyptian communities.	YES	YES
II.2.16	Training in Community Learning Centers for the provision of educational and awareness-raising services.	YES	YES
II.2.17	Awareness-raising activities and public policy to contribute to the prevention of school dropouts for girls and boys in upper secondary education, with a focus on Roma, Ashkali and Egyptian communities	YES	YES
II.2.18	Feasibility study and identification of alternative (home-based) forms of preschool education.	YES	YES
II.2.19	Drafting and completing the legislation on the development of alternative forms of preschool education	NO	YES
II.2.20	Construction of preschool/pre-primary facilities (Outcome 2.8.2.) KESP Action Plan)	YES	YES
II.2.21	Awareness-raising campaign to increase the enrolment rate of children in alternative preschool education.	YES	YES
II.2.22	Training and inspection on capacity building for monitoring and evaluation of preschool education.	YES	YES
II.2.23	Campaign to encourage boys and men to study preschool guidance in higher education institutions.	NO	YES
II.2.24	Developing gender-sensitive performance indicators in primary and secondary education (KESP 7.9.2. on higher education)	NO	NO
II.2.25	Grants to advance girls' and women's access to research grants and academic professional development	NO	NO
II.2.26	Developing special positive measures and preparatory programs for enrolment in vocational schools and vocational training, with emphasis on girls and women with special needs	NO	NO
II.2.27	Awareness-raising campaign on the possibilities of participation in Non-Formal Vocational Education, Vocational Schools, and Accelerated Programs.	NO	NO

II.2.28	Creating the conditions to attend the accelerated primary and secondary school program, especially for Roma, Ashkali and Egyptian women.	There is a legal basis	There is a legal basis
II.2.29	Training of educational personnel on comprehensive education	YES	YES
II.2.30	Converting attached classes to resource rooms	The concept of attached classes no longer exists. Children are organized in regular classes, or according to professional evaluations, they are recommended for Resource Centers.	N/A
II.2.31	Strengthening mechanisms for supporting children with special needs - increasing the number of support teachers	YES	YES
II.2.1	Awareness-raising of citizens about their rights and access to services	YES	YES
II.2.2	Creating opportunities for women for professional and career advancement in public institutions	YES	YES
II.2.3	Financial support for professional advancement, infrastructure and public awareness-raising to increase the participation of girls in sports.	YES	YES
II.2.4	Drafting new, complementary policies on equal gender representation in media organisations and editorial policies.	NO	NO
II.2.5	Analyse the gender perspective budget in the areas of education, science, sports, energy, culture, youth, diaspora, health, return and communities.	YES	YES
II.2.6	Design a training module on the media dealing with basic gender concepts, LGBTI, gender-based violence and safety, the danger of carrying weapons, special needs	YES	NO
II.2.7	Establishing a monitoring and reporting system for the image of women (gender representations) in the media.	NO	NO
II.2.8	The creation of educational programss on media literacy; Professional training program for journalists in the area of gender	NO	YES

	equality at the upper secondary level and HEI		
II.2.9	Professional training program for journalists in the area of gender equality	NO	NO
II.2.10	Professional training program for journalists in the area of combating violent extremism	NO	NO
II.2.11	Awareness-raising activities for media organisations on LGE and the Law against Discrimination	NO	NO
II.2.12	Promote and support creative women	YES	YES
II.2.13	Services to third-age women to improve their social wellbeing	NO	NO
II.2.14	Cultural and economic activities in the Elderly Centers	NO	YES, 1 MUNICIPALITY
II.2.15	Research on public spaces, cultural heritage, and gender	NO	NO
II.3.1	Extending home visits to mothers and children	YES	YES
II.3.2	Data integration in HIS for women, mother and child health	In progress	In progress
II.3.3	Improving the quality of the data collection and reporting methodology for pregnant women and women in labour	NO	In progress
II.3.4	Professional capacity-building training on health promotion and education, including reproductive health and specific health needs of women and men	YES	YES
II.3.5	The HPV vaccine should be added to the essential medicament list	YES	YES
II.3.6	Universal vaccination of children	Not all 73% (38% of children living in Roma, Ashkali and Egyptian communities)	MoH DID NOT REPORT
II.3.7	Awareness-raising of the population about reproductive and sexual health	YES	YES
II.3.8	Harmonised training of female teachers in health promotion schools for reproductive and sexual health	YES	YES
II.3.9	Media training and awareness raising to inform citizens of health issues (reproductive health, breastfeeding, healthy nutrition, sexual education) and the rights and responsibilities for ethical and professional reporting of health issues	NO	NO

II.3.10	Continuous outreach campaigns to the population on reproductive and sexual health.	YES	YES
II.3.11	Design and implement the briefing package on sexual education and reproductive health for primary and secondary schools	YES	YES
II.3.12	Accreditation of the reproductive health teacher training program (three levels)	YES	YES
II.3.13	Amending the Law on the Protection of Breastfeeding and promotion of breastfeeding and healthy nutrition, with special emphasis on vulnerable groups	NO	NO
II.3.14	Developing research on family planning practices and selective abortion	NO	In progress
II.3.15	Awareness-raising campaign for young people on the danger of carrying weapons, dangerous actions in traffic, abuse of psychotropic substances, alcohol, tobacco	YES	YES
II.3.16	Educational health campaign for the prevention and treatment of TB	YES	YES
II.3.17	Mental health awareness-raising activities (bullying, sexual harassment, bulimia, anorexia, sexuality, narcotic substances, etc.)	YES	YES
II.3.18	Training of medical staff to provide gender-sensitive services and equal treatment of LGBTI persons.	YES	YES
II.3.19	By-laws to increase the number of psychologists in schools	NO	NO
II.3.20	By-law to increase the number of doctors in schools.	NO	NO
II.3.21	Make available a free telephone helpline and promote electronic platforms with professional staff for young people (bullying, sexual harassment, bulimia, anorexia, sexual identity, narcotic substances, etc.)	YES	YES
II.3.22	Implementation of awareness-raising activities on the factors of pollution of the natural and built environment and health impacts	YES	YES
II.3.23	Policy research on the development of the energy sector, environmental protection and the use of gender perspective natural resources	NO	NO

Pillar 3: Women’s rights, access to justice and security

No.	Activity	Progress: Yes, No	
		2020 and 2021	2022
III.1.2	Appointment of profiled judges and prosecutors to deal with gender-based violence cases	YES, in Mitrovica and Peja and on-call judge in Prishtina	YES
III.1.3	Inclusion of gender-based violence cases in the existing reporting and follow-up mechanism for specific cases in the police, prosecution office and courts to enable monitoring of cases	YES	YES
III.1.4	Continuous training of the police, prosecutors, judges, victim advocates, social workers, service providers licensed by ShoC related to gender-based violence, with special emphasis on the new definitions of the Criminal Code	YES	YES
III.1.5	Draft the manual on the topic of gender-based violence	YES for the Police	NO
III.1.6	An extension of the deadline for applying for a pension for survivors of sexual violence during the war	YES	YES
III.1.7	Awareness raising of society through advocacy and awareness of access to justice focusing on property rights, gender-based violence, survivors of sexual violence of war and other rights arising under the relevant legislation	YES	YES
III.1.8	Analysis of the situation of women serving sentences in the correctional service, including access to rights, rehabilitation and reintegration	YES	YES BUT PREPARED BEFORE 2022
III.1.9	Provision of rights-related training for imprisoned women including access to rights, rehabilitation and reintegration	YES	NO
III.1.10	Analysis of the situation from the gender aspect of the position of women convicted of domestic violence, including punitive policies	YES, in progress	NO
III.1.11	Analysis of the situation of the gender-based violence phenomenon	NO	YES KAS conducted a survey on domestic violence, which is planned to be published in 2024

III.1.12	Strengthen the capacities of the Governmental Commission for the Verification and Recognition of the Status of Survivors of Sexual Violence during the War and organisations involved in the application process for status recognition	YES	YES
III.1.13	Designing specific programs for access to justice for survivors of sexual violence during the war	NO	NO
III.1.14	Designing rehabilitation programs for survivors of sexual violence during the war	YES	NO
III.1.15	Organise the International Conference on the Process of Verification of the Status of Survivors of Sexual Violence during the War	NO	NO
III.1.16	Carry studies to measure the presence of physical and psychological violence among girls and women	NO	NO
III.2.1	Capacity building for regular monitoring of the implementation of the LGE within public institutions	NO	NO
III.2.2	Aligning and supplementing the Law on Elections, Law on the Financing of Political Parties and the Rules of Procedures of the Assembly with LGE	NO	NO
III.2.3	Undertaking affirmative measures to ensure equal gender participation in accordance with the requirements of the Law on Gender Equality in decision-making positions	NO	NO
III.2.4	Conducting periodic research on the representation of women in decision-making positions in the public and private sector	NO	YES
III.2.5	Organising training sessions according to gender equality curriculum related to the integration of the gender mainstreaming within the civil service	NO	NO
III.2.6	Providing scholarships for the professional advancement of women in public institutions at the local and central level	NO	NO
III.2.7	Leadership training for women for the possibility of running for decision-making positions at the local and central level	NO	YES, IN 2 MUNICIPALITIES

III.2.8	Holding awareness-raising and outreach activities on gender equality for the group of women deputies of the municipal assemblies and the central level	YES	YES
III.2.9	Undertaking awareness-raising campaigns to increase the number of women in the process of managing and monitoring the electoral process in accordance with LGE	YES	NO
III.2.10	Research on women’s participation and representation within political parties through political party structures and mechanisms and public opinion polls	YES	NO
III.2.11	Awareness-raising campaigns and activities on transparency and equal Budget of funds for women and men in political parties	NO	NO
III.3.1	Research on forms of discrimination and safe environments for men and women in the security sector	YES	NO
III.3.2	Establishing the Women, Peace and Security Advisory Board within the security institutions	NO	NO
III.3.3	Analysis of the situation on the need to establish the women's association within the Kosovo Security Force	NO According to the legal advice of the MoJ Legal Department, there is no legal basis for the establishment of the women’s association within the Kosovo Security Force.	NO IN KSF According to the legal advice of the MoJ Legal Department, there is no legal basis for the establishment of the women’s association within the Kosovo Security Force.
III.3.4	Encourage the establishment and support of women’s associations in the security sector	YES, only through training sessions	KP DOES, WHILE KFS DOES NOT
III.3.5	Training of members of security institutions regarding the requirements of the Law on Gender Equality, including gender budgeting and the mainstreaming of the gender perspective	YES	YES

III.3.6	Review and advance the curriculum of the police, Kosovo Security Force and other security institutions from a gender perspective in accordance with LGE and international practices	YES IN KP AND MoD	YES IN MOD
III.3.7	Undertaking affirmative measures in order to increase the number of women in the security sector	NO	NO
III.3.8	Ongoing research on the position of women in the Kosovo Security Force, the Kosovo Police and the Correctional Service	YES in MoD NO in KP and Correctional Service	NO
III.3.9	Undertaking awareness-raising campaigns on the recommendations from the ongoing research on the position of women in the security sector	YES	NO
III.3.10	Research on the impact of small arms on the gender perspective safety of men and women	NO	NO
III.3.11	Draft the Gender Equality Agenda and the Kosovo Police Action Plan 2021-2023 to meet the requirements set out in the United Nations 2030 Agenda on Sustainable Development and the 17 Sustainable Development Goals	YES	YES, BEFORE 2022
III.4.1	Organise public debates on the representation of women in the negotiation, peace and reconciliation processes	YES	YES
III.4.2	Lobbying and advocacy regarding the inclusion of women in the negotiation, peace and reconciliation process	YES	NO
III.4.3	Setting up a database for women participating in emergency or humanitarian activities domestically and internationally	YES	YES

